

SLOVENSKI

Poročevalec

Izdaja in tiska Ciasopisno podjetje Slovenski poročevalec. — Direktor: Rudi Januš. Glavni in odgovorni urednik: Sergej Vošnjak. — Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1 in 3, telefon 23-522 do 23-524. — Uprava: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1/11, telefon 23-522 do 23-524. — Oglasi: oddelček Ljubljana, Titova cesta 7, telefon 21-896, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-832. — Poštni predal št. 29. — Ziro račun pri Komunalni banki Ljubljana št. 60-KB-2-347. — Mesna naročnina 230 din.

Obisk pri predsedniku Titu

Briuni, 14. decem. (Tanjug) Predsednik republike in vrhovni poveljnik oboroženih sil maršal Jugoslavije Josip Broz Tito je danes popoldne ob navzočnosti indijskega veleposlanika g. Rajeshwara Dayala sprejel g. S. M. Nanda, kapitana indijske krizarne »Majore«, ki je te dni prišla na prijet, obisk naših vojni mornarici. Po sprejemu sta predsednik Tito in njegova soproga pridržala goste na kosilu.

Izraelski poslanik v Ljubljani

LJUBLJANA, 14. dec. Danes se je mudil na službenem obisku v Ljubljani izraelski poslanik v naši državi Abraham Darom. Obiskal je predsednika Ljudske skupštine LR Slovenije M. Marinka, predsednika izvršnega sveta Slovenije Borisa Kraighera in predsednika OLO Ljubljana dr. Marijana Dermatija.

Gospod Abraham Darom bo ostal s svojo soprogo še jutri v Ljubljani, kjer si bo ogledal kulturne in druge zanimivosti našega glavnega mesta.

Sestanek v Puteauxu

Od našega stalnega dopisnika

Pariz, 14. dec. Teden, izpolnjen s politično izredno pomembnimi dogodki, se je začel. Sestanek šefov držav severnoatlantskega pakta, zasedanje nacionalnega sveta socialistične stranke in bodoča proračunska razprava v skupščini.

Velika publiciteta, ki je dana za skoraj dva meseca prihodnosti, je bila prisotna pri vseh voditeljih v Parizu, nas vendar ne more prepričati, da bodo sadi tega sestanka tako plodni, kakor bi bilo mogoče pričakovati glede na visok položaj udeležencev. Razen tega je tudi notranji razdor med članicami tako globok, interesi in stremeljenosti posameznih držav tako različni, da ti tridnevni razgovori ne morejo privedi do enotnosti in odstranitve teh bistvenih ovir. Prikrta borba za vodstvo v tej organizaciji, ki se bilje med Ameriko in Francijo, se bo nadaljevala. Ameriko, ki razpolaga s vsemi možnimi materialnimi in psihološkimi sredstvi vplivanja na ostale članice in Francijo na drugi strani, ki ji je kot edino orožje ostal le spomin na njeno bivšo velikost in razglašena želja, da bi se do nje spet dokopala, ko bi le vedela, kako in s kakšnimi pripomočki.

Nedavni sestanek z nemškimi politiki, poskus, da jih naščuje proti Ameriki, so prestavljali popoln poraz. Nemčija gleda preveč realno na današnje svetovne probleme, da bi se bila pripravljena spustiti v tako igro, ki bi bila že vnaprej obsojena na neuspeh. Čemu bi tudi tvegala, ko pa ji njen gospodarski razcvet in ameriška podpora dopuščata, da vsaj navidezno sema prevzame to vodilno vlogo, čeprav bi bilo to precej časa le še preobleka, za katerim bi stala Amerika.

Zaradi vseh teh razlogov upravičeno ne pričakujemo večjih senzacij od sestanka, ki je pred nami. Kot rečeno, so trije dnevi prekratka doba, da bi se mogli prisotni državljani vsaj dotakniti vseh vseh vprašanj, kaj šele, da bi našli njihovo rešitev. Celo manifestacija nekakšne zahodne solidarnosti bo bolj navidezna in delo omejena. Edini skupni koloniki predstavlja morda pri vseh vprašanjih, ki razdira svet: Vzhod in Zahod.

S stališča notranjih francoskih vprašanj se nam zdi zato zanimivejše zasedanje socialistične nacionalne sveta, ki se je začelo danes v Puteauxu. Dnevni red je neverjetno preobremenjen: notranji in mednarodni politični položaj, svoboda izražanja znotraj stranke, priпадnost članov SFIO generalni konferenci dela, strankine finance ter disciplinski primer Daniel Mayera in Palmera. Mayer je spet glasoval nedisciplinirano proti obnovitvi posebnih vladnih pooblastil v Alžiru in prestolici, Palmero pa ni glasoval za Gaillardovo investituro.

Po raznih izjavah posameznih strankinih voditeljev je Palmerov greh precej manjši od Mayerovega. Razprava, ki bo v zvezi s tem, in kazni, ki bo doletela Mayera, bo verjetno najbolj pokazatelj, kako trden položaj uživa še vedno v stranki njen generalni sekretar Guy Mollet in v kolikšni meri je še ostal gospodar položaja. Bo Mayer izključen? Najbrž se ne motimo, če verjamemo, da bi to ustrezalo željam »večine«. Vendar ne vztrajnost, s katero ga

Predlagani zakon obsega vsa sredstva gospodarskih organizacij — osnovna, obratna, rezervna in sredstva tako imenovane skupne potrebnosti. Z odločbami zakona se ureja v osnovi vsi odnos v zvezi z uporabljanjem sredstev.

V skladu z načeli delavskega samoupravljanja uvaaja predlog zakona določena načela, n. pr. to, da gospodarske organizacije ustvarjajo sredstva za lastno dejavnostjo in da so sredstva, ki jih uporabljajo gospodarske organizacije in za katera morajo plačevati obresti in zemljarino, delovna last. Gospodarske organizacije lahko dobijo sredstva tudi s posojilom ali iz sredstev državnih skladov, kakor tudi od državljanov in državnopravnih oseb.

Po tem zakonskem načrtu se za sredstva ne štejejo samo sredstva za proizvodnjo, temveč tudi denarna sredstva, ki jih uporabljajo za nabavo teh stvari, kakor tudi razne terjatve, patenti in podobno. V to kategorijo spadajo tudi sredstva, ki si jih pridobijo gospodarske organizacije s svojo dejavnostjo kot čist dohodek, ki se razdeljuje na osebne dohodke delavcev in sklade gospodarskih organizacij. Vsa sredstva, ki jih gospodarske organizacije izdajajo iz čistega dohodka, vnaša v svoje sklade in razpolaga z njimi po določbah predloženega zakona. Sredstva, ki jih te organizacije dobijo s posojili, ali drugimi kreditnimi posli, se ne vnašajo v sklade in gospodarske organizacije jih mora izraziti.

ZASEDANJE SVETA SEVEROATLANTSKEGA PAKTA

Velike priprave so končane

Dnevni red bo imel tri točke — Eisenhower je prispel v Pariz — »Indian Express« predlaga temo: razorožitev — Predlog britanskega društva za OZN

Pariz, 14. dec. Agencija Reuter je zvedela, da so za sestanek sveta severoatlantskega pakta v Parizu določene tri točke dnevnega reda. Najprej bodo govorili voditelji delegacij 15 držav, nato pa bo debata o problemih, ki čakajo te organizacije ter razdeljeni vsebino sovjetskih pism, poslanih vsem državam članicam ZN in članicam NATO. Ob koncu bo konferenca izdala sporočilo in deklaracijo o skupnih smotrih.

Danes popoldne je prispel v Pariz predsednik ZDA Dwight Eisenhower. Na letališču ga je sprejel predsednik francoske republike Rene Coty. Za Wilsonom je Eisenhower po letu 1919 prvi predsednik ZDA, ki je obiskal Pariz. Po prihodu je Eisenhower poudaril dobre prijateljske zveze med Francijo in ZDA. Voditelji držav NATO so se zbrali v Parizu, da bi »pogledali v oči nevarnosti, ki je pred njimi in na njo složno odgovorili,« je dejal. Države članice NATO bodo na pariskem zasedanju skušale utrditi obrambno moč NATO, spoprijete pa se bodo tudi z drugimi nalogami te zveze.

V Pariz je prispel tudi britanski predsednik Macmillan, ki je po prihodu izjavil, da ne dvomi, da bo sad pariskega sestanka, da se bo spet povrnilo zaupanje v moč in sposobnost te organizacije. Prispel je tudi zahodnomemški kancler Adenauer.

Današnji »Indian Express« predlaga, da bi našli pravo obliko za razorožitev, ki bi jo predložili morebitnemu poznejšemu sestanku najvišjih. Casopis odobrava sovjetski predlog za sklicanje take konference ter poudarja, da bo Sovjetska zveza, če bi Dulles v Parizu vztrajal pri tem, da bodo »položili atomsko orožje prav pred sovjetskimi prag«, storila ukrepe

proti temu. Mar ne bi konferenca NATO ravnala bolj, če bi pripravila skupni predlog, ki bi ga dali Sovjetski zvezi za ustavitve atomske oboroževalne tekme in ustvaritev pravih pogojev za to, vprašuje casopis. Najvažnejše je, da na sestanku NATO ne bodo rekli in storili nič, kar bi sedanje eksplozivne razmere še poslabšalo.

Britansko društvo za Združene narode je večeraj pozvalo ministra za zunanje zadeve Selwyna Lloyda, naj na konferenci v Parizu posveti vso pozornost načrtom o določitvi cone v Srednji Evropi, kjer ne bi kopčili zalog atomskega orožja. Izvršni odbor društva je sprejel resolucijo, v kateri pravi, da bodo v Parizu morda govorili o oporiščih za pošiljanje projektov srednjega doosa, vstevši tudi ozemlje Zahodne Nemčije. Društvo je prepričano, da velika večina nemškega naroda želi živeti varno in v miru s svojimi sosedmi. Oborožitev enega ali obeh delov Nemčije z atomskimi in raketnimi orožjem pa bi neogibno vzbudila resno bojazn in nezaupanje v vseh sosednjih državah. To bi povečalo napetost v Evropi, zavrla proces združitve Nemčije in sklenitev splošnega razorožitvenega sporazuma, vstevši tudi prepoved nuklearnega orožja.

Generalni sekretar svetovne federacije bivših borcev je novinarjem izjavil, da se je z jugoslovanskimi predstavniki posvetoval o bodočem delu federacije in o problemih mednarodnega sedelovanja

Generalni sekretar svetovne federacije bivših borcev je novinarjem izjavil, da se je z jugoslovanskimi predstavniki posvetoval o bodočem delu federacije in o problemih mednarodnega sedelovanja

Generalni sekretar svetovne federacije bivših borcev je novinarjem izjavil, da se je z jugoslovanskimi predstavniki posvetoval o bodočem delu federacije in o problemih mednarodnega sedelovanja

Generalni sekretar svetovne federacije bivših borcev je novinarjem izjavil, da se je z jugoslovanskimi predstavniki posvetoval o bodočem delu federacije in o problemih mednarodnega sedelovanja

Generalni sekretar svetovne federacije bivših borcev je novinarjem izjavil, da se je z jugoslovanskimi predstavniki posvetoval o bodočem delu federacije in o problemih mednarodnega sedelovanja

Generalni sekretar svetovne federacije bivših borcev je novinarjem izjavil, da se je z jugoslovanskimi predstavniki posvetoval o bodočem delu federacije in o problemih mednarodnega sedelovanja

Generalni sekretar svetovne federacije bivših borcev je novinarjem izjavil, da se je z jugoslovanskimi predstavniki posvetoval o bodočem delu federacije in o problemih mednarodnega sedelovanja

Generalni sekretar svetovne federacije bivših borcev je novinarjem izjavil, da se je z jugoslovanskimi predstavniki posvetoval o bodočem delu federacije in o problemih mednarodnega sedelovanja

Generalni sekretar svetovne federacije bivših borcev je novinarjem izjavil, da se je z jugoslovanskimi predstavniki posvetoval o bodočem delu federacije in o problemih mednarodnega sedelovanja

Generalni sekretar svetovne federacije bivših borcev je novinarjem izjavil, da se je z jugoslovanskimi predstavniki posvetoval o bodočem delu federacije in o problemih mednarodnega sedelovanja

Generalni sekretar svetovne federacije bivših borcev je novinarjem izjavil, da se je z jugoslovanskimi predstavniki posvetoval o bodočem delu federacije in o problemih mednarodnega sedelovanja

Generalni sekretar svetovne federacije bivših borcev je novinarjem izjavil, da se je z jugoslovanskimi predstavniki posvetoval o bodočem delu federacije in o problemih mednarodnega sedelovanja

Generalni sekretar svetovne federacije bivših borcev je novinarjem izjavil, da se je z jugoslovanskimi predstavniki posvetoval o bodočem delu federacije in o problemih mednarodnega sedelovanja

Generalni sekretar svetovne federacije bivših borcev je novinarjem izjavil, da se je z jugoslovanskimi predstavniki posvetoval o bodočem delu federacije in o problemih mednarodnega sedelovanja

Generalni sekretar svetovne federacije bivših borcev je novinarjem izjavil, da se je z jugoslovanskimi predstavniki posvetoval o bodočem delu federacije in o problemih mednarodnega sedelovanja

Generalni sekretar svetovne federacije bivših borcev je novinarjem izjavil, da se je z jugoslovanskimi predstavniki posvetoval o bodočem delu federacije in o problemih mednarodnega sedelovanja

Generalni sekretar svetovne federacije bivših borcev je novinarjem izjavil, da se je z jugoslovanskimi predstavniki posvetoval o bodočem delu federacije in o problemih mednarodnega sedelovanja

Generalni sekretar svetovne federacije bivših borcev je novinarjem izjavil, da se je z jugoslovanskimi predstavniki posvetoval o bodočem delu federacije in o problemih mednarodnega sedelovanja

Generalni sekretar svetovne federacije bivših borcev je novinarjem izjavil, da se je z jugoslovanskimi predstavniki posvetoval o bodočem delu federacije in o problemih mednarodnega sedelovanja

Diplomatska kronika

Beograd — Jugoslovanska vlada je dala privolitev za imenovanje Karla Rankina za novega veleposlanika ZDA v Beogradu.

Veleposlanik Rankin je začel svojo diplomatsko kariero leta 1927 v Pragi. Pozneje je služil v ameriških diplomatskih predstavništvih v Parizu, Atenah, Tirani, Bruslju, Beogradu, Manili, Kairu, na Dunaju, v Kan-tonu, Hongkongu in Tajpehu. Rojen je bil leta 1888 v ameriški zvezni državi Wisconsinu.

Sedajni ameriški veleposlanik v Beogradu James Riddleberger je imenovan za veleposlanika v Atenah.

Beograd — Iz Beograda je oo večdnem obisku v Jugoslaviji odpotoval v Pariz novi tuzijski veleposlanik v Jugoslaviji Mohamed Masumdi, ki je hkrati tudi veleposlanik v Parizu, kjer ima tudi svoj stalni sedež.

Beograd — Dosedanji belgijski veleposlanik v Jugoslaviji Georges Delcoigne je davi iz Beograda odpotoval na Dunaj. Pred kratkim je bil imenovan za belgijskega veleposlanika v Avstriji.

Georges Delcoigne je bil 11 let vodil belgijsko diplomatsko mislijo v Beogradu — do leta 1935 kot poslanik, pozneje pa kot veleposlanik.

SPOROČILO O BIVANJU DELEGACIJE KP ALŽIRA

BEograd, 14. dec. (Tanjug) Danes je bilo objavljeno naslednje sporočilo o bivanju delegacije komunistične partije Alžira v Jugoslaviji:

»V Jugoslaviji se je od 8. do 15. decembra 1957 mudila delegacija komunistične partije Alžira. V njej sta bila prvi sekretar KP Alžira Larbi Buhali in član politbiroja CK KP Radislalje.

Delegacija je imela več razgovorov z vodilnimi tovariši Zveze komunistov Jugoslavije, razen tega je obiskala pokrajinski komite ZK Srbije za Vojvodino. Delegacija komunistične partije Alžira je seznanila predstavnike ZKJ z nekaterimi vprašanji borbe alžirskega naroda. Zastopniki ZKJ so se enkrat izrazili simpatično in oporo jugoslovanskih narodov v boju alžirskega naroda za nacionalno osvoboditev, ki ga podpirajo tudi komunisti Alžira, borec se na strani fronte narodne osvoboditve, voditelje boja alžirskega naroda.

Zastopniki Zveze komunistov Jugoslavije so seznanili delegacijo KP Alžira z razvojem Jugoslavije in problemi socialistične graditve. V razgovorih, ki so potekali v prijateljskem ozračju, so delegati obeh strani povedali svoje mnenje tudi o nekaterih prečih vprašanih mednarodnega delavskega gibanja.

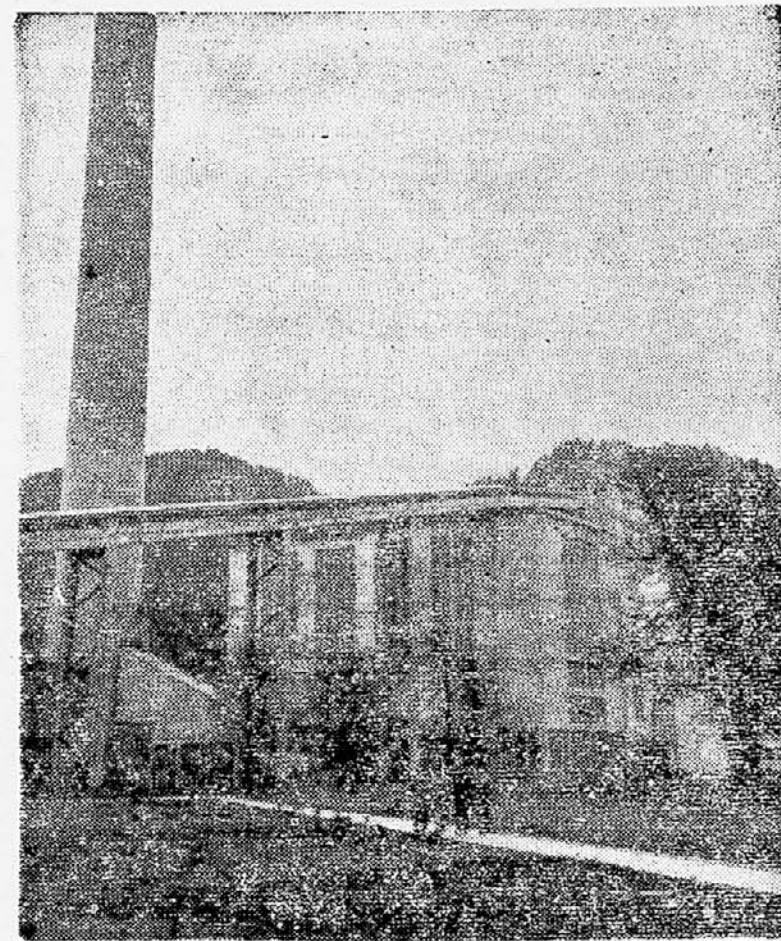
Jugoslovanska mladinska razstava v Bukarešti

Bukarešta, 14. dec. (Tanjug) Sinoci so v Bukarešti zaključili razstavo jugoslovanske mladine, ki kaže življenje in delo delavske in kmečke šolske mladine. Stevilne fotografije in statistični podatki kažejo obiskovalcem glavna načela, po katerih se v Jugoslaviji izobražuje nov strokovni naraščaj, dalje udeležbo jugoslovanske mladine v narodnoosvobodilni borbi, pri organizaciji, delavskem samoupravljanju in političnem in družbenem življenju države.

Razstavo je obiskalo okrog 15.000 prebivalcev Bukarešte. Razstavljena so bila tudi dela studentov akademije likovne umetnosti in nekaterih mladih jugoslovanskih umetnikov.

Mintoff odstopil

La Valetta, 14. dec. (Reuter) Predsednik laburistične vlade na Malti Mintoff je danes odstopil in predlagal britanskemu guvernerju, da imenuje za novega predsednika dosedanjega ministra za delo Mercera. Mintoff je odstopil, ker je sekcija pomorščakov pokazala od njega nezaupanje zaradi odpusta več pristaniških delavcev na Malti. Kakor trdijo, so odpustili posledica znižanja britanskih obremenitv izdatkov na Malti.



Termoelektrarna Sošanj je v petek, 13. decembra, dosegla lep proizvodni uspeh. Od začetka poskusnega obratovanja v maju 1956, do omenjenega dne ob 9. dopoldne je namreč proizvedla 500 milijonov kilovatnih ur električne energije. Njen letošnji proizvodni plan znaša 294 milijonov kilovatnih ur, doslej pa so dosegli že 334 milijonov kilovatnih ur. S tem je termoelektrarna Sošanj, ki je znana po tem, da spada med najrentabilnejše tovarne obrate v Evropi, prispevala lep delež k našim gospodarskim naporom.

TISKOVNA KONFERENCA G. CURTISA CAMPEIGN

Razgovori o bodočem delu

Generalni sekretar svetovne federacije bivših borcev je novinarjem izjavil, da se je z jugoslovanskimi predstavniki posvetoval o bodočem delu federacije in o problemih mednarodnega sedelovanja

Beograd, 14. dec. (Tanjug) Generalni sekretar svetovne federacije bivših bojnikov g. Curtis Campaign, ki se mudi v naši državi, je izjavil danes na tiskovni konferenci, da je imel z voditelji jugoslovanskih bojnikov organizacij razgovore o nadaljnjem delu svetovne federacije o problemih mednarodnega sedelovanja bivših bojnikov.

G. Campaign je pohvalil pripevek Jugoslavije k delu svetovne federacije, rekoč, da so voditelji njenih bojniških organizacij vedno pošteno in izpolnjevati naloge federacije. Močan vtis je napravilo nanj dejstvo, da člani jugoslovanskih bojniških organizacij nadrobno poznajo delo svetovne federacije. Dobil sem vtis, da ste v Jugoslaviji glede tega storili več kot kjerkoli, je dejal.

Campaign je nato odgovarjal na vprašanja glede načrtov svetovne federacije v okviru dela za socialistično zaščito bivših bojnikov in rehabilitacijo vojniških invalidov. Dejavnost svetovne federacije je v veliki meri usmerjena v države Azije glede na to, da so le-te tehnično in materialno zaostale. Federacija je izdatno podprla posamezne azijske države pri preseljevanju bivših bojnikov iz nerodovitnih in rodovitnejših krajev, pomagala je ustanoviti velik rehabilitacijski center v Indoneziji.

G. Campaign je poudaril, da je univerzalnost poglavito načelo svetovne federacije bivših bojnikov, da pa so še vedno velike organizacije, na primer organizacija Sovjetske zveze, ki niso njene članice. Vse take organizacije so vedno vabljene na sestanke generalne skupščine ter od leta 1936 sodelujejo na njih kot opazovalci. Vendar pa mora organizacija, ki bi želela stopiti v federacijo, izpolniti določene pogoje.

Govoreč o resolucijah, ki so bile sprejete na zadnjem zasedanju generalne skupščine svetovne federacije bivših bojnikov, je g. Campaign dejal, da so nekatere izmed njih pozneje vzbudile komentarje, da je postala federacija blokovska organizacija. Odločno je pobiljal to trditve, rekoč, da posamezne članice federacije sicer zastopajo različna načela v določenih vprašanjih, da pa v federaciji ne obstaja niti gospodarski niti vojaški pritisk glede njene politike.

Beograd, 14. dec. Predsednik odbora za socialno politiko zveznega izvršnega sveta Moma Marković je danes sprejel generalnega sekretarja svetovne federacije bivših bojnikov g. Curtisa Campaigna.

V današnjem razgovoru se je g. Campaign zanimal za pravi

Predsednik izvršnega sveta ljudske skupščine LRS

Boris Kraigher na sejmju radia in telekomunikacij

Ljubljana, 14. dec. Danes popoldne si je ogledal IV. mednarodni sejem radia in telekomunikacij, predsednik izvršnega sveta ljudske skupščine LRS tov. Boris Kraigher s soprogo. Podrobno se je zanimal za razstavljene predmete, posebno za telekomunikacije.

Ob 17. je prišla v Ljubljano kitajska gospodarska delegacija pod vodstvom pomočnika ministra za lahko industrijo LR Kitajske Li Jeng Senga. V delegaciji je tudi namestnik ministra za opremo in izgradnjo LR Kitajske Sen Hung. Delegacija se mudi že pet dni v Sloveniji, kjer si je ogledala razne industrijske naprave in podjetja. Jutri si bodo ogledali Litostroj. Na razstavi so se posebej zanimali za telekomunikacije in televizijske naprave ter se pohvalno izrazili o napredku naše industrije v zadnjih dveh letih.

Dr. Franc Zwitter in dr. Joško Tisler na Dunaju

Dunaj, 14. dec. (Tanjug) Zastopnika koroških Slovencev dr. Franc Zwitter in dr. Joško Tisler sta večeraj v odboru za solstvo in prosveto avstrijskega parlamenta povedala svoje mnenje o načrtu zakona o solstvu in uporabi slovensčine na nekaterih sosednjih na Koroškem. Sestanku, na katerem je bilo navzočih okrog 15 poslancev ljudske in socialistične stranke, je predsedovala poslanka ljudske stranke Lola Solar.

VREME

Napoved za nedeljo: Spremenljivo oblačno vreme. Tu in tam se možnost majhnih padavin. Temperatura ponoči med 4 in 6, na Primorskem okrog 8, najvišje dneвне do 11 stopinj C.

Prosvetni delavci so zborovali v Mariboru

O nalogah prosvetnih delavcev pri izvajanju šolske reforme je govorila Draga Humek

MARIBOR, 14. dec. — Danes se je zbralo v veliki Unionski dvorani v Mariboru več kot 600 prosvetnih delavcev iz vsega mariborskega okraja. To je že tretji letni zbor, kateremu so se letos pridružili tudi prosvetni delavci iz bivšega pljuškega okraja. Namen teh vsakoletnih zborovanj je izmenjava izkušenj in mnenj o pretečenih šolskih letih. Letošnji zbor je bil

posvečen v prvi vrsti šolski reformi, ki se je začela praktično izvajati.

Ko je učiteljski pevski zbor zapel več narodnih in umetniških pesmi, je pozdravil zbrane prosvetne delavce sekretar OK ZKS Vlado Majhen, ki je v svojem govoru omenil pomen oktobrske revolucije za napredno šolstvo. Poudaril je, da je prav Maribor kot največji de-

lavski center še posebej primeren za taka zborovanja prosvetnih delavcev, ki morajo graditi svoje delo v tesni povezanosti z delavci v skupni borbi za napred. V imenu OLO pa je pozdravila zborovalce podpredsednica Ančka Kuhanjeva. Za tem je znana prosvetna delavka Draga Humekova obsežneje poročala o nalogah prosvetnih delavcev pri izvajanju šolske reforme. Naglasila je, da bodo prosvetni delavci kljub številnim težavam dosegli zaželene uspehe le v svoji predanosti in poštenosti, ki jo zahteva vzgojiteljski poklic ter s samoiniciativnim iskanjem novih prijemov. Sledilo je več koreferatov. Zborovanje je bilo izraz nenehnega prizadevanja prosvetnih delavcev za sevrni medij za vzgojo mladine v delovne in napredne člane naše socialistične skupnosti. Brez dvoma bo ta zbor vspodbudil za nadaljnje pošteno in uspešno delo prosvetnih delavcev.

R. O.

Predloge volivcev je treba uresničiti

S plenuma OO SZDL v Trbovljah

Med najvažnejše zaključke nedavnega plenuma OO SZDL v Trbovljah sodi prav gotovo sklep, da bodo vplivali na ljudske odbore, da bi čimprej proučili predloge volivcev na minulih zborih volivcev in jih začeli tudi uresničevati. Kazno je namreč, da v marsikateri občini predlogov volivcev niso vzeli resno, čeprav so mnogi izmed njih zelo koristni in bi jih kazalo uresničiti. Tudi potrebe, ki so jih volivci nakazali na svojih zadnjih zborih, so bile v večini primerov zelo skromne in bi jih bilo — z malo dobre volje in z mobilizacijo prebivalcev — lahko uresničiti.

Na plenumu so govorili tudi o bližnjih volitvah krajevnih odborov. Udeleženci so poudarili, da je treba vključiti v te zelo važne družbene organe več žensk in mladine. Občinski ljudski odbori pa morajo v prihodnosti — bolj kot doslej — prenašati na krajevne odbore ved novih pristojnosti, zlasti pa

jim je treba omogočiti gospodarnost s sredstvi, ki so namenjena za popravilo cest, za ureditev komunalnih objektov itd. V dosedanjem delu krajevnih odborov se je namreč pokazalo, da s svojo iniciativno in mobilizacijo prebivalcev lahko mnogo prispevajo k napredku svojega kraja.

Udeleženci plenuma so tudi poudarili, da bo najboljša priprava za bližnje parlamentarne volitve dejstvo, če bodo družbene organizacije nadaljevale s sistematičnim političnim delom, ki je sedaj zelo razgiban. Politične priprave za bližnje volitve morajo biti ustvarjalne in usmerjene v borbo za vsestranski gospodarski in splošni družbeni napredki.

Na seji okrajnega odbora SZDL so razpravljali tudi o oblikah dela z ženskami, o splošnem izobraževanju in o nekaterih drugih aktualnih vprašanjih.

—no

Jeseniški železarji dosegli plan

Jesenice, 14. dec. — Pred jeseniške železarje so bile v letošnjem letu postavljene velike planske naloge. Zato so se že v začetku leta pogumno lotili dela. Trudili so se in si prizadevali, da so stodoletno izkoriščali nove, sodobne in mehanizirane proizvodne zmogljivosti. Vzorno so vzdrževali stroje, preprečevali zastojne in krajšali roke popravil. Uvajali so nove tehnološke in delovne postopke. Posamezni obrati so tekmovali med seboj za doseganje letnega plana, tako količinsko kot tudi kakovostno. Obrati cive, jeklo-livarne in težke valilne proge so že v oktobru izpolnili planske naloge. V novembru je sko-

raj vsak dan kak obrat dosegel letni plan. V prvih dneh decembra so visoko postavljene planske naloge izpolnili tudi obrati lahke valilne proge, oddelek za bodečo žico in žebličarna. V sredo, 21. dni pred koncem leta pa je železarna kot celota dosegla

in preseгла plan s 100,1%. Ta dan je znašala celotna letna proizvodnja v železarni 773.381 ton. Do konca leta bodo v jeseniški železarni izdelali še približno 800 ton različnih jekel. Tako bo letni plan presežen za 5 odstotkov.

U. Z.

Včeraj in danes

Proslava 15-letnice ustanovitve APZ

Zagreb, 14. dec. — Ob 15-letnici ustanovitve Antifašistične fronte žena Jugoslavije je sprejela prva predsednica te organizacije Kata Pejnović številne čestitke družbenih in političnih organizacij, delovnih kolektivov in posameznikov. Ob tej priložnosti so priredili svečan sprejem v prostorih sabora ljudske republike Hrvaške, ki so se ga udeležili predsednik sabora dr. Vladimir Bakarić, predsednik zvršnega sveta Jakov Blažević, podpredsednik izvršnega sveta sabora Hrvaške Ivan Kraljević, predstavnik glavnega odbora Zveze ženskih društev Jugoslavije Čana Babić in Bosa Cvetič, člani glavnega odbora SZDL Hrvaške, glavnega odbora Zveze borov Hrvaške in drugi.

Plenum sindikata tekstilcev

BEograd, 14. dec. Plenum centralnega odbora Sindikata delavcev tekstilne industrije te-

industrije gume je danes razpravljalo o dopustih. Na plenumu so poudarili, da se mora sindikat zavzemati za čimprej širše in vsestransko uresničitev vseh določb o dopustih, ki jih vsebuje zakon o delovnih razmerjih. Tako nekatera podjetja niso uveljavljala vsakodnevnih polurnih prekinitev dela zaradi počitka, čeprav zakon to zahteva.

POVERJENIKOM IN ČLANOM PREŠERNOVE DRUŽBE

Sporočamo, da so letošnje knjižne zbirke dotiskane. Razpošiljanje knjig bo predvidoma trajalo do vključno 25. decembra. Tako bo vsem poverjenikom omogočeno, da se pred Novim letom vročijo knjige članom oz. naročnikom. Zato ne urgrajate knjig ali pomanjkljivih pošiljk pred zaključkom ekspedita.

Vabimo vse člane, da takoj ob prejemu zbirke obnove članarino in vplačajo vsaj del članarine.

Poverjeniki, ki so prejeli nekaj izvodov 1. knjige knjižne zbirke žepnih romanov Ljudske knjige »Dan nič« pa prosimo, da se potrudijo, da čim prej pridobijo vsaj tisto število stalnih naročnikov za to zbirko, kolikor so prejeli knjig.

Ob sprejetju zakona o zasebni zdravniški praksi

Nadaljevanje in konec

S tem, da bi delali vsi zdravniki v ordinacijah le 1-2 uri na dan, bi bilo opravljenega praktično 70-80% vsega zdravniškega dela, ki bi bil enakomerno porazdeljen med vse zdravnike. Kaj in kako pa s pacientii, ki bi se lahko zdravili doma ali ki bi morali v bolnišnice? Prav lahko. Ordinacijski prostor namreč ni edino delovno sredstvo, ki ga je družba dolžna zagotoviti zdravniku v socialističnem redu in do katerih ima zdravnik po svojih sposobnostih pravico imeti. Ordinacijski prostori so razmeroma nebrežljive zdravstvene institucije. Druge naprave pa že od nekdaj koncentriramo v posebnih zdravstvenih ustanovah, ki jih imenujemo že iz srednjega veka sem bolnišnice. Žal se je v njih ukoreninil določen režim in sistem, v čigar podrobnosti se ne bi dale spuščati. Značilno za njih pa je izoliranost in zapr-

tost napram večini zdravnikov. Tako se je začel za javno zdravstveno službo tako značilen za zdravnika na naravnost fatalen razvoj, ki je začel deliti zdravniške v tako imenovane ambulantne in bolnišnične zdravnike. Nekaj znamenit zdravnik je namreč napisal, da sta bili s tem spočeti dve medicini: prva plebejska in druga kneževska.

Tako bi bolnika individualno in kontinuirano zdravil isti zdravnik. Ker vemo, da določene procedure v bolnišnicah ne jemljejo mnogo časa, ker se porazdeljujejo na razne laboratorije in ekipe preiskave ter morebitne operacije, bi se zdravnik v sanatorijskem sistemu držal pri približno 10 do 20 pacientih, kvečjemu 1 do 2 uri na dan. Torej bi mu še vedno ostalo 20 ur časa, ki bi jih lahko izkoristil za mnoge druge koristne opravke, kot na primer za obiske svojih bolnikov na domu, za študij i. pd.

Takšen sistem bi sprostil zdravnikom ogromno časa. Kaj pa bi pomenil za njihov strokovni razvoj, se pa sploh ne da opisati. Vsak bi namreč opazoval in spremljal razvoj bolezni in zdravljenja pri svojih pacientih od začetka do konca, bi pritegovljal z ustreznimi dokumenti. Na kartonu kajpak ne bi bilo imena in priimka bolnika, temveč samo številka njegove zdravstvene izkaznice. Tako bi bila zagotovljena tudi zdravniška tajnost, prava rak rana našega časa. Vsi kartoni bi bili dostopni strojni statistični oddelci. Tako bi mogla vrhovna zdravstvena oblast ob vsakem času dobiti za neslavitve podatke tako o delu posameznega zdravnika kot tudi o zdravstvenem stanju posameznega pacienta. Ne glede na ostale prednosti takšnega sistema, bi prihranili na vagonih papirja in na hektolitri črnila, množice uradnih listov itd.

S centralizacijo statistične službe v zdravstvu z individualnimi kartoni bi bila vrhovna zdravstvena oblast kar najbolj obveščena tudi o pogostosti vseh obolenj in bi lahko podzvedala določene organizirane preprečevalne ukrepe. Pri tem bi se posluževala prav vseh zdravniških ordinacij kot os-

novnih izvršnih organov. V tem vidimo resnično in definitivno združitev kurativne in preventivne službe pri nas, ki še vedno in kljub vsemu prizadevanju teče po dveh kolosekih. Kajti tudi preventivna služba je najuspešnejša v individualnih odnosih med bolnikom in zdravnikom. Le v redkih primerih, n. pr. pri epidemijah, v komunalni higieni, p. pd. smemo individualni princip v medicini zamenjati s kolektivnim. Potemkaj bi moral postati glavni nosilec javne zdravstvene službe v družbi, ki gradi socializem, posamezni zdravnik, ki je hkrati osnovni izvršni organ kurativnega in preventivnega načina dela javne zdravstvene službe, in sicer v smislu splošnih smernic vrhovne zdravstvene oblasti. Te smernice bi bile seveda splošnega značaja in ne bi smele onemogočati individualnih odlokov v medicinskem delu posameznega zdravnika.

V sestav zdravstvene statistične službe bi lahko pritegnili pristojne organe socialnega varovanja, zaradi ugotavljanja delanemožnosti, hranarini, ekonomičnosti zdravljenja i. pd. Učne zdravstvene ustanove, torej klinike, ne bi smele biti bistveno drugače organizirane. Organizacijo teh ustanov bi bi-

lo potrebno samo uskladiti z obstoječim zakonom o univerzah in dodatki neka dopolnila, ki se tičejo vzgoje. Nikakor pa ne bi bilo dovoljeno, da se zavoljo pedagoških principov zanemarijo bolnikova osebnost, njegovo dostojanstvo in sodočlanje.

S sprejetjem menjenih načel v javno zdravstveno službo bi pa za pacienta dosegli svobodo izbora zdravnika, individualen in kontinuiran način zdravljenja po istem zdravniku, ki bi pritegnil v sporazum s pacientom potrebne strokovnjake, obravnava bi bila zdravniška tajnost, zagotovljen bi bi čim najkrajši način zdravljenja in zdravljenje bi bilo kar najcenejše. Prednosti za pretežno večino zdravnikov bi pa bile neprecenljive.

Gotovo je, da bi bilo potrebno načeti v zvezi omenjenih načel še na sto in tisoč vprašanj, predvsem na primer, kako vskladiati ta načela za zdravstveno službo na podeželju? Vendar to ne sodi več v okvir kratkega članka, napisanega za široko javnost. Z uvedbo takšnih in podobnih načel bi same po sebi izumrle še druge in drugačne slabosti kot je postavimo bila privatna zdravniška praksa.

Dr. Draško Vilfan

ge in bi bilo zato zgrešeno, če bi njihovo delo omejevali samo na najosnovnejše pričevanje mladim delavcem, ki se šele vključujejo v proizvodnjo.

Sindikalne organizacije se zavzemajo, naj šole in gospodarske organizacije združijo prizadevanja pri usposabljanju delavcev, da bo praktično usposabljanje povezano s sistematičnim teoretičnim splošnim in strokovnim znanjem ter poznavanjem družbe. To narekuje ne le gospodarski razvoj, temveč tudi družbeno-politični položaj delavca-upravljalca.

Delo izobraževalnih centrov pa ni mogoče obravnavati ločeno od celotnega sistema izobraževalne dejavnosti v šolah, delavskih in ljudskih univerzah in družbenih organizacijah. V nadaljnjem razvoju izobraževanja se bo jasneje izoblikovala tudi vloga delavskih in ljudskih univerz. Zanje so značilne nekatere oblike dejavnosti, ki se bodo sčasoma vključile v redni šolski sistem, pa tudi takšne, ki posredujejo ljudem določeno znanje brez posebnih spričeval (knjižgovodstvo, korespondenčni tuji jeziki itd.). Ljudske univerze se ukvarjajo z organiziranjem raznih tečajev in seminarjev za ohranitev družbenega upravljanja ter z najrazličnejšimi drugimi oblikami prosvetljenja. Ta ustanove se bodo tudi v prihodnosti razvijale v skladu s potrebami. Življenje samo jih bo izoblikovalo in jim dalo pravo mesto v sistemu poslovskega izobraževanja. Dopolnjevali bodo še marsikatero vrzel v splošni kulturni vzgoji, ker ne bodo mogle vsega nuditi redne šole.

izobraževalni centri v podjetjih in družbene organizacije. V nadaljnjem razvoju se bodo nedvomno vse bolj razmejevale naloge med posameznimi ustanovami in oblikami v sistemu izobraževanja odraslih.

B. L.

Komemoracija v Beogradu

BEograd, 14. dec. V avstrosrbske akademije znanosti je bila danes postavljena žara s pepelom Paje Jovanovića, slavnega srbskega slikarja in enega izmed ustanoviteljev Srbske akademije znanosti, ki je umrl 30. novembra na Dunaju, star 99 let. Ob žari Paje Jovanovića, ob kateri so bili številni venci, je bila danes dopolnena komemoracija. O življenju in delu našega najstarejšega slikarja je govoril akademik Veljko Petrović.

Plenum veterinarjev

BEograd, 14. dec. Na plenumu veterinarskih društev, ki je bil danes v Beogradu pod predsedstvom dr. Vase Butozana, so sklenili naj bi čimprej organizirali veterinarsko inspekcijo po občinah, kajti veterinarska služba je sposobna opraviti naloge, določene z zakonom o pristojnosti občin in okrajev. Zahtevali so tudi, naj bi se reguliralo nagrajevanje strokovnjakov v veterinarskih inspekcijah, ki sedaj še ni stimulativno. Na plenumu je govoril o izgradnji našega komunalnega sistema in veterinarski inspekciji dr. Sava Mihajlović, direktor Zvezne uprave za veterinarstvo.

Tanker „Alan“ nasedel

Na pomoč so se prispele ekipe Brodospasa iz Splita — Viharno morje otežuje reševanje

SPLIT, 14. dec. — Motorni tanker „Alan“, ki ima 13.000 ton nosilnosti, lasti Jugoslovanske tankerske plošbe iz Zadra je sinoči ob 19.30 nasedel pri rtiču Litvku na otoku Soliti pred vhom v splitska vrata. Tanker je nasedel s desno stranjo na dolžini četrine ladje na podvodni ploskvi rtiča Litvka. Zato je začela v ladjo uhajati voda. Tanker „Alan“ je prisel iz sovjetske luke Taspas

v Crnem morju s tovorom nafte. Del nafte je nameraval iztovoriti v cisterne podjetja za promet z nafto in natatim, derivati „Jugopetrol“ v splitski severni luki.

Takoj po nesreči je tanker „Alan“ prošil za pomoč pri podjetju „Brodospas“ v Splitu. Strokovnjaki so začeli takoj pripravljati plovne enote in opremo, da bi lahko nudili hitro pomoč ponesrečenim ladjam, radiopostaja pa je vzkpostavila zvezo z naslednjim tankerom. Zaradi močnega vetra, ki je dosegel hitrost do 100 km na uro in zaradi ošornih valov je ekipa „Brodospasa“ šele ob 0.45 ponoči prispela na mesto nesreče. Ob 3. uri je prišla še druga ekipa jugoslovanske vojne mornarice s strokovno službo za reševanje. O nesreči je „Brodospas“ obvestil jugoslovansko tankersko plošbo v Zadru in prošil, naj pride ponesrečeni ladi na pomoč tanker „Jajce“, ki je včeraj zapustil italijansko pristanišče Ancono, da bi pretovoril del nafte in tako ustvaril ugodnejše pogoje za reševanje. Tanker „Jajce“ je prispel na kraj nesreče zjutraj ob 5. Zaradi močnega vetra in plitvine se ni mogel približati „Alanu“. Zato so od „Jugopetrola“ dobili daljši čevl, po katerih so pretovorili del nafte.

Tanker „Alan“ je največja ledja naše trgovske mornarice, kupljena letos na Danskem. To je moderen in velik tanker, ki razvija hitrost 12,5 morskih milj na uro, razpolaga z najmodernejšimi navigacijskimi napravami, radarjem, zvočnim globlino merom, avtomatskim krmilom in radijsko postajo.

S. F.

M. Lj.

II. plenum Društva gradbenih inženirjev in tehnikov LRS

KOPER, 14. dec. Popoldne se je tu začel II. plenum Društva gradbenih inženirjev in tehnikov LRS.

Pozdravnim besedam predsednika društva ing. Franca Bajžija so sledila štiri strokovna predavanja. Jože Kramarič (Vodna skupnost Koper) je go-

voril o napredovanju del v zvezi z gradnjo pristanišča v Koprju, ing. Roman Celik (Vodna skupnost Koper) o melioracijah na Koprskem, ing. Alojz Poljanšek (Železniško projektno podjetje Ljubljana) o železniški trasji Herpelje-Koper in Marko Rajner (Zavod za stanovanjsko, izgradnjo in nadzor službo v Koprju) o stanovanjski izgradnji na obalnem področju koprškega okraja.

Kakor je omenil Kramarič v svojem poročilu, so dela v severni obali že tako napredovala, da se bo še ta mesec začelo betoniranje prvega slopa — teh bo več —, nakaterih bo počival plačo prvih 135 metrov operativne obale. V septembru prihodnjega leta naj bi tu že pristale prve čezoceanske ladje. Gradbena dela bodo stala okoli 205 milijonov din, ali z drugimi besedami 1 meter operativne obale (globine 11 m) bo stal le okoli 850 tisoč din. Povsod drugod so ta dela dražja.

Jutri so na dnevnem redu organizacijska vprašanja. Med drugim bodo člani plenuma izbrali Koper, smemo videti potrdilo dejstva, da postaja Koper v gradbenem smislu vse pomembnejši in da se tu vse bolj in bolj koncentrirajo gradbena dejavnost, ki bo v kratkih letih spremenila lice tega mesta.

Dr. Draško Vilfan

Najnovejše vesti in dogodki

● v SLOVENSKEM

● POROČEVALCU



Nesoglasja

Dejstvo, da je po Wilsonu predsednik ZDA zdaj prvič stopil na francoska tla, je gotovo pomemben dogodek, toda kolikor je ta dogodek pomemben, pa le ni nikjer rečeno, da bo spremenil tok zgodovine. Ni drama, da bi brez Eisenhowerja sedanjí sestanek NATO v Parizu ne bil sestanek »na najvišji ravni« in da bi bil še vnaprej obojen na neuspeh. Eisenhowerjeva navzočnost pa vsaj budi upanje na uspeh. Toda na kakšen uspeh? Kaj misli Zahod doseči v Parizu?

Splošen odgovor se glasi, da misli Zahod doseči v Parizu enotnost. Zato pa bo treba razčistiti neka nesoglasja, ki razdvajajo članice Atlantiskega pakta, in določiti program, ki bi bil za vse sprejemljiv ali vsaj sprejemljiv za večino članic. Treba bo formulirati politiko Zahoda do Sovjetske zveze, okrepiti znanstveno in vojaško sodelovanje, ukrepati o izstrelkih, poskušati želje in pritožbe posameznih članic, ugotoviti, kaj je trenutno važnejše: vojaška ali politična plat pakta, in še marsikaj. Toda vse to se ne ne dotika atlantske enotnosti kotroma solidarnosti.

Klub sovjetski medcelinski raketi Zahod danes ni vojaško slab. Zato je zelo verjetno, da bodo politična vprašanja prevladovala. Ob teh vprašanjih pa obstajajo nesoglasja, ki so mnogo večja in globlja kot je pravzaprav dejna epizoda s pošiljanjem vojaške Tuniziji. Vzemimo najprej Francijo. Zanjjo lahko rečemo, da je obsedena po Alžiriji. Njeno politično obzorje se začne in neha s to nesrečno deželo. Zaradi te dežele izgubila milijarde francov, sposobne ljudi in ugled. In nendar se ne more izklopiti iz te usodne igre, ki jo igra. Ker se pa čuti slabo, nastaja vedno bolj nezaučljiva do svojih zaveznikov. Zato niso redki danes francoski glasovi, ki pravijo, da je bilo s Suezom konec atlantske solidarnosti. Konec solidarnosti ne naj bi bilo zato, ker ZDA niso pomagale Franciji in Veliki Britaniji pri napadu na Egipt. — Toda, takrat sta si Francija in Velika Britanija vaj prisegali večno prijateljstvo. Kako kratko je bilo to prijateljstvo, je videti vsakdo, ki je bil pri demonstracijah med nedavnim obisku Macmillana v Parizu. Franciji zdaj razenost obtožujejo Britanci, da kujejo nekakšne svoje načrte skupaj z Američani, tako bi običajni in vedrili v NATO.

Nedvomno je res, da bi Britanci radi igrali posebno vlogo v koncertu zahodnih držav. Še so navsezadnje anglosaška država in jo večje krune, kulturne in podobne stvari z ZDA. To so seveda plemiški argumenti, ki v politiki dosti ne veljajo. Samo skupni interesi so lahko trdna podlaga za sodelovanje. In Britanci zdaj čutijo, da so postali Američani ponižnejši in da to med drugim prileži iskati v Evropo talente, ki naj bi skupaj z njihovo tehnološko kapaciteto pomagali dohiteti Rusi.

Nemci so neke vmes. Nerači bi se zamerili Američanom, toda Franciji so jim sosedje. Zato bodo ti skušali gladiti in božati, da bi utrdili enotnost. Toda oni nimajo Alžirije na plečih in ne deficitu v državni bilanci. Bolj zanimivo bo opazovati manjše članice NATO. Med Grki in Turki je Ciper. Danci in Norvežani ne bi radi raketnih oporišč. Italijani se ne bi radi zamerili arabskemu svetu. Teh posamičnih interesov je toliko, da jih bo težko spraviti vse na skupni imenovalec. Kar je nekomu v korist, utegne biti drugemu v škodo. Za kar se nekdo poteguje, utegne drug obsojati.

Če naj bi bil Eisenhower Solomon, ne vendarle imel vaje naporno delo. Toda Eisenhower ni Solomon in modrost Haruna al Rašida ne nadomestuje za zapletena problema sedanjega sveta. Zakaj vsak bo branil svoje interese in plod razgovorov utegne prav lahko biti kompromis. Ta kompromis pa bo zelo verjetno takle: NATO se mora še naprej vojaško krepiti, hkrati pa mora ostati toliko gibčna, da bi lahko odgovorila na kakšno sovjetsko pobudo. Toda če bodo v Parizu sklepani, da je treba dosledno izvesti program razmestitve raketnih oporišč vzdolž in po vsej Evropi tik ob zahodni meji, bo Zahod najbrž zamenjal kakšno novo sovjetsko pobudo.

Bip

»Italijani v Parizu«

Od našega stalnega dopisnika

RIM, 14. dec. — (Po telefonu). Zunanji minister Pella je sinoči po končanem zasedanju Nacionalnega obrambnega sveta odletel v Pariz, kjer se v ponedeljek začne »Atlantski tedenski«. Le-ta bo nedvomno izredno pomembna prelomnica v odnosih med državami zahodnega zaveznitva. Kaj nosi Pella med svojo diplomatsko priljago, je več ali manj še vedno predmet najrazličnejših ugibanj.

Eno je gotovo, namreč, da bo Italija dala na razpolago svoje ozemlje za dirigirane izstrelke srednjega akcijskega radija (2.500 km).

Vprašanje je le, pod kakšnimi pogoji, ali sploh brez pogojev. Na večeršnjem zasedanju Nacionalnega obrambnega sveta so o bližnjem pariskem sestanku tri ure razpravljali za dobro zaprtimi vrati. Nekateri do govedati, da je italijanski ambasador v Ankari Pietro Marchi prinesel s seboj turški načrt, ki priporoča Italiji, naj namesti »Honest John« in »Nike« rakete na svoji severovzhodni meji. Isti novinarski krogi pravijo, da se obrambno ministrstvo za ta načrt ogreva, medtem ko se krogi v bližini predsednika republike dokaj skeptični. Seveda so to le ugibanja v novinarskih vrstah, kajti uradno je potrjeno le to, da »bo Italija sprito prekinitev razorožitvenih razgovorov v OZN prispevala svoj delež k okrepitvi Atlantiskega pakta«, v prihodnosti pa bo dela pobudo za nadaljevanje razorožitvenih razgovorov v okviru 25-članske komisije OZN.

Sprito stalne italijanske težnje, doseči politično enakopravnost vseh članic NATO in sprito spremenjenega položaja odvisnosti med evropskimi državami in ZDA, vloga Italije na pariskih konferenci bržda ne bo drugorazredna. Pella in drugi italijanski predstavniki, se bodo vsedli za »okroglo mizo«, ki jo je duhoviti karikaturnist upodobil kot bokerski ring. Prispevka n. z. iz zraka sneta, če upoštevamo spremenjen, tokrat za evropske članice privilegiran položaj. V čem je ta sprememba?

Ko so 4. aprila 1949 v Washingtonu ob predpostavki, da grozi nevarnost napada z Vzhoda, ustanovili Atlantiski pakt, je bila Zahodna Evropa — po konceptih ameriških strategov — lista, ki naj bi bila prva žrtev morebitne agresije. Amerika je bila v obdobju atomskih bomb ranljiva le v Evropi. Morebitni obračun med Moskvo in Washingtonom bi se torej lahko odigral samo na ozemlju Zahodne Evrope. Zato je leta »prosil« Ameriko, naj nad njo razpne obrambni dežnik. V tem okviru so se doslej odvijala zasedanja NATO in razgovori so se ravnali, pač kakor je kazal trenutni barometer v mednarodnih odnosih.

Zasedanje, ki se začneja v ponedeljek, pa se bo odvijalo v popolnoma nasprotnem položaju. »Sputnik« in medcelinski izstrelki, ki jih imajo Rusi, omogočajo — teoretično — direktni obračun med Sovjetsko zvezo in Ameriko. Evropa torej lahko ostane tudi izven konflikta. Položaj je diametralno spremenjen v tem smislu, da Zahodna Evropa Rusom ni več potrebna za morebitni obračun z Ameriko, potrebna pa je Američanom, ki nimajo medcelinskih izstrelkov, če se hočejo ubraniti pred napadom, ki si ga zamišljajo njihovi strategji. V

Korak k evropski integraciji

PARIZ, 14. dec. (Reuters). — Velika Britanija je pozvala zahodnoevropske države, naj sprejmejo načrt o ustanovitvi širše evropske svobodne cone kot uvod v evropsko integracijo. Predložila je načrt resolucije na skupnem sestanku 15 držav odobora ministrov evropskega sveta ter njegove skupščine. Resolucijo je predlagal britanski minister za zunanje zadeve Selwyn Lloyd in bodo o njej glasovali na seji odbora ministrov.

Pretekli mesec so afriški predstavniki v novi kenijski skupščini zavrnili novo ustavo Lennox-Boydov, ker v njej niso bile upoštevane njihove zahteve in ker se v bistvu prav malo razlikuje od stare Lytteltonove. Domačini so resda dobili po novi ustavi v skupščini nekaj več mest, toda ta je še vedno sestavljena tako, da so oni v absolutni manjšini in praktično ne morejo uveljaviti svojih težnj.

Prav to pa so hoteli tudi Britanci, namreč, da bi izvoljeni člani skupščine ne mogli ovreči nobenega od višjih načrtov. Lennox-Boydova ustava je prav letonova. Razlika je le v tem, tako zapletena kot je bila Lytteltonova, da so domačini dobili sedaj 14 predstavnikov v skupščini, namesto 8 kot so jih imeli prej in da so sedaj njihovi predstavniki voljeni, dočim so bili prej imenovani od guvernerja.

Tako kot je ostala diskriminacija glede številčnega zastopstva v skupščini, kjer ima 50.000 Evropejcev prav tako 14 pred-

novih okoliščinah je torej Zahodna Evropa tisti, ki razpenja »obrambni dežnik« nad Ameriko.

Novi položaj se bo nedvomno odražal v samozavesti in v večji zahtevnosti atlantskih držav, ko bodo govorile o »ogroženosti« partnerjem z onstran Atlantika. Britanci so februarja že dali sklop, ko so si v pogajanjih za raketa oporišča zagotovili sodelovanje pri »usodnem pritisku« na gurno.

Če govorimo torej o »Italijanih v Parizu«, moramo iskati njihovo možno vlogo le v tem okviru: če že pride do sistema raketnih oporišč, potem naj bo ta sistem čim manj nevaren in naj ne zapira vrat za razgovore, ko bo — po računih zahodnih strategov — zopet vzpostavljeno ravnotežje med Vzhodom in Zahodom.

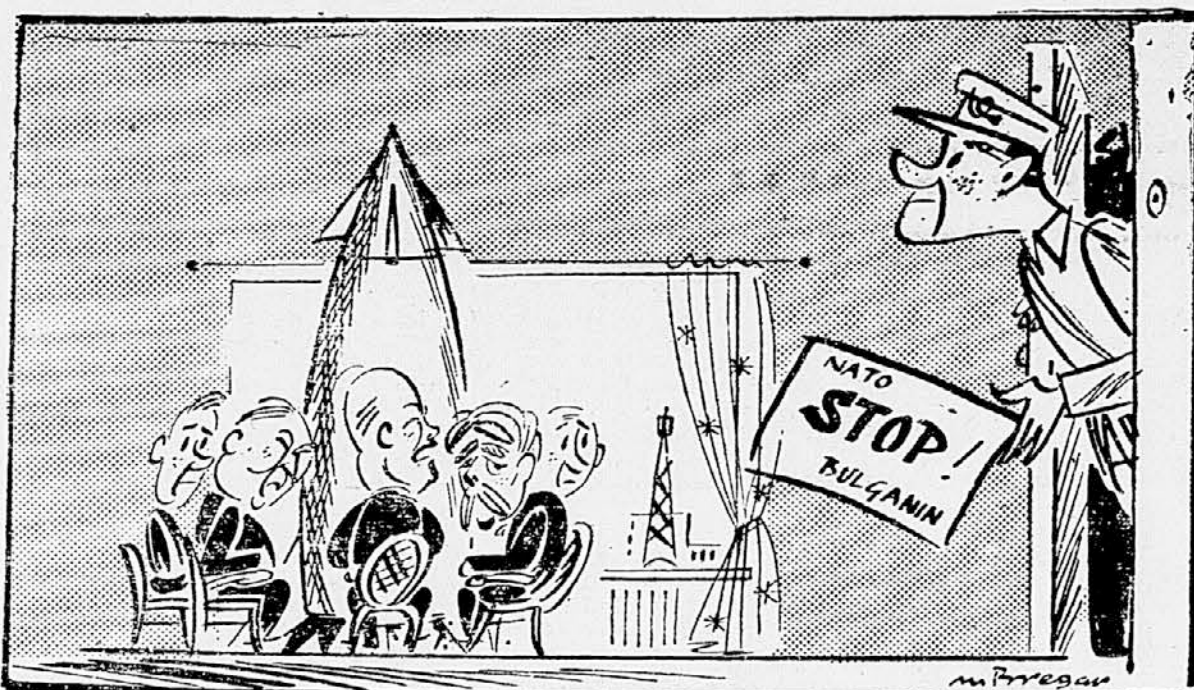
Ali trenutno obstoja alternativa »atomski politiki«? Pred dvema dnevi jo je nakazal v zunanje-politični debati leadev, socialistična stranek Nenni, ki je v parlamentu opozoril, da ohranitev miru ni odvisna od tega, kdo bo imel večje zaloge hipermoderna orožja, marveč od tega, kako se bodo reševala sporna vprašanja. Povedal je, da socialisti obsodijo oboroževalno tekmo samo po sebi in smatrajo, da ameriška atomska bomba ni nič bolj »miroljubna« kot sovjetska medcelinska raketa. Predlagal je atomski nevtralni pas v Evropi (predlog se ujema s predlogom zahodnonemških socialistnih demokratov in britanskih laburistov ter je blizu tudi poljsko-čehskemu načrtu), razgovore na najvišjem nivoju med vesilami, (prisotna naj bi bila tudi Indija) ter zahteval, naj italijanski delegati v Parizu ne sprejemajo nobenih obveznosti v zvezi z dirigiranimi izstrelki.

Uradni krogi so Nennijevo pobudo že načelno zavrnili, češ da je samo sestavni del »sovjetske propagandne ofenzive«, hkrati pa so zamolčali vse kritične pripombe, ki jih je Nenni izrekel tudi na račun sovjetske zunanje politike. S prav isto ležernostjo so danes poluradni krogi komentirali tudi Bulgani-novo pismo, ki ga je sovjetski

ambasador Kozirev sinoči izročil Zoliju. Predsednik vlada sam se je omejil na vljudnostno pripombo, da bo vlada pismo — ko si bo oskrbela prevod — pazljivo proučila.

Vse to odkriva, da bi bilo sluzurno pričakovati kakršno koli avtonomno pobudo z italijanske strani, dokler se NATO v novi situaciji ne znajde in ne opomore od pretresov, ki so se začeli s Suezom in se ponavljajo v določenih presledkih: sputnik, Tunis, luna-baby, Indonezija, Maroko... Stevilne nove misli o zahodni politiki — Kennan, Lippman, Ollenhauer, Bevan itd. — pa opravčujejo domnevo, da je tako čakanje samo nevarno in brezplošno zapravljeno časa.

M. Suštar



— MAJHEN TELEGRAM, ČE SMEM MOTITI... —

SEJE ODBOROV GENERALNE SKUPŠČINE OZN

Razprava o koeksistenci

Doslej so govorili delegati Francije, Egipta, Indije, Peruja, Afganistana, Albanije, Romunije, Sirije in drugi — Odbor za gospodarska vprašanja je soglasno sprejel priporočilo za gospodarski razvoj zaostalih držav

NEW YORK, 14. dec. (AFP). Na večerajšnji popoldanski seji političnega odbora so nadaljevali debato o mirobiljni koeksistenci. Francoski zastopnik Georges Picot je izjavil, da francoska delegacija »nima namena dvomiti v sovjetske namere« in da si je »nemogoče zamisliti, da se sovjetski voditelji ne bi zavdali posledice novega spopada, ki bi bil porazen za vse človeštvo.« Z zadovoljstvom je pozdravil izjavo sovjetskega delegata Kuzneceva o trgovinskih in kulturnih zvezah med Sovjetsko zvezo in raznimi evropskimi državami. Izrazil je upanje, da bo Sovjetska zveza ukrenila potrebno, da se bo zlasti »kulturna zamenjava lahko razvijala v duhu svobode in zaupanja, kar oboje je nujno potrebno, pa je doslej manjkalo.

Egiptovski minister za zunanje zadeve Mahmud Fawzi je dejal, da poskusi nekaterih držav, da bi gospodavale nad drugimi, ovirajo mirobiljno koeksistenco. Delegati Francije, Egipta, Indije, Peruja in Afganistana so podprli resolucijo, ki so jo predložile Indija, Jugoslavija in Švedska in ki poziva vse države, naj se potrudijo za utrditev mednarodnega miru. Zastopniki Albanije in Romunije so podprli izvajanje sovjetskega delegata o koeksistenci.

Debata o mirobiljni koeksistenci se je nadaljevala ponovi. Po mnenju sirskega delegata Farida Zajnedina je mirobiljno sožitje najvažnejše vprašanje našega obdobja. V prid le-tej se je izjavil tudi delegat Kam-bodže Pen Nut. Nato so govorili tudi delegati CSR, Čila, Španije, Filipinov, Brazilije, Ukrajine, Kolumbije, Izraela in Irana,

ki so to vprašanje osvetlili z raznih strani. Grški minister za zunanje zadeve Averof je navedel, da bi gospodavale nad drugimi, ovirajo mirobiljno koeksistenco. Delegati Francije, Egipta, Indije, Peruja in Afganistana so podprli resolucijo, ki so jo predložile Indija, Jugoslavija in Švedska in ki poziva vse države, naj se potrudijo za utrditev mednarodnega miru. Zastopniki Albanije in Romunije so podprli izvajanje sovjetskega delegata o koeksistenci.

Odbor Generalne skupščine za gospodarska in finančna vprašanja je soglasno sprejel priporočilo o gospodarskem razvoju zaostalih držav, ki je eden izmed najvažnejših sklepov letošnjega zasedanja Generalne skupščine. S sprejetim priporočilom se je končala 14-dnevna debata o oblikah mednarodnega financiranja gospodarskega razvoja nerazvitih držav. Enajst držav — Argentina, Čejlon, Čile, Egipt, Grčija, Indija, Indonezija, Mehika, Nizozemska, Venezuela in Jugoslavija so v skladu z resolucijo levo-

nega poletnega zasedanja ekonomskega svetnega sveta predlagale, da bi ustanovili poseben sklad ZN za gospodarski razvoj, iz katerega bi dajali brezplačno pomoč ali posojila za izvedbo najvažnejših gospodarskih objektov v nerazvitih državah. Združene države Amerike so predlagale, da bi ustanovili poseben sklad za projekte v okviru razširjenega programa tehnične pomoči, s katerim bi financirali proučevanje potreb in tvari virov nerazvitih držav ter šolanje tehnične osebe. Ker je debata pokazala, da bo mogoče najti rešitev samo v kompromisni resoluciji 11 držav, ki so predlagale ustanovitev posebnega sklada, so le-te predložile nov načrt, kateremu so se kot predlagateljice pridružile tudi ZDA, Kanada in Francija.

V novem priporočilu, ki je bilo sprejeto soglasno, so združene glavne misli obeh prvotnih načrtov. Predvidena je ustanovitev posebnega sklada v okviru razširjenega programa tehnične pomoči za 100 milijonov dolarjev. Iz teh sredstev bodo proučevali stanje voda, vodno energijo, rudno blago ter se bo šolalo strokovno osebje v nerazvitih državah. Skupščini je priporočeno, naj usmeri dejavnost sklada v smeri financiranja kapitalnega razvoja nerazvitih držav, ko bodo za to zagotovljena potrebna denarna sredstva.

Predsednik Generalne skupščine je pooblaščen, da imenuje člane pripravljalne komisije, ki bo za prihodnje zasedanje ECOSOC sestavila predlog o poslovanju sklada. Sklad bi začel delovati 1. januarja 1959. Sredstva posebnega sklada se bodo zbirala iz prostovoljnih letnih prispevkov, lahko jih bodo dajali tudi v nacionalni valuti, iz komercialnih pa jih bodo samo za projekte, ki so potrebni za go-

spodarski razvoj nerazvitih držav. Sklad naj bi posloval v soglasju z načeli Ustanovne listine brez politične pobarvanosti. Članice izvršnega odbora bi bile države obeh skupin — glavne podpornice in najmanj razvite države.

V razpravi o kompromisni resoluciji je vodja jugoslovanske delegacije dr. Brilej pojasnil stališče jugoslovanske delegacije. V svojem govoru je dejal, da jugoslovanska delegacija pozdravlja spremembo v stališču ZDA, čeprav vsebuje ta bistvene omejitve glede kapitalnega financiranja gospodarskega razvoja zaostalih držav po Združenih narodih. Ker pa je naša delegacija v podobnih primerih vedno skušala najti soglasno rešitev, smo zadovoljni s sklenjenim kompromisom.

Sodelovanje med Madžarsko in Jugoslavijo

BUDIMPEŠTA, 14. dec. (Tanjug). — V govoru, ki ga je imel pred zunanje-političnim odborom madžarske skupščine, je namestnik ministra za zunanje zadeve Istvan Sebes izjavil, da se madžarska zunanja politika usmerja po načelih, nastetih v moskovski deklaraciji 12 komunističnih in delavskih partij.

Govorec o odnosih Madžarske do posameznih držav, je Istvan Sebes dejal, da danes ni več problemov, ki bi ovirali dobro sodelovanje med Madžarsko in Jugoslavijo. To dokazuje tudi dejstvo, da je Madžarska letos z Jugoslavijo sklenila kakih 15 raznih sporazumov in dogovorov. Je dejal Sebes. Madžarska se trudi, da bi razvijala odnose tudi z afriškimi in azijskimi državami, hkrati pa je bila dana pobuda tudi za zboljšanje zvez z Avstrijo.

Rapacki tolmači predlog

Poljski zunanji minister je v intervjuju »Le Monde« pojasnil smotre poljskega predloga za določitev »brezatomskega področja« v Evropi

PARIZ, 14. dec. (Tanjug). Poljski minister za zunanje zadeve Rapacki je v intervjuju za pariški časopis »Le Monde« pojasnil smotre najnovejšega poljskega predloga za določitev »brezatomskega« področja v Evropi in poudaril željo Poljske, da iskreno prispeva k odstranitvi nevarnosti hladne vojne. Po mnenju poljskega ministra atomsko oboroževanje in konferenca šefov vlad držav atlantskega pakta ne bodo zboljšali perspektiv za nove razgovore.

Na sinočnji seji komisije za zunanje zadeve Sejma je minister za zunanje zadeve Adam Rapacki podal izjavo o poljski zunanji politiki v okviru mednarodnih nalog in problema evropske varnosti. Dejal je, da je poljska vlada globoko vznemirjena sprito razvoja mednarodnega položaja v zadnjem času. Izrazil je prepričanje, da so podane nove možnosti za popustitev napetosti in utrditev mirobiljne koeksistence. Poljska je pripravljena za razgovore z vlado Zahodne Nemčije. Za Poljsko, Evropo in ves svet so zelo nevarni načrti o povečanju atomske oborožitve v federalni republiki Nemčiji.

Ko je obrazložil predlog o brezatomskem področju Srednje

Bulgarije, vladam držav članic atlantskega pakta, rekoč, da je Poljska ne glede na svoje predloge pripravljena sodelovati pri vsakem drugem prizadevanju za zmanjšanje napetosti in razorožitve.

Sporazumevanje med Egiptom in Britanijo

KAIRO, 14. dec. (AFP). — Vodja egiptovske delegacije na anglo-egiptovskih pogajanjih v Rimu Hasan Zaki se je sinoči vrnil v Kairo. Danes je poročal ministru za finance Kajsuniu in ga obvestil o sporazumu, ki sta ga odobrili obe delegaciji. Zvedelo se je, da bi po tem sporazumu Velika Britanija dobokirala 23,5 milijonov funtov egiptovskega premoženja v Vel. Britaniji, Egipt pa bi ukinil skvester nad nekaterimi britanskimi podjetji v Egiptu.

Nehru in U Nu

New Delhi, 14. dec. (Tanjug). Indijski predsednik Nehru se bo danes v Kalkuti srečal z burmanskim predsednikom U Nujem, ki se mudi na zasebnem obisku v Indiji. Razgovore bosta zaključila v ponedeljek v Delhiju. Pričakujejo, da se bosta posvetovala o mednarodnem položaju, predvsem pa o prepovedi atomskega orožja in razorožitve ter položaju v Indoneziji.

Evrope, je minister Rapacki dejal, da se Poljska živahno zanimala za širše koncepte o razorožitvi ter opozoril na izreden pomen zadnjih sporočil predsednika sovjetske vlade.

Vendar pa kljub vsem tem ukrepom evropskim naseljenjem le ni uspelo, da bi bili v novo skupščino izvoljeni samo »lojalni« Afričani. Prav to so bili vsi poraženi, izvoljeni pa so bili večinoma mladi ljudje, ki se zbirajo okrog sindikalnega voditelja Toma Mboya. Za Toma Mboya bi težko rekli, da ni ekstremist, čeprav so se mnogi naseljenjci zelo trudili, da bi ga

v času vojne spravili v zapor. Mboya pa je v tem času študiral v Veliki Britaniji, kjer si je pridobil naklonjenost nekaterih laburističnih voditeljev, ki so posredovali zanj. Pred tem pa je bil v ZDA, kjer si je pridobil podporo ameriških sindikalnih voditeljev, zlasti Georgea Meanya. Po teh njegovih zvezah lahko sodimo tudi o njegovi politični usmerjenosti. Vendar pa izkušnje s kolonialnimi področji uče, da se marsikateri zmeren politik lahko spremeni v ekstremista, če kolonialna sila nima dovolj poslušna za težnje domačinov. In Tom Mboya je danes v Keniji vpliven človek, čeprav morda za sedaj še ne uživa naklonjenosti plemena Mau-Mau (on je namreč iz plemena Luo).

V članku, ki ga je Tom Mboya napisal za ameriško revijo »The Progressive« pravi med drugim... Kenija je predvsem država dežela. To pomeni, da mora vsak priseljenec, ki hoče za stalno ostati v Keniji, sprejeti vlado in družbo, v kateri bodo prevladovali Afričani. To so poglavitna načela za, katere

TELEGRAMI

BAGDAD — Irski kralj Fejzal je zaupal mandat za sestavo nove vlade predsedniku narodne skupščine Vahahu Martdianu. Dosedanji predsednik Džavdat je odstopil.

LONDON — V eksploziji v rudniku premoga v Lindayu na Škotskem je bilo 8 smrtnih žrtev. Vzrok eksplozije ni znan. To je bila že tretja nesreča v zadnjem mesecu v podzemnih kopih britanskih rudnikov.

SOFIJA — Sovjetska zveza in Bolgarija sta podpisali sporazum o pravni pomoči, konvencijo o konzularni službi in konvencijo o ureditvi državljanstva za ljudi, ki imajo sovjetsko in bolgarsko državljanstvo. Le-ti se bodo v enem letu lahko odločili, katero izmed obeh bodo obdržali.

TEHERAN — V večeršnjem potresu v zahodnem Iranu je bilo ubitih 1131 ljudi. Tisoči so ostali brez strehe.

PEKING — V zahodni Mongoliji so bili lažji potresi. V prizadetih krajih so organizirali postaje za pomoč in preskrbo prebivalstva. Nekaj gorskih naselij je deloma ali popolnoma porušeni.

WASHINGTON — Januarja bodo v državi Maine začeli graditi oporišča za ameriške medcelinske projektilne tipe »Snark«. Pravilo, da je akcijski radij le-teh 8.000 km in da lahko nosijo vodikovo orožje.

se borijo izvoljeni afriški-kenijski poslanci, tu je tudi vzrok zavrnitve Lennox-Boydove ustave. Kenijci so zahtevali, da se število njihovih predstavnikov v skupščini zviša za petnaest (torej 8+15) tako, da bi imeli eno večino. Izenačenje števila njihovih predstavnikov s številom izvoljenih predstavnikov belih naseljenjcev za njih ni sprejemljivo, kajti to število se bistveno spremeni, če mu dodamo še imenovane članice parlamenta. Po Lennox-Boydovi ustavi je namreč v skupščini 41 izvoljenih in imenovanih Evropejcev, Afričanov pa le 21, medtem ko je v vladi 12 Evropejcev in 10 Afričanov. Po njegovem mnenju je to neupravičeno, saj je v parlamentu in vladi zastopane še druge manjšine (Indijci, Muslimani in Arabci).

Težnja afriškega prebivalstva Kenije je ustvariti državo, v kateri bi bila oblast v rokah domačega prebivalstva in kjer bi imeli vsi enake pravice, kjer bel naseljenec ne bi imel ored-pravic kakršne imajo danes. Kajti poleg političnih pravic uživajo danes bel naseljenec tudi daleč večje ekonomske pravice. Naseljeni so na najbolj rodovitni zemlji, medtem ko domačini žive v skoraj nerodovitnih rezervatih. Več let Afričani niso smeli gojiti donosnih pridelkov, zlasti ne izvoznih kakor kave, čaja itd. Medže so bile odvisne od barve njihove kože in še danes je barva kože precej odločilna pri mezdah in gospodarskem položaju sploh.

Ze danes je odnos med belimi in črnimi prebivalci Kenije precej napet, kajti vojaška zmaga Britancev nad plemenom Mau-Mau ni prinesla pomirjenja deželi, če pa bodo ostali Britanci gluhi za zahteve tistih, ki so danes še zmerni politiki Kenije pa se zna zgoditi, da si bodo nakopali še mnogo več sovražnikov, predvsem pa da domačini ne bodo več voljni naseljenecem priznati enakih pravic. Tom Mboya pravi v svojem članku, da je vztrajanje na taki ustavi kakršna je Lennox-Boydova lahko nevarno za Evropejce, kajti to bi lahko zakoreninilo rasne predsodke in pripeljalo do ustanovitve črne rasistične države.

A. S.

VZROKI ZAVRNITVE LENNOX-BOYDOVE USTAVE

»Kenija je v Afriki«

Pretekli mesec so afriški predstavniki v novi kenijski skupščini zavrnili novo ustavo Lennox-Boydov, ker v njej niso bile upoštevane njihove zahteve in ker se v bistvu prav malo razlikuje od stare Lytteltonove. Domačini so resda dobili po novi ustavi v skupščini nekaj več mest, toda ta je še vedno sestavljena tako, da so oni v absolutni manjšini in praktično ne morejo uveljaviti svojih težnj.

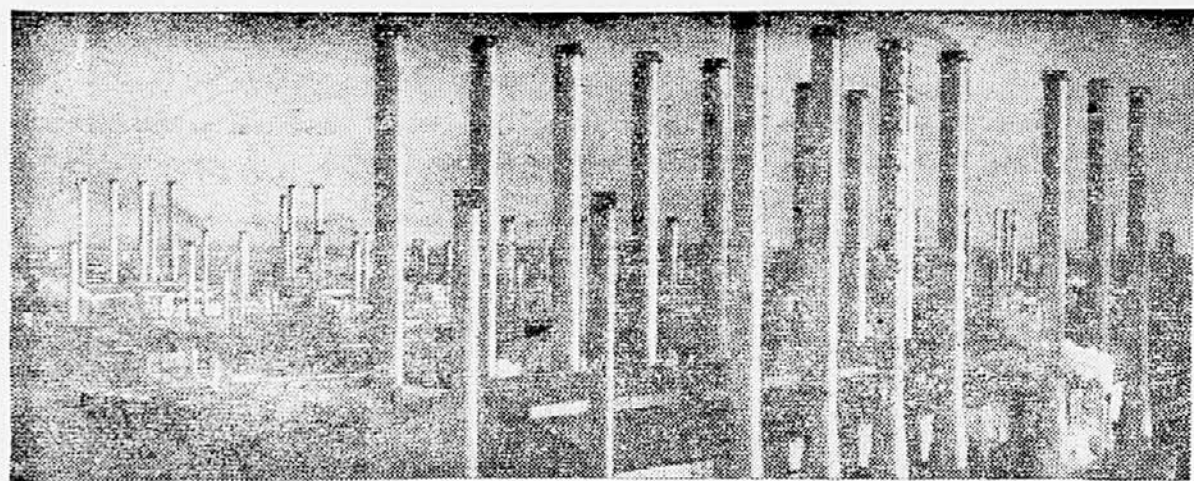
Prav to pa so hoteli tudi Britanci, namreč, da bi izvoljeni člani skupščine ne mogli ovreči nobenega od višjih načrtov. Lennox-Boydova ustava je prav letonova. Razlika je le v tem, tako zapletena kot je bila Lytteltonova, da so domačini dobili sedaj 14 predstavnikov v skupščini, namesto 8 kot so jih imeli prej in da so sedaj njihovi predstavniki voljeni, dočim so bili prej imenovani od guvernerja.

Tako kot je ostala diskriminacija glede številčnega zastopstva v skupščini, kjer ima 50.000 Evropejcev prav tako 14 pred-

stavnikov kot 6 milijonov Afričanov, je ostala tudi glede volitev. Reč je, da so Afričani letos lahko prvič volili svoje predstavnike, toda bilo bi skraj pretirano, če bi rekli, da jih je volilo črno prebivalstvo Kenije. Tako kot v nekaterih drugih afriških deželah (celo tudi v Etiopiji) je volilna pravica Afričana odvisna od cele vrste činiteljev, medtem ko je za Evropejce že dovolj, da je izpolnil 21 let starosti. Afričan pa mora imeti predvsem potrdilo, da ni sodeloval v gibanju Mau-Mau in da se je tudi boril proti temu

gibanju. Dalje mota imeti določeno površino zemlje in šolsko izobrazbo. Od ocenitve vseh teh faktorjev pa je potem odvisno tudi: koliko glasov bo imel, kajti volilni glas lahko šteje tudi tri glasove, če so njegove kvalifikacije tako visoke ocenjene. S tem so se evropski naseljenjci, kakor sami pravijo, hoteli zavarovati pred »nedogovornimi demagoškimi afriškimi politikami«.

Vendar pa kljub vsem tem ukrepom evropskim naseljenjem le ni uspelo, da bi bili v novo skupščino izvoljeni samo »lojalni« Afričani. Prav to so bili vsi poraženi, izvoljeni pa so bili večinoma mladi ljudje, ki se zbirajo okrog sindikalnega voditelja Toma Mboya. Za Toma Mboya bi težko rekli, da ni ekstremist, čeprav so se mnogi naseljenjci zelo trudili, da bi ga



Nafta: blagor in zlo

Jesen leta 1924 je major britanske armade Frank Holmes namesto vrelcev vode, ki jih je iskal, našel na Bahreinu nafto; Bahrein leži v Perzijskem zalivu, dvanajst milj od arabske obale. Majorju Holmesu se najbrže ni niti sanjalo, kakšne posledice bo imele njegovo odkritje za Srednji vzhod in za ves svet. Njegovo odkritje je pomenilo tudi začetek trenja med petrolejskimi družbami, zahodnimi voleslami, šejki in kralji. Začelo se je trenje, ki ga radi imenujejo »petrolejska vojna« in sicer je to vojna, ki včasih nekoliko zamre, toda nikdar ne preneha, in ki, kakor prave vojne, terja kri in življenja tistih, ki so napoti.

Danes načrpuje na Srednjem vzhodu nad 2.150.000 sodov nafte na dan! To je pač lep napredek od mastnih zelenkastih lis na vodi, ki jih je našel Holmes. Računajo pa, da je na Srednjem vzhodu še najmanj 51 milijard in 900 milijonov sodov nafte skritih pod zemljo; to je bogastvo, ki pač zaseni zlate rudnike kralja Salomona, bogastvo, ki — razumljivo, — povzroča pohlep in grabežljivost vseh, ki jim je uspelo z močjo in spletkami polastiti se tega premoženja in tistih, ki bi jih radi spodrinili.

Vendar je nafta za vse države Srednjega vzhoda pravi blagoslov. Koristi od nafte ni mogoče računati samo v denarju, ki ga dobivajo od petrolejskih družb. Naftovodi, ob katerih rastejo zelene oaze, petrolejski stolpi, velika sodobna pristanišča, asfaltirane ceste, rafinerije in tisoči arabskih kvalificiranih delavcev, ki so potrebni za njihovo vzdrževanje, so prav gotovo več vredni kot 500 milijonov dolarjev, ki pritekaajo vsako leto v države bogate kralje in šejke. To se ni vse: treba je dodati še stranske veje gospodarstva — trgovina, prehranbeno industrijo, transport in podobno — in prikažejo se v grobih obrisih vse dobrine nafte. Prav nafta, lahko trdimo, je posredni povzročitelj dviga življenjske ravni in nacionalne zavesti v vseh arabskih državah, v vseh zato, ker imajo od nafte koristi tudi tiste države, ki je same ne proizvajajo. Vsega tega ni mogoče zanikati.

Cep rav pa je nafta kot dobrotnica neprecenljiva, je istočasno tudi res, da je povzročiteljica velikega dela nesreč, ki zadevajo zadnja desetletja arabski Srednji vzhod. »Petrolejska vojna« se lahko »pohvali« s spletkami, državnimi udari, podkupovanji, selanjem razdora med Arabci — celo odkrite vojne so bile že rezultat pohlepa po tujem blagu.

Britanija je prvo svetovno vojno dobro izkoristila tudi glede nafte na Srednjem vzhodu. V rokah je obdržala 75 odstotkov vseh koncesij za izkoriščanje petrolejskih področij, obdržala pa je tudi pas prek Srednjega vzhoda: Palestino — Jordan — Irak. To še ni bilo dovolj. S »pregovarjanjem« jim je uspelo doseči, da so vsi šejki arabskih držav sklenili z njimi pogodbe, da bodo dobivale koncesije za nafto samo britanske petrolejske družbe. Le ena arabska država ni sklenila takšnega sporazuma. To je bila Ibn Saudova Arabija. Ibn Saud je bil po mnenju londonskih strokovnjakov le navaden pustolovec, vladar »popolnoma nezanimivega puka«. Petrolejski kartel v rokah Britancev je določil proizvodne kvote in cene. ZDA so protestirale. Po dolgem pregovarjanju so se v Londonu ukladli in jim milostno dovolili nakup 23 odstotkov delnic iranske petrolejske družbe. V Londonu so bili po prvi vojni pač lahko zadovoljni s svojim položajem in so bili lahko »velikodušni«.

Leta 1936 pa so geologi ameriške družbe Standard Oil of California odkrili nafto v Haasi, dve leti kasneje pa glavna naftna polja pri Dammanu: v »nezanimivi« Saudovi puščavi. Arabski petrolej v ameriških sodih je začel konkurirati arabskemu petroleju v britanskih sodih. Britanija je protestirala in hotela sklenitev posebnega dogovora o proizvodnji in cenah. Toda Washington lekcije ni poznal: britanski protest je naletel na popolnoma gluha ušesa!

To je bila napoved vojne. Saudovi trije milijoni ton nafte na leto so morali dobiti svoj izhod na morje. Suez je bil v rokah Britanije, naftovod na Sredozemlje pa bi moral iti skozi države, kjer so imeli Britanci glavno besedo.

Izbruh odkrite vojne med rivaloma je preprečila samo še hujša nesreča, ki je prizadela ves svet: druga svetovna vojna. Nasprotja zaradi nafte so navidez zamrla, čeprav so ZDA izkoristile tudi drugo svetovno vojno za utrjevanje svojega vpliva v tem delu sveta. Za članek o nafti naj zdostuje, da omenimo o tej stranski temi le šestdeset Rousevelta z Ibn Saudom, vključitev Saudove Arabije v sporazuma o Lend-Leasu — čeprav Saud ni bil v nobenem pomenu besede žrtev fašistične agresije, graditev pristanišč v Saudovi Arabiji in Perziji itd. Leta 1947 po vojni, pa se je zgodilo nekaj, kar je potrojilo zanimanje ZDA za ta del sveta: ZDA so morale prvič upoštevati tujo nafto, in sicer prav nafto s Srednjega vzhoda! Ameriškim

strategom je postalo jasno, koliko je Srednji vzhod vreden — česar so se zavedali upravni odbori glavnih petrolejskih družb na svetu že nekaj desetletij.

Toda Suez je bil v rokah Britanije, naftovod pa, o katerem sta govorila že Saud in Roosevelt, ni in ni mogel prebiti do Sredozemlja. Ko je stopil na prestol Jordana princ Talal, ki bi bil kot sovraženik Velike Britanije pristal na naftovod »Če sem bolan, bom zbolel samo zaradi sovraštva do Angležev«, je moral oditi v Švico, na prestol pa je stopil šolarček iz Harrowa Husein. Vlada sirijanskega generala Zaima, ki je bil tudi odločen pristati naftovoda, je trajala natančno dvajset dni. V ZDA so se že začeli vpraševati, ali ne bi bilo nemara najbolje pristati na predlog Londona za novo razdelitev petrolejskih interesov na Srednjem vzhodu.

Toda Britanija je bila pred vrsto udarcev, ki so bili deloma posledica brezobzirne politike zadnjih desetletij, izgube slave in moči v drugi svetovni vojni in nemara rahlega prigrigovanja tekmecem. Abadan, izgon Club of New Jersey in Socony Mobiloil sta kupili precejšen del delnic Angloiranske družbe. Ameriške družbe so dobile igro. Besedo so imele na vsem Srednjem vzhodu, Britanija je ostala brez adutov in naftovod iz Saudove Arabije v Libanon je začel obratovati. Če vse doslej ni uničilo sterilnega petroleja potem je to tako samo zato, ker je zaradi velikega povpraševanja po nafti zasledaj še za oba tekmeca dovolj prostora. Toda sterilni petrolej ne bo mogel dolgo tekmovali z ameriškimi giganti, ki imajo denarja za investicije in druge stvari na pretek in še preveč. Velika Britanija se bo morala prej ali slej sprijazniti z dejstvom, da je v preskrbi z nafto odvisna od ZDA.

Vprašanje pa je, koliko časa se bodo svoje zmage lahko veselile ZDA. Zmaga namreč ni bila samo njihova. Pri nesrečah Velike Britanije je imel veliki vloga arabski nacionalizem, ki je Britaniji iztrgal Suez, ji majne položaj v Iraku in ogroža posesti na jugu Arabije. Isti nacionalizem utegne postati tudi največji sovražnik ZDA, zlasti, če bodo nadaljevala britansko politiko izpred 50 let. Njihove politike ni težko razčleniti: Saudom delajo v rokavicah, s Sirijo grobo, na Bahreinu so prijazni, v Amanu gospodovalni. Ustvarjanje nasprotij med državami, ki »imajo« in državam, ki »nimajo« resda utegne podaljšati njihov vpliv v tem delu sveta, toda le, dokler bodo na vladi sedenji vladarji. Splošni dvig množic, ki ga hoče noč prinaša nafta, pa za le-te ni najbolj pomirjujoč. Treba se je le spomniti splošne stavke in neredov, ki so bile pred nekaj meseci v Džedi. Če bodo ZDA kot doslej podpirale le vse tisto, kar je nazadnjaškega, se jim utegne zgoditi — in marsikje se jim je že — da bodo morale prej ali slej pobrati sila in kopita ter se posloviti z nazadnjaški vred.

In nafta? Nafta ostane glavni prirodni zaklad Srednjega vzhoda, zaklad, ki že sedaj spreminja dežele in ljudi, ki pa je za sedaj blagor, pomešan z zlom...

Na svetu je nekaj ulic in bulvarjev, ki so vsakemu vsaj po imenu znane, slavne ceste, doživljene v dobri literaturi, »vekovnočene« v filmih in slagerjih, ki so postale skupna last svetovne družine popotnikov, pa tudi družinskih snobov... Via Veneto v Rimu, Piccadilly Circus v Londonu, Champs Elysees v Parizu, Unter den Linden v nekdanjem Berlinu, Broadway, Sunset Boulevard in kar jih je še. Da, Ginza v Tokiju in Copacabana v Rio da ne pozabimo na eksotiko. Tudi dunajski Ring, naj reče kdo, kar hoče, je ena od njih, prav gotovo med najlepšimi, čeprav gotovo ne najlepša, toda po svoje značilna in edinstvena — dunajski.

Ta teden praznuje dunajski Ring svoj rojstni dan, še več, jubilej: tam med 20. in 23. decembrom bo sto let, kar je takrat sedemindvajsetletni cesar Franc Jožef podpisal za nadaljnji razvoj Dunaja tako pomembno listino, ki je z najvišjega mesta ukazala, da je treba porušiti vse stare zidove in utrube, bastione in mestna vrata, za katerimi se je dušila metropola cesarstva črnega orla...

Pri prislovični ljubezni Dunajčanov do tradicije, ki zahteva, da je najbolje, če vse ostane, kar je zmeraj bilo in pri lepem avstrijskem prepričanju, da ni dobro dvigati preveč prahu, je bilo za sklep, da se porušijo stari zidovi okrog notranjega mesta treba pač nekaj podjetnosti, mladostne svežine in celo poguma. Kajti glacijs pod mestnim obzidjem in sprehajalna pota po starih bastionih, kjer so pohajali Gluck, Mozart, Grillparzer, Haydn, Beethoven in Schubert so bila stari Dunajčanom močno prirota k srcu. Ne da bi se hotel mešati v to ugledno družino, moram skromno pripomniti, da mi je zmeraj, kadar gledam podobe starega Dunaja, pa naj bo to bakrorez v oknu antikvariata ali bolj ali manj posrečena freska v kaki vinski kleti, in teh ni malo, namreč podob, pa

Združena Arabija

Pred približno tisoč leti je arabska civilizacija kot meteor zasijala za kratkih 300 let in nato ugasnila pod pritiskom Tatarov, Turkov in drugih plemen ter vojska, ki so v tistih časih spreminjale obraz Evrope in Srednjega vzhoda. Potomcem je civilizacija zapustila bogato dediščino literature, arhitekture, zvezdoznanstva in filozofije. Postavila je tudi temelje arabske narodnosti — ob južnih obalah Sredozemlja se vleče ožji ali širši pas ozemlja, ki se njegovi prebivalci štejejo za Arabce, ne glede na odtenke v barvi kože ali celo razlike v veroizpovedi. Potomstvu pa je arabska civilizacija zapustila sanje o veliki arabski državi, o preporodu arabske veličine, in državi, ki bi bila zaradi svoje moči povsod spoštovana, tudi tam, kjer se danes govorijo o Arabcih zviška in s posmehom.

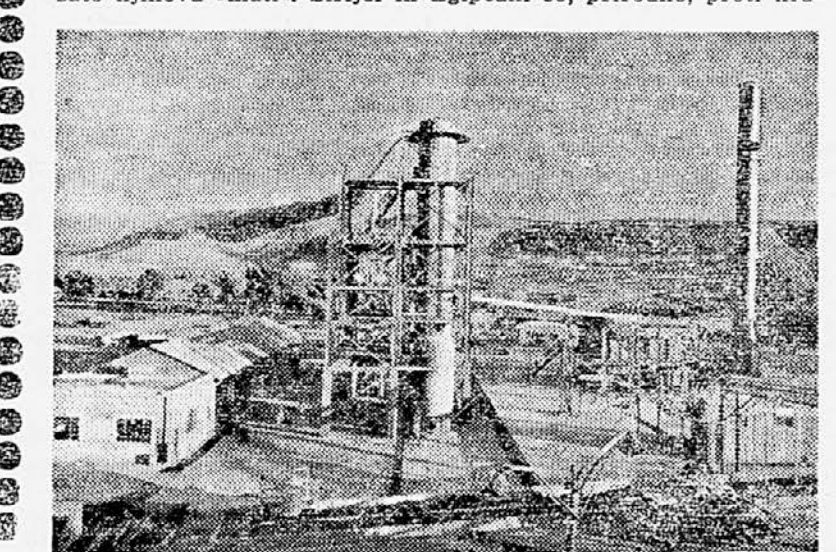
Zamisel ni nova. Skozi vse zgodovino so se dvigala arabska plemena, skušala zavreči tuje zavojalce — in propadala zaradi premoci tuje in lastne neumnosti. Odločilni trenutek, ko je kazalo, da bodo vsaj vzhodni Arabci dosegli svoj cilj, je nastopil sredi prve svetovne vojne. Osvroženo turško cesarstvo je bilo v razsulu in Arabci so se pridružili Britancem — v zameno za obljube o enotni arabski državi od severne Sirije do Egipta, ki so jih Britanci dajali arabskim šejkom, predvsem pa Husainu, šerifu Mekke in potomcu Mohameda. Turško cesarstvo je propadlo, toda Arabci niso dobili obljubljenega. Husainova sinova Abdulah in Feisal sta res postala kralja Jordana in Iraka, toda Srednji vzhod je ostal razdeljen, nemara še bolj, kot pod Turki. Namesto pokrajlin so nastale države pod vplivom te ali one velesile in razdor med njimi se je širil, ne pa ožil. In stari Husain? Ko ga je napadel »pustolovec iz pušave« Ibn Saud in zavel njegovo kraljestvo, so mu Angleži poslali le staro tovarno ladjo, da ga je prepeljala na Ciper. Priložnost, ki jo je nudila prva svetovna vojna, je bila zamujena po zaslugi velesil, pa tudi neumnosti Arabcev...

Druga svetovna vojna te priložnosti ni nudila več. Tuji so ostali v tem delu sveta in mladim arabskim nacionalistom je prav vseeno, če so Francoze zamenjali ZDA — v toliko se je namreč položaj spremenil. Arabski svet je ostal razdeljen na države, države pa na frakcije in struje, pristaje tega ali onega politika, pripadnika te ali one miselnosti. Če hočemo govoriti o arabski enotnosti, potem se naenkrat pojavi toliko zaprek, da se vse skupaj zdijo nepremostljive. Na Zahodu radi ponavljajo, da so Arabci združeni in enotni samo takrat, ko gre za Izrael, pa še tedaj ne vedno. Žal, je to vsaj danes v precejšnji meri res.

»Kakšna enotnost? Kulturna? Nacionalna? Gospodarska? Saj smo vsi Arabci. Govorimo isti jezik. Beremo iste knjige. Naši umetniki gostujejo v Siriji in narobe. Toda gospodarska? Vse arabske države so poljedelske in se ne izpopolnjujejo. Zakaj bi se mi združevali s Sirijo, to pomeni naš gospodarski padec. In kulturne razlike! Ali veste, kakšne so razlike med nami in, denimo, Jemenom?«, mi je govoril v Beirutu starejši novinar. »Egipt? Egipt dela prav, samo nas naj pusti pri miru. Če odgovarja njemu njegova politika, potem naj je ne vsiljuje nam, ki je ne maramo.« mi je govoril mladi Jordanec, na obisku v Damasku.

»Združiti tri republike in štiri kraljevine? Neumnost«, mi je govoril tretji.

Irski kralj Feisal še ni pozabil »plodnega polmeseca«, ali načrta o združitvi s Sirijo — pod njegovo krono, seveda. Ibn Saud, potomec Mohameda, ni pozabil ekspanzionističnih načrtov svojega očeta, niti njegovih besed o obeh hašemitskih kraljih, ki vladata v Jordanu in Iraku: »Če bi ju dobil v roke, bi jima zdrobil glave kot škorpjonoma!« Jemenski imam sanja v svoji palači o legendah in povestih, da je Jemen zibelka Arabcev in zato njihova »mat«. Sirijci in Egipčani so, prirodno, proti kra-



DEL RAFINERIJ V KIRKUKU, IRAK

ljem in tega ne znajo zadosti skriti, kar bi bilo že iz taktičnih razlogov prav. Libanonci pa so proti vsem, če gre za združevanje na račun njihovega standarda, ali pa z vsemi, če se menite o njihovi trgovini, ki je odvisna od sosed. Sejke v Perzijskem zalivu bi hotela požreti Ibn Saud in Reza Pahlevi in jih ščitijo samo še osviroženi tuji... itd.

Počasi postane jasno, da arabsko združevanje ne bo moglo iti po poti izpred tisoč let, ko je Arabce združil Mohamed, niti jih ne bo mogel združiti noben posamezni politik — ne glede na njegovo popularnost. Način za združevanje kaže ostalim Sirija in Egipt, in njun primer ne ostaja brez vpliva na sosed. Arabsko združevanje bo moralo iti po poti zavestnega združevanja zrelih držav, razmeroma razvitih in naprednih, po poti konfederacije — to pa je trnjava, zamudna in neveljavna pot tud tam, kjer ni ovir od zunaj, kakršne so na Srednjem vzhodu. Kako hitro bo združevanje napredovalo, je nemogoče napovedovati, vsekakor pa najbrže ne bo šlo tako hitro, kot si to radi predstavljajo v Siriji, niti ne tako počasi, kot bi hoteli nekateri vladarji in nekateri velesile.

Spomnite se na irakiški upor leta 1941. Tedaj je malo manj, kolo, da se Irak ni otreseel iz kralja i Angležev. Isto se utegne ponoviti prav kmalu. Jordanski kralj visi na nitki. Saud je pripravljen sodelovati z nami. Egipt je samostojen in z vsemi silami dela za združitev. Sicer pa: ali bi pred petnajstimi leti mogli napovedovati sedanjí položaj, odnosno tako hiter napre-



SIRIJA, NAFTOVODI

dek? Položaj se bo morda razvil hitreje, kot si to upa kdo misliti, mi je razlagal funkcionar sirijske socialistične stranke arabskega preporeda.

Vse to pa je v oporo prej zapisane misli, da bo verjetno potreben razvoj vsake arabske države posebej, preden se bodo lahko začele združevati. Razvoj gospodarstva terja strokovnjake, napredno miselnost in šolani ljudi. Sirija in Egipt gresta po tej poti in kaže, da jima bo to uspelo kljub gospodarski blokadi in oviram, ki jima jih postavljajo zahodne velesile. Ostale države grede bolj počasi, toda gospodarski razvoj tudi tam ne stoji in v vseh »kraljevskih« arabskih državah je vedno več ljudi, ki so nezadovoljni s političnimi omejitvami in takšnih, ki zaradi nevedrznega položaja bežijo v sosednje države in predstavljajo, čeprav niso doma, stalno nevarnost za domače vladajoče kroge. Izrael je torej »sredstvo združevanja« le kolikor gre za sedanje režime. Prave težnje k združevanju je treba iskati drugje, in sicer v socialnih in gospodarskih spremembah, ki pretresajo arabski svet od Atlantika do Perzije, v rastočem nacionalizmu, ki se odvra prav v zahtevah po enakopravnosti z doslej privilegiranimi tuji — pa tudi v zahtevah po enakopravnosti državljanov v vsaki arabski državi posebej.

Te vrste združevanje, seveda, ne bo tako naglo, kot tisto pred tisoč leti, zato pa ne nemara toliko bolj trdno. Če tedaj arabsko cesarstvo ni imelo ne enotne armade, ne financ, ne vsedržavne pošte, in je zato propadlo, pa je za sedanjí razvoj arabskega sveta značilno prav šolanje strokovnjakov, utrjevanje gospodarstva in krepitev pravdoma. Treba bo še mnogo časa. Toda če primerjamo tisočletno suženjstvo z razvojem zadnjih petdesetih let, potem ni nobenega razloga za pesimizem.

Potrebno je le potrpljenje, za nas, ki spremljamo razvoj od daleč — in nemara še več tudi za Arabce, ki so neposredno prizadeti.

Dunajski Ring praznuje stoletnico »vizitka Avstrije«

tudi kleti s freskami, v romantičnem delu duše malce žal, da je od vsega tega ostal samo še spomin. Dominikanerbastei, Schottentor, Koroška vrata, Löwelbastei, vse to so zdaj zgolj zanimiva imena in napisi na spominskih ploščah. Kjer je zdaj Burgtheater je nekoč Starherberg s svojimi meščani ubranil prodor Turkov v oblegano mesto, onstran donavskega kanala je videti na cerkvi spraffitto, ki kaže položaj habsburškega tabora s pogledom na obzidano mesto, v Schönbrunnu visijo neokusne, a zanimive podobe, pravzaprav slikovne reportaže tistega časa o poročnem sprejemu Marije Terezije na poljanah pod mestnim stran starih trdnjav, v wiedenem obzidjem... Leta 1830 pa je onpredmestju številka 240 živel naš Simon Jenko. Tedaj so predmestja, nekdanje okoliške vasi, že dosegala staro mesto in se domala zila z njim. Napoti je bilo le obzidje, preko katerega je vrvež rastoče metropole pljuskal v predmestja. Čas je zahteval svoje in tako kot v Parizu so stari zidovi padli in naredili prostor širokemu bulvarju, ki z zelenim vencem ovija glavo vlemešta.

Dekret je bil podpisan leta 1857, osem let pozneje je bil gotov prvi odsek, ki ga je slovesno odprl cesar sam. Prvih štirinastdeset stavb, samih zasebnih gradenj, je bilo pod streho. Od Franc Jožefovega nabrežja pri Friedensbrücke pa do današnje Uranije, ki je takrat še ni bilo se je že začrtoval 57 metrov širok in pet in pol kilometer dolg bulvar, današnji prstan okrog notranje-

ga mesta — Ring, Dunajčani, ki poznajo svoje mesto — in ki neradi priznavajo, da se mora njihova prestolnica v naših dneh boriti za naslov »svetovnega mesta« — radi povedo, da je za dober kilometer daljši od pariških bulvarjev.

Štiri polna desetletja je trajalo, preden je Ring dobil podobo kot jo ima danes, ko je, tako ga imenuje odlični poznavalec Dunaja in njegove veliki propagator Otto Stradal, kamentna vizitka cele Avstrije.

V tem času so nastale monumentalne javne zgradbe, ki so Ringu dale njegov izraz. Kjer koli se ustavi na poti po bulvarju, povsod lahko bereš domala isti napis: »Zgrajeno leta 186... za časa vladanja cesarja Franca Jožefa...« V tem je značilnost Ringa, hkrati njegova moč in slabost. Dunaj ni imel svojega Hausmanna kot Pariz in ne tiste fanatične predanosti skladnosti kot jo poznajo Francozi, na Dunaju ni bilo mogoče uveljaviti pravila: toliko nadstropij in nobenega več, do te črte in nobenega koraka naprej in nobenega nazaj, ničče ni predpisal norm za vstop v »salon« dunajskih ulic. To je pač avstrijsko, zato Ring nima stila, ima pa — svoj značaj, ki je tudi avstrijski in ki je morda ubranil, da ni šlo predaleč ne v dobro ne v slabo. Kljub temu bi bilo narobe reči, da je za Ring v celoti obveljalo pravilo »aurea mediocritas«.

Če je zaradi Opere njen arhitekt naredil samomor, bi med sedanjim trgov Marije Terezije med orjaškimi muzejema ter Heldenplatzom na drugi strani ceste domala nastal ne-

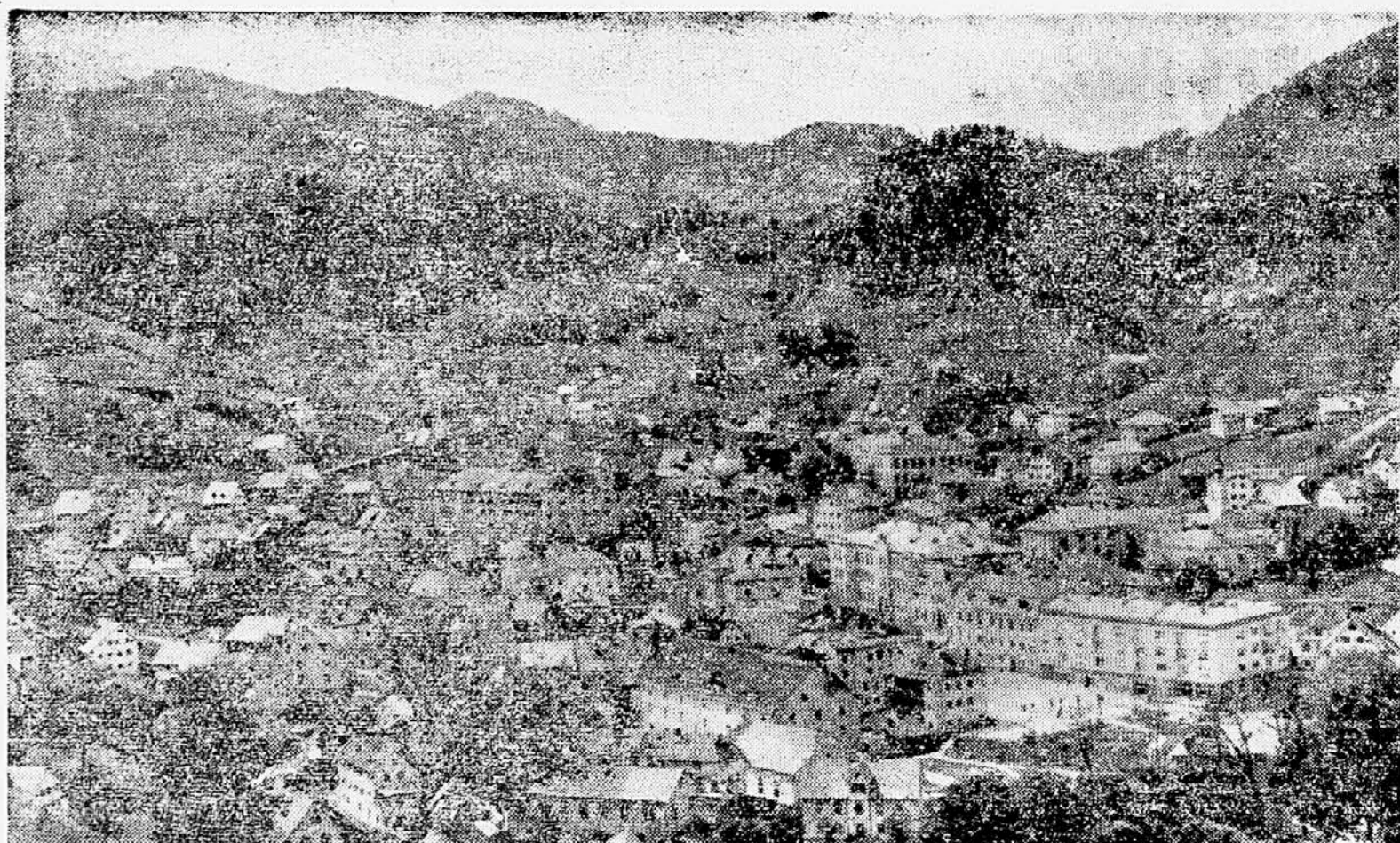
stvor, trusi v glavi pruskega graditelja, za so se Dunajčani uprli in isti arhitekt jim je postavil v svojih proporcijah lepo uglašeni Burgtheater.

V doli, ko so cveteli, posebno v nemško govorečih deželah, »zgodovinski slogi, bi njegov pendant Rathaus težko težko zrasel drugače v nebo kot v obliki ponarejene gotске mestne hiše, ki spominja na Bruselj. A vendar: kadar začari ob slavnostnih razsvetljavah kot fina činka v mehkm funkijskem somraku, je učinek nesporen. Če je lačna antika parlamenta nekam potlačena in preveč skromna na ozadju rotovskih stolpcev, vendarle zasijejo zlata in marmornata stebrišča v julijemskem soncu kot pravi grški hram, kajti Ring je sveta ulica. In pogled izpred loka novega dvora čez panoramo od parlamenta do Ballhausplatz, kadar zahaja sonce, ni brez veličastnosti in prijetnega pretakanja barv in oblik.

Kar so zagrešili graditelji, skrije zelenje, ki se v ožjih ali širših pasovih vije ob Ringu in mu v prijetni menjavi sivine s svežino ustvarja tisto počutje, ki »loveka tako ugodno prevzame, kadar krene skozi Volksgarten, sijoč v bližini rosnih vrtnic skozi »vrata funakov« mimo obeh muzejev proti kozmopolitskemu trkuju opernega križišča z mešanico zdaj že častiljive, iz ognja in prahu znova rojene Opere in skatlaste arhitekture na novo pozidanega Heinrichshofa, mimo slavnih gostišč Kaerntner Ringa in čez Schwarzenbergplatz, da utone v idili Stadtparka s pavi na tratah in labodi v tihih ribnikih.

Pred Opere stojijo s sklonjenimi glavami utrujeni šarči dunajskih fiakarjev. Se zmeraj so tu, kot takrat, ko se je zrušila zadnja trdnjava starega obzidja, čeprav si redki preostali s težavo utirajo pot v hrupni in nedisciplinirani množici avtomobilov. Kot Ring so prestali marsikaj in — čeprav s ponižno sklonjeno glavo — vztrajajo skozi vse preizkušnje časa.

J. Štular



Tam, kjer je živo srebro doma

Stara rudarska Idrija, stisnjena med griče, ki se počasi storno spuščajo, je prijazna in gostoljubna, kakršni so tudi njeni prebivalci. Ko se ozreš iz idrijskega kotla na slikovite griče, po katerih se lepijo majhne bele hiše, ti postane nerazumljivo, zakaj velja Idrija za pustino in dolgočasno mesto. Na zunaj ji tega že ni videti, pa tudi ljudje se ne zaklepajo v pustino dolgočasja. Z njimi je človek kaj hitro v besedi in če ni govora o neogibnih idrijskih žilokih ali pa o ribah, ki jih je boveda Idrija polna, ga je pa dovolj o prostornem delu, ki da se je v Idriji močno razmahnilo. Seve, tako je bilo še pred dobrim letom, potem pa se je začelo v »Svobodo« nekaj krhati. Utihihla je idrijska družina, jazz, ki je bil eden najboljših, celo v vsej državi, se je razblinil v nič, prav tako pa tudi pevski zbor. Godba na pihala, ki je imela lani kar lepe uspehe, pa se letos spomni na nove instrumente le še pri pogrebihi.

Ko so Idrijčani letos proslavljali desetletnico priključitve k Jugoslaviji, so jim namesto domačega, nekakaj slovečnega pesnega zbora zapeli domoberski pevci, ob Dnevu republike pa je moral prisločiti na pomoč Akademski oktet iz Ljubljane.

Kar je res je res in treba je priznati, da čisto brez pevcev Idrijčani ne niso, saj pevski zbor upokojencev posoka vse in celo gostuje po bližnjih vaseh.

Cepprav hoče ta ali oni hudomušni Idrijčan zasakati pogovor o kulturno-prosvetnem delu na šalo, je vendar videti, da jim ta molk Svobode ni nič kaj povesčni in bi radi, da bi bilo spet tako kot prej, ko so za idrijske talente marsikje vedeli.

Ker se mi zdi, da Idrijčane ta »kulturno-prosvetni« molk bolj jezi kot na zunaj kažejo in ker so, menim, krivi zanj tudi sami, sem to najprej zapisala. Da ne bo zamere, naj pa povem, da imajo Idrijčani knjižnico, s kakršno se ne morejo ponasati povsod. Menda ima že 11.000 knjig in 40 revij. Staro in mlado se zbira v njej, kjer je v isti sapi tudi čitalnica. Računajo, da do dnevno obišče nad 60 ljudi. Vendar je mladine več, ki pridno sega po knjigah, tudi novih, za katere je letos odinila občina kar 700 tisočakov. Prava škoda je, da je vse skupaj premajhno in sami načrti, ki jih delajo za nove prostore knjižnice in čitalnice, ne bodo prida pomagali, če bodo stranke ostale tam, kjer so. Ker pa v Idriji niso pozabili na zidavo, bo prav gotovo rešen tudi ta, še skoraj pereč problem knjižnice.

Na stanovanja niso pozabili

Da, zidava. Tridesetstanovanjski blok bodo pokrili te dni, v štiri stanovanja »Zidgrada« in »Mizarnice« pa so se ljudje že vselili. Vendar je še vedno 250 prosvolcev in še več jih najbrž bo, kajti — idrijske hiše, dobro znane etnologom, že čuši častitljiva starost. Od 623 hiš jih je bilo 77% zgrajenih do leta 1900. Med njimi so nekatere stare tudi po sto, dve sto in več let. Petindvajset hiš je že po vsej domoznolito in so morali nekatere od njih izprazniti. Ponekod pa se spodnikajo tla pod njimi, zato tamkaj stanovanja niso več varna.

Občina bo gradila tudi prihodnje leto — tokrat 12 stanovanjsko hišo z novimi prostori za lekarno (sedanja idrijska lekarna je še iz 18. stoletja), a tudi rudnik bo zgradil 12 stanovanj. Toda zmotil bi se, kdor bi menil,

da čakajo Idrijčani le na to, kar bo od kdo ve kod priletelo. Tudi sami znajo pljunuti v roke in popravljajo hiše s svojimi rokami in svojim denarjem.

Občina pa ima še lepe načrte. Tri velike stanovanjske hiše, kavarno, dvorano za prireditve, tržnico in še marsikaj drugega. Ker pa je zazidalnega prostora za nove hiše malo, le še ob levem bregu Nikove in desnem bregu Idrije, imajo v načrtih zidavo grčevnatega terena pod Kobalovimi planinami, kjer bi zgradili dvostanovanjske hiše. Seveda bi bilo treba urediti še vse komunalne naprave, ki terjajo dokaj denarja, zato bo še nekaj let ostalo le pri načrtih. Eno pa je gotovo, da se bo Idrija razmahnila iz tesne kotline v strmine.

Poldrug milijon za rudarje

Prav to, da je bilo prekrasnih izletniških točk in v dobro Idrijčanov je treba povedati, da jih obiskujejo v obilni meri. Ob praznikih gredo cele družine tja proti Beli in Vojskem, pa na Hleviške planine, kjer je pravcata planinska koča z osmimi ležišči. A tudi Kovčev rovt radi obiskujejo. Posebno pozimi, ko jih na sankah kar nese po strmini. Sanka se pa v Idriji staro in mlado, moški, ženske in otroci. Bojda imajo v Idriji nad 500 sank, kar prav gotovo ni malo.

Je pa s smučarji bolj narobe. Pa si zato letos Primorska smučarska podzveza, ki ima sedež v Idriji, dokaj prizadeva, da bi spravila smučarstvo na prave tirnice.

Idrijčani torej radi hodijo na izlete, kar je čisto prav, saj so večidel rudarji in zato izpostavljeni raznim boleznim. Se bolj prav pa je, da »drži roko« rudarjem rudnik sam, ki jim je letos dal poldrug milijon samo za izlete. Rudarji so s svojci na 30 izletih obiskali kraje v Istri, na Gorenjskem, Stajerskem in drugod po Sloveniji. Prav je tako, saj delo v rudniku ni lahko...

Čipke si utirajo pot v tujino

Nekaj, kar daje Idriji svoj pečat, pa so idrijske čipke. Njihov sloves je že davno prestopil domače meje, saj slovi idrijska čipka — delo Idrijčank — že v mnogih deželah. Nad devetdeset odstotkov idrijskih čipk izvažamo največ v Italijo, a tudi v Švici, Nemčiji in Avstriji jih poznajo ter cenijo. Zato ni čudno, da je tudi čipkarice vedno več. Čipkarska zadruha ima že nad 4000 članic, čipkarska šola pa skrbi za naraščaj. S svojo pridnostjo so čipkarice letos že skoraj presegle plan 100 milijonov dinarjev.

Lepo, kajne? Toda za to je treba presedeti ure, dneve in celo noči ob blazinici in »kleklinih«. Pridna čipkarica zasluži tudi po osem tisočakov mesečno, čeprav mora poleg tega opravljati še gospodinske posle za družino. Toda zaslužek je zaslužek in nikar, da bi ga vrle Idrijčanke zavračale!

Včasih se zaslužka prime še dobiček in takrat se napolnijo idrijske trgovine z gospodinjami. Nekdo je hotel podprati rudarje, ko je rekel, da se pozna, kadar delijo dobiček v rudniku. Le da vedo za to bolj gostilničarji...

No, pa brez zamere, eno pa velja, da se Idrijčani znajo priklupiti človeku, pa čeprav imajo nad seboj tudi kako slabost in ena največjih je skoraj ta, da so pustili zaspati »Svobodo«.

V. K.

Kako poceniti gradnjo šol

Zavoljo pospešene gradnje šolskih poslopj, se to vprašanje vse resneje postavlja pred nas. Izvedeli smo, da se ing. arhitekt Emil Novinek že dalj časa ukvarja s tem problemom, pa smo ga naprosili, da bi o svojih dognanih povedal nekaj za naše bralce.

»Pocenitev gradnje šolskih poslopj je mogoče doseči z gradnjo po brezkoridornih načrtih. Gospodarnost in prednost teh brezkoridornih šolskih poslopj — so teoretično iz svojih svojčasnih predavanj in praktično z zgrajenimi poslopji — že dokazane. Te prednosti so: največja mogoča prostornost zgradbe, za 100 % krajša pota, 100 % osvetlitev, popolna preglednost v zgradbi in največja možna gospodarnost zgradbe. Te prednosti pa je mogoče ugotoviti samo s primerjalno razliko dveh že zgrajenih poslopj.«

Tovariš inženir! Naši bralci bodo gotovo želeli vedeti, v čem je bistvo brezkoridorne gradnje.

»Do sedaj so navadno gradili šole z dolgimi, zaviti in ozki hodniki ter z učilnicami na zunanjo, sončno stran. Moje dognanje temelji na preprosti rešitvi, da se da poslopje (namreč že v osnovni) prepoznati. Če smo imeli prej dolg hodnik z osmimi učilnicami, smo sedaj dobili polovico krajši hodnik, dvakrat štiri, z vsake strani hodnika pa po štiri učilnice. Ker pa je željeno, da so učilnice na jugovzhodni strani, sem problem rešil tako, da so prišle na senčno stran pomožne učilnice, zbornica, upravni in drugi pomožni prostori.«

Rekli ste, da so Vaša teoretična dognanja v praksi že dokazana.



PROMETNI PREDPISI IN NJHOVO IZVAJANJE V DALMATINOVU ULICI V LJUBLJANI

»Da. Vzemimo za primer novo šolsko poslopje v Polju pri Ljubljani. Prvi in odločilni vtis, ki ga človek dobi, ko vstopi v to šolsko poslopje, je prostornost. Namesto ozkih, dolgih, zaviti in mračnih hodnikov smo dobili prostorno, široko in krasno razsvetljeno halo, ki je osrednji prostor šolskega poslopja. Ker pa smo bili vajeni le ozkih in mračnih hodnikov, se nam zdi, da je navedena prostorna hala negospodarna in prevelika, skratka da je to nepotreben luksuz. Temu pa ni tako. Nasprotno! Ravno to, kar nam daje vtis luksusa, je v resnici element največje gospodarnosti v gradbeništvu. Elementi gospodarnosti pa so obsežni v gospodarnosti kvadrature poslopja, v gospodarnosti obsega oz. površine zgradbe, v gospodarnosti uporabnosti poslopja, v gospodarnosti instalcijskih naprav, v gospodarnosti vzdrževanja poslopja in v gospodarnosti ogrevanja zgradbe. Vzemimo za primer samo en element gospodarnosti — kurjavo: pri ogrevanju takšne šole prihranimo od 50 do 150 ton premoga letno nasproti šoli koridornega tipa z isto zmogljivostjo. Gospodarnostni elementi pa morajo biti pri vsaki gradnji odločilni. Vse te in že prej omenjene elemente pa smo dosegli s sorazmerno najmanjšimi sredstvi, saj znašajo gradbeni stroški na en razred nove šole v Polju 8,5 milijonov, nasproti 12 milijonov pri šoli v Senti-vidu in 18 milijonov pri šoli na Poljanah. To pa še ni vse. Kljub manjšim gradbenim stroškom smo namreč dobili določeno večvrednost zgradbe: posebne garderobe pri vsaki učilnici, garaža za kolesa in kleti in dodatno uporabnost hal za razne namene. Hale je

mogoče uporabiti: za posebna predavanja z zmogljivostjo 500 sedežev, za šolsko kino predstave, za slavnostna zborovanja, za šolske glasbene prireditve, za čakalnice in govorilnice, za športne igre, za obhod v pavzah ob slabem vremenu, za namestitev vitrin za učila in poučne plastike ter za stalne in letne razstave.«

Ali je nova šola v Polju edini primer te vrste?

»V Ljubljani bosta zgrajeni še dve šoli brezkoridornega tipa in to v Siskli in za Bežigradom. Razen teh treh gradenj ali pa bodo gradili takšne šole še v Mariboru, Celju, Kranju in drugod. Ravno gospodarnost takšnih gradenj in funkcionalnost takšnih šol pa sta vzbudili zanimanje pri investitorjih, kar je pa zopet nov dokaz pravilnosti mojih teoretičnih dognanj.«

Ing. Emil Novinek je na koncu še pripomnil, da je bilo novo šolsko poslopje v Polju namenjeno za višjo gimnazijo in je bila v tej zvezi tudi predpisana velikost učilnic, ki ne smejo presegati zmogljivosti 36 dijakov. Prostornina teh učilnic, ki pripada na enega dijak, pa je enaka prostornini, ki je v veljavi po švicarskih šolah.

S. P.

Elektrifikacija škofjanskih jam

Pred kratkim je uprava Škofjanskih jam na Krasu dobila od občinskega ljudskega odbora Divača in okrajnega ljudskega odbora Koper kredit za začetna dela v zvezi z elektrifikacijo jam. To predstavlja aspen dolgoročnih prizadevanj, o katerih so poznavalci možnosti za razvoj turizma na tem področju vztrajno trdili, da je njihovo uresničenje glavna pomoč za ta razvoj.

Po odobrenem načrtu bo za elektrifikacijo potrebnih 24 milijonov din, dela pa naj bi se končala do sezone leta 1959.

Za najetje kredita je uprava jame izdelala tudi verjetnostni račun dohodkov glede na povečani promet. Po tem računu bo mogoče dosegati pol do 6,5 milijonov din dobička letno, v skladu pač z obiskom, glede katerega računajo, da bi se lahko povečal na 60 tisoč in stasoma celo na 150 tisoč ljudi.

Poleg tega izdelujejo ob podpori Oblo Divače investicijski program in glavni projekt za gostišče in parkirni prostor. Za ta dela bo potrebnih vsaj nadaljnjih 20 milijonov din. Elektrifikacija jam bo namreč s tovrsto prav dala tistim, ki računajo z vsejnim povečanjem obiska, ta pa bo seveda zahteval pogoje za solidno gostinsko postrežbo turističnih množic. Je pač tudi v turizmu tako, da »iz nič ni nič«. Kdo bi mogel zagovarjati zanemarjanje možnosti za povečanje dohodka prebivalstva na tem kraškem področju, ki drugih, razen turističnih, možnosti za to skorajda nimajo!

F. M.

O ljudeh, ki iščejo svoj cilj

Beton, železo in naglica. Naglica, železo, beton... Okoli tega se vrtil naše usodanje življenje. Hitimo, bojimo se, da ne bi česa zamudili in tako večkrat pozabljamo, da bi morali vedeti, kam naj se nam mudi. Često hitimo v neznanje in se razočarani vračamo. Nazaj, kamor ni poti. Kamor ni izhoda. — Vedno je treba le naprej, naprej.

Zlasti mladina hiti. In potem zaide. Često. Ko ima mladi človek kakih 15 let in konča nižjo gimnazijo, bi se rad odločil za poklic. Večkrat si izbere delo, kjer se ne umaja, kjer si bo lahko kupil vespo ali vsaj lepo kolo. Ko pa dela v tistem poklicu leto ali dve, opazi, da sploh ni za tja in da bi bilo drugje gotovo lepše.

Tudi starši, ki so s svojim otrokom pretirano strogi in mu odzamejo vso lastno osebnost, grešijo. Mati ali pa oče odločita, da se bo sin učil za mehanika. Sin pa bi rad postal prodajalec. Dokler se boji staršev, ne ugovarja. Ko pa postane samostojen, svoj poklic zanemari in družba izgubi s tem mogoče koristnega člana. Ker so pa doma želeli, da bi bil njihov sin mehanik... Sin pa se ne upa reči: ne. Kako, ko pa mu niso nikoli dovolili, da bi se celo v najintimnejših zadevah odločil sam.

V poklicni posvetovalnici v Delavskem domu mi je poklicni svetovalec povedal mnogo takih in podobnih zgodb in lahko bi jih našteval v nedogled. Toda ti primeri niso najhujši. Tu se da še skoraj vse popraviti. Gre le za leto ali dve. In to ne pomeni vsega življenja.

Težavnejši so drugi primeri. Zlasti ti, ki s pohabljenimi ljudmi. V poklicni svetovalnici, kjer bi radi pomagali in se trudijo, da bi razumeli tiste, ki jih narava ni obdarila z vsem kot ostale, imajo z njimi velike težave. Pa ne zaradi njih. Dlež od tega. — Zaradi ljudi, ki nečejo razumeti, da imajo tudi pohabljeni in inva-

lidi pravico do življenja. Da so enakovredni vsem ostalim. Da niso nič manj. Tudi če človek nima ene roke, ali pa če šepa, je še vedno človek. Se vedno in često še bolj.

x x x

Nekoga dopoldneva je prišel v pisarno Lojze iz okolice Kočevja. Mlad fant, dober po srcu in z veliko voljo do življenja.

»Delal bi rad. Postal bi mehanik. Pa me nikjer ne marajo.« Svetovalcu je pokazal svoje pohabljenе roke. Le za trenutek. Nato je povesil pogled in jih skril za hrbet... Samo nekaj prstov. — Težko bi delal, a imel je voljo. Veliko volje do dela in do življenja.

Nišli so mu službo v velikem ljubljanskem mehaničnem podjetju, kjer izdelujejo karoserije za avtomobile. Delal je en mesec. Potem so mu povedali, da so ga ves čas opazovali in naposled ugotovili, da s pohabljenimi rokami ne more delati. Odpustili so ga. — In Lojze je pri testiranju napravil iz žice ključ, ki so ga ocenili s »prav dobro«. Ugotovili so tudi, da je nadarjen fant.

Lojze se je vrnil k svojem novemu prijatelju v poklicno svetovalnico.

»Ne marajo me. Pravijo, da ne morem delati, ker sem pohabljen.«

Skril je roke v žepu oguljenega suknjica in tiho zajokal. Boleče in vdano.

»Ne smeš obupati. Bova že kaj našla. Nič se ne boji!«

In sta našla. Pri pleskarjih. Lojze bi tudi slikal rad. A so mu kmalu rekli, da ne more. S tremi prsti da ne bo uspel v

tem poklicu. Pa bi. Saj je imel voljo do dela. A mu niso zavpali. Rekli so mu, da je pohabljen. Da je revež. Da ga bo že družba preživljala...

Lojze je bil vsak dan bolj žalosten. Skril je svoje roke pred očmi drugih. Da ne bi gledali njegovih grdih rok. Rok, ki jih je bil sam sovražil.

»Smilim se jim. Kruha mi pa ne dajo,« se je grenko posmehnil in bil je žalosten. Bil je mlad in rad bi delal. Pa pravijo: »Ne moreš. Saj vidiš, da s svojimi rokami nikamor ne prideš. Kaj se siliš, ko ti ne bo uspelo.«

Biro za posredovanje dela mu je našel službo kurirja pri neki vojni pošti. Tako se Lojzetu ne bo uresničila želja. Verjetno ne bo nikdar mehanik. Tudi slikar ne. Ker nima vseh prstov in mu ne verjamejo, da bi lahko delal. Ne verjamejo mu, da bi se rad učil, da bi rad nekaj postal. Ne bo mogel dokazati, da je enakovreden vsem, ki so zdravi.

»Tako hodijo vsak dan. Iščejo pomoči, prijateljev,« je nadaljeval poklicni svetovalec, »in poskušam se jim približati. Skušam poiskati pravi ključ do njihove bodočnosti. Vesel sem če se mi posreči. Povedo mi, kako jim je hudo in kako bi radi delali. Dobro vedo, da se le z delom lahko človek na pošten način uveljavi. — In često so osamljeni. Zelo osamljeni. Njihova srca iščejo prijatelja. Mnogo laže bi jim bilo, ko bi ga imeli.«

Tako pa dobivajo občutek, da so na svetu nepotrebni. Da so odveč. In to je hudo. To boli. Tudi usmiljenje boli. Mo-

goče še bolj kot prezir in navsezadnje je tudi usmiljenje neke vrste prezir.

x x x

Marsikdo pride v posvetovalnico, ker ne pozna mnogo poklicev in se zato ne more odločiti. Ve, da so na svetu mizarji, čevljarji, kovači, mehaniki in dimnikarji, a mu noben od teh ne ugaja. Poklicni svetovalec mu potem našteje še mnogo poklicev in odločitev je takoj lažja.

Drugi prihajajo, ker so jih starši prisilili, da so šli v poklic, kamor si niso želeli. Tam jim seveda ni uspelo kot bi radi. Starši so se potem v skrajni sili odločili za obisk v poklicni posvetovalnici.

Majda ima zelo strogo mamo. Očka pa je dober, preveč dober in se z mamo nikdar ne prepra. Rajši odneha. — In mama je na vsak način hotela, da bi Majda študirala kemijo na Tehniški srednji šoli. Ubogala je. In v prvem semestru je imela šest negativnih ocen. Ni se ji dalo gledati v knjige, ki jih ni imela rada.

Upravnik zavoda, kjer je Majda stanovala med šolskim letom, jo je pripeljal v posvetovalnico. Majda dolgo ni hotela povedati, zakaj se neče učiti. Bila je zakrknjena in molčala.

Poklicni svetovalec se je dolgo pomenoval z njo in na koncu mu je zavpala, da bi rada postala vzgojiteljica. Mama je pristala. In Majda se danes rada uč... Čez nekaj let bo sedela v krogu otrok in mogoče se niti ne bo več spomnila, kako hudo ji je bilo, ko je mama ni pustila, da bi se odločila sama, kaj bo postala.

Tako se vrstijo pred očmi poklicni svetovalec male usode, ki pa za posameznika veliko pomenijo. — Družba, ljudje so zanje taki, kakršne vidijo s svojimi očmi in če jim ne pomagajo, zanje niso dobri. Zanje je potem družba zlobna, brezobzirna. A v resnici ni taka. Le nekatere ljudi se tako površni, se ne potrudijo, da bi se pogledali v mladega človeka.

x x x

Tako se vrstijo mladi ljudje. Nekdo se ne more odločiti, drugi ima napake in ga nikjer ne marajo, pa se zateče v posvetovalnico, k svojci zadnji možnosti, tretji pa se je zmotil in bi si rad prebral delo, pa si ne upa, ker se mu zdi, da je bila potem vsa preteklost zaman in še in še...

Poklicni svetovalec pa je z vsemi prijazen. Skušaj prodreti na dno njihovih duš, ki prihajajo skoraj vedno žalostne. Skušaj najti pravi ključ za to skrivnostno ključavnico — človeka, kot sam pravi. In mnogokrat pomaga. Nič kolikokrat mu je že uspelo, da je spremenil žalostno usodo mladega človeka. S prijazno besedo in dobrim nasvetom mu je pokazal pravo pot.

Svetuje, s toplo besedo poboža bolečino. In nikdar ne obupa. Ve, da je v vsakem človeku veliko dobrega in dovolj sposobnosti za življenje. — Tudi drugi bi morali biti prepričani o tem. Vsi tisti, ki bi lahko, a nečejo pomagati mladim ljudem. Ljudem, ki so mogoče nekoč zašli, ki so se rodili s hibami, vsem, ki so mladi in nesrečni.

x x x

Ne more se vsakdo živjeti v mladega človeka, ki se je zaprl vase. To je zelo težko. Vendar, če se ne morejo živjeti vanj, naj bi vsaj pomagali, poslušali nasvet tistih, ki imajo večjo sposobnost najti pravi ključ do te zapletene ključavnice — človeka.

— Kdo

Razstava furlanskih umetnikov

Reprezentativna umetniška izmenjava med posameznimi državami je gotovo koristna. Se bolj pa nedvomno neposredna gostovanja iz sosednjih pokrajin, kjer v vsakdanjem življenju marsikaj družijo in marsikaj razdvajajo, in kjer šele tedaj, kadar spregovorimo z enakimi jezikom, spoznamo, kako je vse skupaj enostavno: da je kamen trd in da je zemlja prav tako, če je človek ne razlija, in da rože cvetijo povsod enako lepo.

Med take neposredne sosedne izmenjave sodi gotovo tudi razstava furlanskih umetnikov, ki je bila odprta v Jakopičevem paviljonu v Ljubljani.

Na razstavi je Galerija del Girasole iz Udina zbrala skupno 67 del osmih furlanskih umetnikov — sedmih slikarjev in enega grafika. Zbirka sestavlja celotno razstavo, da bi s razstavo vsaj delno predstavili Furlanijo v njeni posebnosti, pa vendar povezanosti z ostalimi italijanskimi

njavo samo še bolj opravičuje.

Osemdeset dvorano zavzemajo v celoti listi grafika Tranquilla Marangoni. Vsa dela tega čudovitega lesorezca, čeprav so po motiviki zelo različna in četudi se je tu in tam v razliko od svoje ustaljene črno bele tehnike lotil barvne grafike, so homogeni, izklesani iz enega kosa; in ta kamen in to dleto sta trda, delavna in sigurna, tako kot zarezane njegovega Nabrežinskega kamnoseka. Samouk, kot je, dobro pozna material in prirodo, in ta priroda, predmeti — ladje, žerjavi, žebiji, stari stolpi njegove tržiške okolice so mu enako dragi kot človek, čeprav mu je človek nad vse, in zato tudi likovno enakovredni. Pri vsem tem pa tja do svojih drobniš ekslibrisov gradi svoje kompozicije s silno vehemenco in arhitekturno linijo kot večnostno srednjeveško katedralo, tako da dosega včasih s svojim tridimenzionalnim realizmom še neko kubično petro monu-

Mocchiutti si delajo družbo na razstavi, čeprav si po letih in stilu niso tako blizu. Vendar pa vse družijo neka skupna socialna peza. Ta rahlo lirično pobarvana socialna umetnost, ki je dobila v italijanskem temperamentu svoj izraz v tako imenovanem neorealizmu, se kaže tudi v razstavljenih risbah mojstra Zigaina z močno ekspresivno fantastično linijo, medtem ko je njegova učenka Zecchinato v svojih risbah, zlasti otrok, veliko bolj enostavna in mehka. Tudi Mocchiutti žal nima razstavljenih olj, vendar njegove risbe kažejo izoblikovanega umetnika, ki se z maloštevilnimi potezami zna zagrebsti v globino svojega malega okolja — vrh, senenih kopic, psov in kmečkih dvorišč. Anzil je od vseh treh nedvomno najbolj programski in ne povsem brez socialno-revolucionarne patetike. Vendar je v svojem delu umetniško pošten, izhajajoč iz svoje zemlje, tako kot so ustvar-

mimo socialne misli, ki se mu vrine celo pri Aktu.

Morda bolj kot tipiziran odsev dežele sonca, pesmi in ljubezni so nam furlanski umetniki pošteno posredovali svoje resnično občutje: boleče, a dostojanstvene dežele, trde zemlje in njenih ljudi, ki odhajajo za kruhom po svetu, otožni, a polni dobre misli na domači kraj. In tako pošteno jo tudi sprejemamo.

B. Pogačnik

KRATKO IN NOVO

INTERNE PRODUKCIJE SEXTVISKE GLASBENE SOLE. Poleg glasbeno — baletne šole PDP Svoboda skrbi za glasbeno vzgojo v Sentvidu tudi Nizja glasbena šola. Njeni gojenci sodelujejo na vseh prireditvah in še posebej prirejajo interne in javne produkcije. Pred kratkim sta bili dve lepo uspešni produkciji. Na njih so nastopili mladi pianisti, violonisti, trobentisti, klarinetisti, čelisti ter orkester in pevec. Nastop novo osnovanega mladinskega orkestra, ki je izvajal Haydnovo Otroško simfonijo, je še posebno lepo uspel.

GOSTOVANJA MLADIH LJUBLJANSKIH GLASBENIKOV. Gojenci Nizje glasbene šole Ljubljana—Center so pred kratkim priredili koncertne nastope v Smledniku, na Golniku in v Trzinu. Nastopili so mladi pianisti, flavtisti in dva pevca. Nastopi so želi veliko odobravanja in so pokazali, da se v tej glasbeni šoli pod vodstvom skrbnih pedagogov vzgaja nadarjen glasbeni naraščaj.



T. Marangoni: Kamnosek v nabrežinskem kamnolomu

Osemletke v celjskem okraju

Za uvod nekaj števil: z začetkom letošnjega šolskega leta smo v celjskem okraju dobili prvih 23 osemletk. Novi šolski zavodi, ali bolje rečeno prvi uspehi šolske reforme so v 20 primerih nastali z združitvijo nižjih gimnazij in osnovnih šol, v treh primerih pa so bile osnovne šole z višjimi razredi postale samostojne osemletke. Medtem ko delajo osemletke že skoraj v vseh večjih krajih celjskega okraja, vsekakor pa tam, kjer so bile nižje gimnazije, pa šolska reforma v Celju še ni bila uresničena Razlogov za to je bilo več; največji pa v pomanjkanju učnih prostorov.

Čeprav je o vsebinskih spremembah dela pri prvih osemletkah v celjskem okraju za enkrat težko govoriti, saj se razen v prvih treh razredih bližnjih osnovnih šol, kjer je začel veljati tudi nov učni načrt v

vseh ostalih razredih ni ničesar spremenilo, so vendarle na videz nespremenjene razmere sprožile vrsto problemov. Ni naključje, da so ta vprašanja predvsem materialnega in kadrovskega značaja; zato pa ni manj pereča, da jim ne bi kazalo posvetiti največ pozornosti. Se več — vsebinska sprememba osemletnega šolanja je v znanju, če ne celo v največji meri odvisna od čimprejšnjega in najboljše reševanja teh problemov.

In kje se kažejo?

Prva kadrovske težave so se pokazale na tistih osemletkah, ki niso nastale s priključitvijo osnovnih šol k nižjim gimnazijam. Na teh šolah so osnovnošolski učitelji pokazali veliko vneme in volje, da premostijo nastale težave. V tem pogledu zaslužijo veliko priznanja. Navzlic temu pa so se vendarle po-

kazale vrzeli strokovnega značaja.

Mimo tega je občutno še pomanjkanje učiteljev in profesorjev na osemletkah. Če bi na teh šolah hoteli izpopolniti vsa predvidena delovna mesta za predavatelje, bi morali takoj postaviti 69 učiteljev in profesorjev. Ta številka pa bi znova narasla, če bi delo zapustili že upokojeni učitelji in profesorji, ali pa tisti, ki so tik pred upoko-

jitvijo. Druga vrsta problemov se kaže v pomanjkanju učilnic, v neprimernih šolskih poslopjih itd. Pri ugotavljanju teh težkih pogojev dela ne moremo prezreti dejstva, da so bile vse šole v celjskem okraju, razen v Velenju, Jurkloštru in na Polulahu, zgrajene pred vojno, da so stare in primerno bivšim metodam dela. Ne samo, da so v teh šolah učilnice neprimerne, da se zaradi pomanjkanja prostora stiska v enem razredu tudi po 48 učencev, da poznajo na večini šol delo v dveh izmenah itd.; tu ni-

majo niti kabinetov, delavnic, prostorov za delo krožkov, primernih zbornic, v katerih bi se predavatelji lahko nemoteno pripravljali na pouk v razredih itd. Skratka, neprimerni šolski prostori so resna ovira na poti vsebinskih sprememb osemletnega šolanja. Zato je upravičena zahteva, da bo treba gradnji novih in sodobnih šol posvetiti največ skrbi in sredstev.

Naslednja težava pri boljšem uveljavljanju novega programa obveznega šolanja tiči v pomanjkanju učil, zlasti za uste predmete (fizika, kemija), kjer so poskusi neogibno potrebni. Medtem ko je Okrajni ljudski odbor v Celju še do nedavnega potrošil precejšnja sredstva za nabavo fizikalnih orodij, diaporojektorjev itd., pa so občine v zadnjem času pozabile na to vrsto izdatkov. Zato bo treba tak odnos popraviti.

Zraven vsega tega je tudi oprema učilnic v ogromni večini primerov zelo slaba. V teh prostorih še vedno prevladujejo dolge klopi, v katerih sedijo po štirje, včasih tudi po pet učencev. Šoljari so v teh klopih naravnost zaprti; vsak pristop predavateljev do njih je nemogoč. V teh razredih pogrešajo premišljene mize in stole, a pomočniki katerih bi lahko spreminjali tudi sedežne rede. In osvetlitev? Pravijo, da bi lahko sanitarna inspekcija zaprla več učilnic, če bi gledala na skrajno neprimerno razsvetljavo.

Medtem ko je reševanje materialnih težav osemletk in sedveda tudi ostalih šol odvisno od novih občinskih proračunov, pa so svetje za prosveto napovedali ostalim, zlasti kadrovske strokovnim težavam oster boj. Tako bodo v celjskem okraju s štipendisti izpopolnili prazna mesta za v nekaj letih. Trenutne težave strokovnega značaja pa premagujejo z najrazličnejšimi težaji, nadalje z delom predmetnih aktivov, s hospitacijami itd. Tako je treba znova priznati, da so se prosvetni delavci lotili novih nalog in obveznosti, ki jim jih nalaga šolska reforma, z največjo odgovornostjo in delovno vnemo.

M. B.



Okrajno gledališče v Ptuj je prvo v Sloveniji uprizorilo makedonsko dramo »Vela v vetru« avtorja Časula. Predstavo je kot gost režiral makedonski režiser Mirko Stefanovski, in sceniral pa jo je Pero Angelovski. Premiera je bila pomemben kulturni dogodek in je doživela zelo lep uspeh. — Na sliki prizor iz uprizoritve.

Likovna razstava v Gorici

fael Nemeč. Je ena največjih likovnih prireditev v Novi Gorici po osvoboditvi. Na njej sodelujejo kot gostje tudi akademski slikarji Rafael Nemeč, Ivo Kováč in absolventka Akademije za upodabljajočo umetnost Andrijana Mazač, ki so se pridružili amaterjem Lebanu, Lozarju, Medveščku, Plestenjaku, Hmeljaku, Tutti, Zavrtaniku, Zamarju, inž. Mikuzu, inž. Opoku, Nemčevi, Cigoju in Gatniku. Prireditelji razstave so ob tej priložnosti izdali tudi katalog z reprodukcijami najboljših del in s člankom o razvoju likovne umetnosti na Primorskem.

»Španska balada«

Čeprav je roman, s katerim v teh vrsticah seznanjamo našo bralco, prvo avtorjevo v slovenščino prevedeno delo, je Lion Feuchtwanger tudi pri nas znan in cenjen ime. Pisatelj »Toledski Zidinjce«, Zida Süssa, trilogije »Cabalnicas« in drugih romanov ter dram v svetli in pri nas ne cenimo le kot nadarjenega pisatelja zgodovinskih in biografskih romanov, temveč tudi kot človeka, ki je v svojih umetniških izpovedih odlično obsojal nasilje, branil mir pred vojno in posebno ostro napadal zlasti rastoči nemški nacizem. Njasi postavila pisatelj dejanje svojih del v zgodovino ali v sedanjost, vedno najde prave besede za razgaljanje pulnega junakstva, katerega gibalna sila je želja po vojni, oblasti, uničenju, in prav tako tople barve za naris tistih svojih junakov, ki zagovarjajo mir, blagostanje, modrost skromnega, delu posvečenega življenja.

Tak je pisatelj tudi v svojem zadnjem delu, v »Toledski Zidinjci«, ki je izšla v prevodu Davorina Ravljena v knjižni zbirki »Svetovni romani« pri Cankarjev založbi pod naslovom »Španska balada«. Roman je svojevrsna, svobodna variacija na staro svetopisemsko »novelo« o kraljici Esteri, ki je v evropski literaturi, naslonjena na resničen zgodovinski dogodek iz srednjeveške Španije, našla svojo obdelavo tudi že v dra-

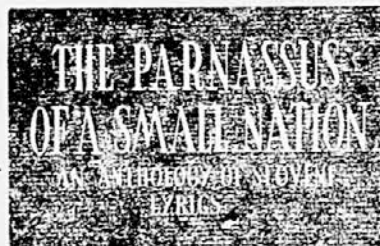
mah Lope de Vega in Grillparzerja. Gre za ljubezensko zgodbo med španskim kraljem Alfonsom in židovsko lepotic Rachel, za osebni dogodek torej, ki pa je zapustil vidne sledove tudi v gospodarskem in celo političnem življenju tedanje Kastilije. Kakor je v romanu mikavno, z veliko pozicijo popisana ljubezenska zgodba, bo za bralca morebiti še privlačnejši njen okvir, s širokimi, nazornimi in bistri potezami zarisana podoba srednjeveške Španije, še vedno razdeljene med španske in arabske vladarje. Iz zanimive mešanice visoke arabske kulture in grobega viteškega duha španskih fevdalnih gospodov avtorju kot zagovorilni miru in kulturi ni bilo težko potegniti rdeče niti svojega pripovedovanja, katere začetek in konec je položil v roke svojih junakov — modrecev, zagovornikov miru; ministra dona Jehude, starca Muse in drugih.

Zivahna pripoved in izvrstni orisi značaje dalejo Feuchtwangerjevemu romanu o toledski Zidinjci značaj popularnega in priljubljenega čtiva.

S. G.

»PARNES MALEGA NARODA«

— pod tem naslovom je te dni londonski založnik John Calder izdal manjšo antologijo slovenske lirike. Izbor tekstov sta pripravila profesor W. K. Matthews in profesor Anton Slodnjak. Pesmi enaindesetih slovenskih lirikov so prevedli Janez Gradnik, Gloria Komar, Grška Koritnik, Janko Lavrin, A. Lenarčič, Kenneth in W. K. Matthews, Walter Morison, V. Pinto, Paul Selver in Ivan Zorman. Izbor se začne s Francetom Prešernom, upošteva vidnejše pesnike devetnajstega in



dvajsetega stoletja in se zaključuje ob predstavnikih sodobne lirike. Najmlajša generacija v tem izboru ni zastopana, kar je v NDB predstavljata Kajuh in Bor. Za uvod v antologijo je J. L. napisal krajši pregled slovenske poezije.

EDEN + dva

Filmov, ki so te dni stekli čez naša platna, res ni težko razporediti po kvaliteten zaporedju. Poleg uspešnega domačega filmskega omnitusa z zgodbo o današnjih dnu »V soboto zvečer« so se na našem programu vrstila še tri dela. Vsekakor moramo na prva mesto pred povprečno francosko komedijo »Julietta« in uspešni domači film »Majhne stvari« postaviti veliko in pretresljivo umetniško poljskih filmskih ustvarjalcev »Kanal«.

Posvetimo torej najprej nekaj besed »Kanal«. Film ni prišel k nam kot neznanec. Pomladi smo izvedeli za veliki uspeh, ki ga je pod naslovom »Ljubili so življenje« doživel ta film pred kritično publiko na festivalu v Cannesu. Toda uspeh, ki spremeni la tja film vsepovsod, kjer ga predvajajo, ni glasen in bučen. Saj ni samo poskanje in glasna pohvala merilo uspeha. Prav gotovo je večji tisti uspeh, ki ga priznava množice, spoštljivo, obogaten z novim spoznanjem stare resnice. Tako tudi naši gledalci odhajajo iz dvorane kina Komuna tihi, resni, zamišljeni. Filmska zgodba o strahotnem trpljenju in ponižanju poljskih junakov iz varšavskih kanalov je vsekakor posebej epigovorila v njemu najbolj razumljivem jeziku.

V tem pa je tudi velika umetniška moč filma »Kanal«, v tem in pa v izboru snovi. Mogoče bi lahko s kritičnim očesom v filmu iskali in tudi našli nekatere manjše napake, toda celotna podoba je našla za besede, ki jih bi morala zapisati po drugi svetovni vojni vsaka zgodovina, slika, polno pretresljive učinkovitosti, resničnosti in umirjenega dostojanstva. Dobrih deset let je poteklo od takrat, v tem času še ne padeta v pozabo sovražstvo in obtožba, po drugi

strani pa se lahko že spleta legenda o velikem heroizmu. Film o zadnjih dneh majhne skupine varšavskih upornikov ne osvozi in ne povečuje. Le pripoveduje, mojstrski je v svoji preprostosti, v svoji doživljenjski, v svoji veličini. Lahko bi ga imenovali eno od največjih tragidij v sedmi umetnosti.

Morebiti se nam prav zaradi »Kanal« zazdi ostala dva filma bolj prazna in plehka, toda občutek imam, da bi tudi v primerjavi s kakšnim manj pomembnim filmom ne doživela boljše ocene. Poglejmo samo »Julietto«: iz Francije je prišla ta filmska komedija, iz klasične dežele filmske sproščenosti, duhovitosti in humorja. Iz ateljejev, kjer znajo bolje kakor kjerkoli drugje iz nita ustvariti priklupno in duhovito, v najboljših primerih satirično filmsko zabavo. Toda v »Julietti« režiser Allegret iz tega »niča« ni naredil dosti več kot nič. Vsaj ne česa novega v starem komedijskem žanru o pubertetni, svojeglavih deklicah, ki postanejo ne znanstveniku in izumitelju ladijskega vijaka Josipu Ressleru. Knjiga, ki obsega čez 200 strani, odlična marsikaj novega o Ressleru, ne samo kot izumitelju vijaka, ampak tudi kot pomembnem gospodarskem in gozdarskem delavcu na slovenskih tleh.

Knjiga o Josipu Ressleru

V izdaji zbirke Tehniškega muzeja Slovenije je izšla pred kratkim zanimiva knjižica prof. Vladimira Murka o pomembnem znanstveniku in izumitelju ladijskega vijaka Josipu Ressleru. Knjiga, ki obsega čez 200 strani, odlična marsikaj novega o Ressleru, ne samo kot izumitelju vijaka, ampak tudi kot pomembnem gospodarskem in gozdarskem delavcu na slovenskih tleh.

francoske filmske publike, karžna sta na primer Jean Marais in Nicole Poulcel. Zvrhan kup situacijskih komedijskih domislic nas sicer zabava, toda neprestano tudi spominja na dolgo vrsto podobnih primerov, ki smo jih videli tu in tam. Uglajen zunanji potek ne more prikriti notranje izrabljenosti in praznote motiva. Da, film je res »idila na podrešju« (kamor se mora skriti Julietta pred zaročenko svojega »junaka« iz sanj). Tudi gledalci bodo vtise iz tega filma prav lahko spravili na »podrešje« svojega spomina, od tam pa jih bodo mogoče priklicali podobni sicer ljubeznivi, a površni in neizvirni filmi.

Prav na zadnje mesto moramo postaviti to pot domači film režiserja Kosanovića »Majhne stvari«. Minili so časi, ko smo z dobrohotno naklonjenostjo in potrpežljivim pričakovanjem umetniške rasti naših filmov lahko zamolčali ali omilili pomanjkljivosti naših začetnih filmov. Saj smo že pred časom uspešno prestali »sprejemni izpit« za resnično umetniško rast, ki so jo naši filmi (spominimo se samo na Pogačičev omnitus) tudi že jasno dokazali. Naša najbolj mila sodba bi se glasila: film »Male stvari« je nastal z občutno zamudo. Po »Zenici« in nekaterih podobnih filmih je zares težko razumljivo, zakaj morajo nastajati tudi takdi filmi s »sodobno temo«. Revna, neoprijemljiva malomeščanska zgodba o zakonskem trkotu z revno, sentimentalno psihologijo je našla prav tako revne interprete.

Jasna, odkrita beseda o tem filmu pa je: »Majhne stvari« so res umetniško majhen film, v nekem smislu resnično podcenjevanje naše filmske produkcije.

S. G.

Najodinojca

Srečanje z medvedom

Tisto jesen sem lovil polho že dolgo za drugimi polharji. Ujel sem jih bolj malo, toda resna krana teh so veljala za deset navadnih, odrt polh pa je bil podoben zavajenemu škunklu, saj so okusno meso obdajale dva prsta debele blazinice masti. Sedem torej s pastmi, svetilko in sekirico v Lom pod Oguljem. Prvega novembra je bil zapadel osem centimetrov debel snež; v nižinih ga je pobralo, tu gori pa je ostal. Namenil sem se pogledat najprej po duplih. Zavil sem na Oslin vrh in nato po nekdanji državni meji.

vilji, začeli so puhati in se umikati nazaj.
»Dijo, ajd.« je vpil France in švical z bičem.
Voli pa nikamor. Tedaj je France opazil kosmato zverino.
»Ata, ata! Na pomoč, na pomoč!«

Ubogi deček ni vedel, ali naj beži, ali naj ostane, obrniti tako ni mogel. Toda bil je toliko srčen, kakor je to vselej pri kmečkih otrocih, da voza in volov ni maral pustiti. Zato pa se je drl in obmetaval zverino s kamenjem. Oče je vpilje glasil in pohitel na pomoč. Medved se je vole napastil bel, očed.

trup dveletne junice. Zverer je Mažek streljal divjega prašiča; ta se je ranjen zavlekel v majhno trenetlikavo goščo pod vrhom Devina. Zsedaj zjutraj so lovci goščo obkolili; nekaj je skočilo ven. Albin je pomeril

»Hočete mesa?«

»Kaj je medvedovo meso za jed?« je vprašala mama.

»Malo trdo je in pa diši kot od vsake divje živali. Dobro ga pretolcite in popoprajte! Re-



CLOVEKU JE KAR NERODNO OB TOLIKŠNI LJUBEZNIVOSTI...

Novoletno darilo

BLIŽA SE DEDEK MRZ. OTROCI SE GA ZELO VESELE. PIŠEJO MU PISMA IN PROSIJO ZA RAZLIČNE STVARI. TUDI JAZ BI MU PISALA. PROSILA BI GA, NAJ MI PRINESE ZDRAVJE. VEM PA, DA DEDEK MRZ ŽIVI SAMO V PRAVLJICAH. ZDRAVJE MI MOREJO VRNITI SAMO ZDRAVNIKI. NJE BOM PROSILA, NJIM ZAUPAM. ZDRAVJE BO ZAME NAJLEPŠE NOVOLETNO DARILLO.

SIMONKA MIHELIC
IZ SMARTNEGA V TUHINJU

Nenadoma sem ostrmel. Kaj pa je to?
Velike, skoraj dva pednja dolge in široke stopnje so bile v snegu.

»Medved,« sem spoznal in sprejel me je. »Kaj, če bo kosmatinec... Ta sekirica je dosti prelanka, pistola mu ne prebije lobanje in pipec mu se kože ne prebode...«

Toda v človeku je nekaj, da ga nevarnost mikša. Se danes ne vem, zakaj sem se pognal po sledi. Bledel sem in plezal, koder je bila medved. Pod bukvami je izpod snega in listja kopal žir. Gori na ravni se je otrebdi in iz kupčka se je še kadilo. Jaz pa sem šel naprej, omotičen, zamišljen; zaživel sem v spominih.

Tako je bilo, da. Oče Mažek iz Dan se je namenil po drva. Vzel je sekirico, desetletnemu sinu pa velel, naj pride z volji za njim. Kmečki otroci morajo pridno ubogati in zato je deček napregel in gonil v gozd. Nad logom je zavil po poti v Slegarico. Tu pa so se volji usta-

tu pa je takoj stopil nasproti. Mažek je zamahnil enkrat, dvakrat in medvedu s sekirico lobanjo preklal.

Ko so pogledali v medvedov žledec, je bil ta čisto prazen. Neke mravljincev je bilo v njem.

»Požri bi te bil, da niso prišli oče,« so rekli modri vasčani dečki.

Prišel je pomoč ded. Prišel me je za roko in me vodil v Dano. »Pojd, medveda boš videl!« Kosmatinec je ležal na Mažkovem dvorišču in molel vse stvari od sebe. Bil je velik kakor

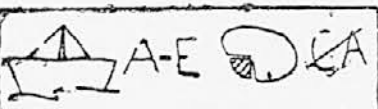
in ustrelil. Padel pa je medved, ki je bil snedel že polovico prašiča.

Popoldne je prišel k nam Rjavček. Na toporišču sekire je nosil obešen velik kos mesa, kakšnih petnajst kilogramov.

»He, he. Medved? Mislite, da sem ga res srečal?«

Kaj se! Naveličal sem se lažiti za njim in pa nočilo se je še. Moral sem brž nazaj, nastaviti past in zakuriti ogenj.

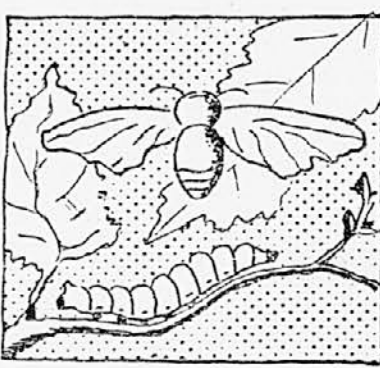
Napisal Franci Sterle



Česar ne slišite vsak dan

NAJBOLJ DOMAČA ŽIVAL

Pravijo, da metulj sviloprelec, ki iz njegovih bub dobivamo svilo, ne živi nikjer več v divjini. Človek ga je v tisočletjih tako navezal nase, da v prostosti sploh ne more več živeti in brez človekove nege pogine. Naravoslovci so pred leti ugibali, da živi še divji sviloprelec v Iranu, na Himalaji in ponekod na Kitajskem, pa tega nikakor niso mogli potrditi. V tem se sviloprejka precej razlikuje od čebele, ki zna spet »povivati« in je povsem sposobna za življenje v prostosti. Človek je pričel izkoriščati sviloprejo za dobivanje svile pred skoraj 4600 leti — vsaj tako trdi kitajska



pripovedka. Dva tisoč let so Kitajci skrbno skrivali skrivnost izdelave svile in so pod smrtno kaznijo prepovedali izvoz sviloprejkinih jajčec. Rim-

ljani so svilo prvič videli približno petdeset let pred našim štetjem, niso pa vedeli, kako jo izdelujejo. Šele pet sto let pozneje so za skrivnost zvedeli Japonci, od njih pa je prišla okoli leta 550 tudi v naše kraje. Slika kaže sviloprejkino gosenco in metulja.

KOLIKO JE...?

Vsak dan slišimo za mere z čudnimi imeni in le malo kdaj točno vemo, koliko pomenijo. Poskusimo si razčistiti nekaj teh besed.

Bravimo, da ima diamant toliko in toliko karatov, ali pa o zlatu, da je 18-karatno in podobno. Za dragocene kamne je karat merilo za težo in

je ena petna grama — torej pet karatov je en gram težak diamant. Pri zlatu pa pomenijo karati, kako čisto je zlato. 24-karatno je povsem čisto, 18-karatno pa je le tri četrti čisto.

Cevelj je dolžinska mera in je 30,48 centimetra. Morska milja ima 1853,2 metra, navadna milja pa meri 1609,31 metra.

Vozel je mera za hitrost in pomeni hitrost v morskih miljah na uro. Fiziki pogosto omenjajo angstrom, ki je izredno majhna dolžinska mera in pomeni eno desetmilijoninko milimetra.

Zadnje čase slišimo v zvezi s prvimi poleti v vesolje mnogokrat izraz svetlobno leto. Koliko je to? Razdalja je, ki jo svetloba prepotuje v enem letu, svetloba pa ima hitrost 300.000 kilometrov na sekundo. Račun nam pokaže, da je svetlobno leto 9.460.920.000.000 kilometrov. To je tako strahotna razdalja, da si je ne moremo niti predstavljati.

Nagajivka

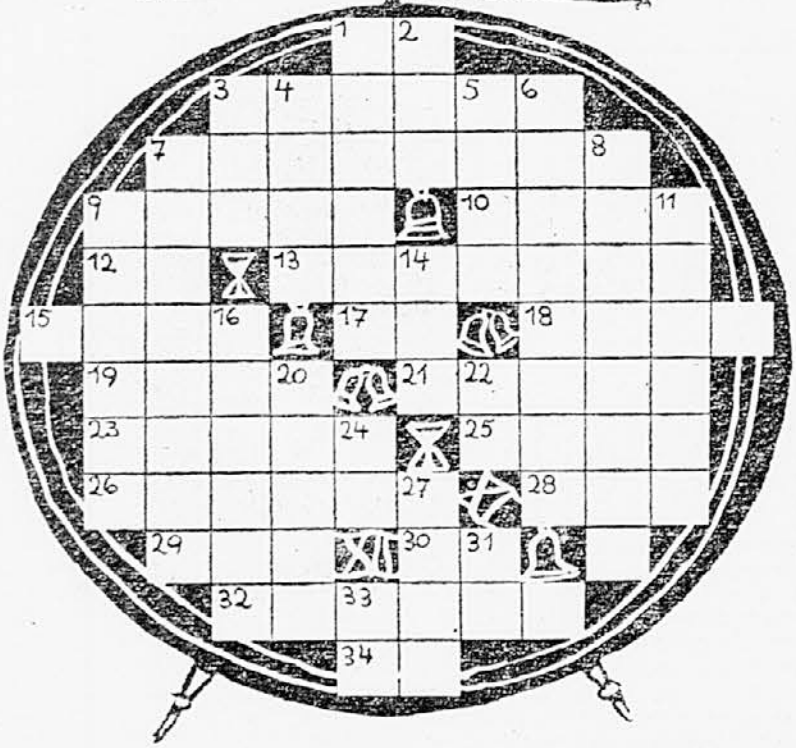
Kdor rad plava, kar na glavo brž se naj poževe v Savo, potlej pa za kakšno uro brede naj hladit se v Muro. Če mu ta ni všeč, nemara prava voda zanj bo Drava. Komur v Dravi je premrko, se potopi v reko Krko, ali naj pri priči skoči in se zmoli v bistri Soči. Komur pa še to ni dosti, ni z gorečnejem se bosti: »kad vodé naj glavo vtiakna, pa — glavó naj si oplakne!...«

Danilo Gorinšek

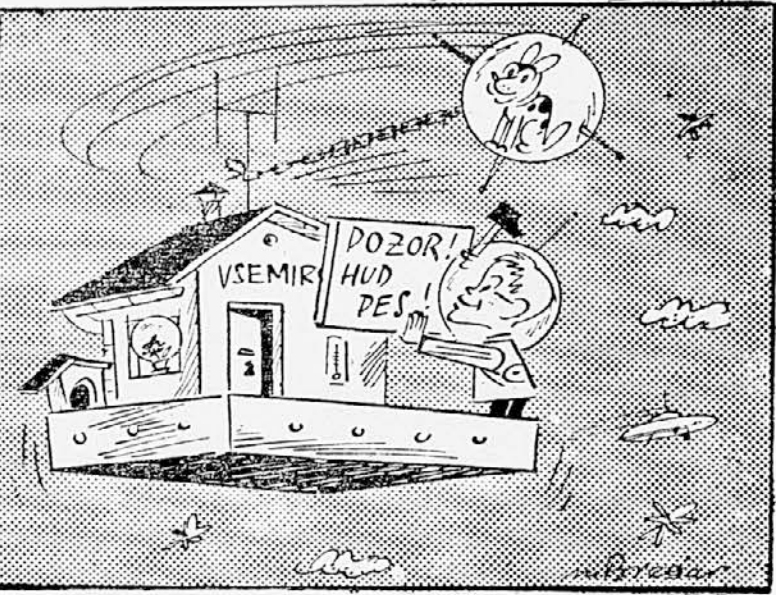
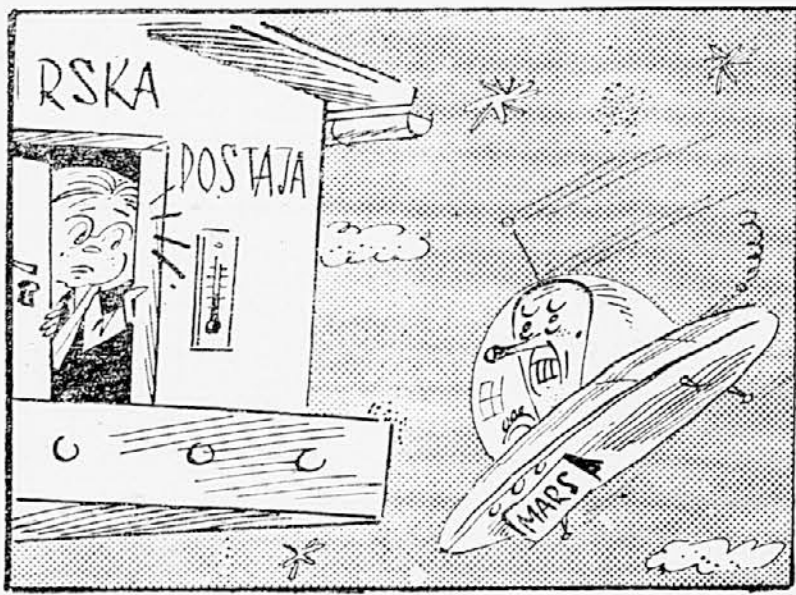
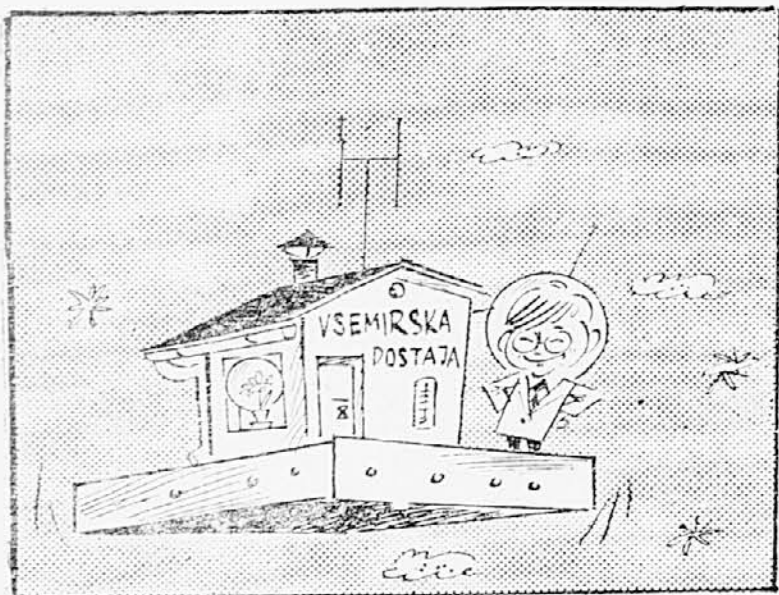
Križanka "URA"

VODORAVNO: 1. Dve zaporedni črki abecedno, 2. skenitev zakonite zveze, 3. napitek, 4. resnično, 5. leče, 6. povedavna stekla, 7. znak za srebro, 8. nasprotno od nekam, 9. vriskam, 10. kraljica za mestni odmor, 11. Perzija, 12. glavno število, 13. moške ime, 14. natevanje, 15. kralj na Štirskem, 16. bajelovni letalec, 17. nitičam brano, 18. glagol gibanja, 19. veznik, 20. premoženje, predlog.

NAVPIČNO: 1. Vindnostna beseda, 2. taborniška enota, 3. dvojica, 4. domača žival, 5. kilogram, 6. kovina bodočnosti, 7. japonsko mesto na koleraga so vrli atomsko bombo, 8. ooperkam, zatrdim nasprotno, 9. najvažnejša pravna pravila, 10. razbojniški vitez iz Predjamskega gradu, 11. takol, 12. lutari, 13. vršim merjenja, 14. prva in zadnja črka, 15. kratka za glavna uprava, 16. priprava za sejanje, 17. nikalnica, 18. pripovedna pesem.



ASTRONOM PETER: VARNOST JE PRVA!



Svet v luči meseca

Ateša, mesto na gori, kakor vsa naselja v žalostnih abruških gorah, kopa umazano sivih, v več nadstropij potegnjenih stavb visoko nad reko Sangro! Mesto na gori — fantastično slikovito od daleč, podobno samotni uporni trdnjavi sredi golih, odrtilih gorskih obronkov, zajed, usadov in globeli!

Bilo je vroče, prečudno sinje jutro proti koncu septembra leta 1943...

»Odhajajo!«

Skozi okno visoko pod stropom so se res zalešali težki, copotajoči koraki, zraven pa rožljanje in drdranje tankov. Ko se razen teh glasov delj časa ni oglašilo nič drugega, smo pričeli odhajati iz kleti.

V pritličju sem našel v manjši sobi sestro prednico in še dve drugi sestrji, ki so obvezovale dva ranjena Nemca. Eden je imel že povito glavo in desno nogo in je tiho ležal ob zidu. Drugemu so ravno slekli bluzo in strgali z njega s krvjo prepojeno srajco. Nasprotnik ga je bil v borbi na nož sunil z bajonetom pod desno stran reber. Rana ni bila ravno široka, toda brčkone dokaj globoka. Kri je v velikem loku kakor bister studenec brizgala iz nje. »La superiore« je klečala kraj ranjenca in mu je z obliži poskušala ustaviti kri. Po njenih sicer tako belih in skoraj prosojnih rokah se je razlival rdeči sok in se ji strjal za nohti. Ranjenec pa se ji je neprestano upiral in se je hotel na vso silo postaviti na nogo.

»Pustite me! Kaj ta luknja! Za našimi moram! Ali slišite, da moram, moram za njimi!«

Držali so ga za roke in so mu dopovedovali, da s tako rano ne more nikamor, da bo izkrevavel. Toda nobena beseda ni zalegla. Bled in upadel se je divje oziral okrog sebe in se je hotel iztrgati tistim, ki so ga držali. Bil je mlad fant drznega, nekam prepeška obraza. Tedaj se je oglašil oni pri zidu:

»Molči no, molči! Ali ne vidiš, da si ujet!«

»Ujet?« Planil je pokohel, da se je dvema karabinjerjema komaj posrčilo, položiti ga nazaj na tla. Ves čas, ko so ga obvezovali, je še prosil, naj ga pustijo in da bo že kako dohitel svoje ljudi. Šele velika izguba krvi ga je počasi pripravila do tega, da se je pomiril.

Stopil sem na hodnik. Pod svetilko v kotu je sedel starejši možki. Opiral je komolce na kolena in si je z rokami zakrival obraz. Ko je zaslišal moj korak, je dvignil glavo in me je pogledal s praznim, odsotnim pogledom. Oči je imel rdeče in vnete, modrikaste ustnice so drgetale kakor v krču in brada se mu je tresla. Ves zmršen, umazan in prepaden je bil videti, kakor da je iz uma.

»Kakšna nesreča, gospod!« je začel. »Kakšna nesreča! Pognali so me v zrak, v nebesa! Bog jim pomori otroke! Njih pa naj podavi njegova roka!«

»Pa kaj se je zgodilo?« sem ga vprašal in stopil bliže.

»Kaj se je zgodilo!« Mlel je z ustnicami in je buljil v tla, kakor bi zbiral misli. »Kaj se je zgodilo! Moja hiša... lepa hiša... Žena je branila, prosila... Zdaj leži pokopana pod kamenjem in vsega je konec! Dvigal je roke in jih je s sprostrtimi prsti pokladal nazaj na kolena, kakor da se ne zaveda več, kaj počne. »Se včeraj smo se domenili... Hodili so okrog hiše, hudiči preleteli, kopali so luknje v zid in so pokladjali vanje neke rdeče škafle... Pa ne da bi mi kaj slabega želeli, sem jih vprašal. Oni pa... smeje se ti zverina

v obraz in kaže na denarnico. Pa sva rekla z ženo, koliko hočemo, da nama prizaresejo. In sva dala vse, kar sva prihranila... trideset tisoč lir sva dala in tista pošast je pobrala denar... Nocoj pa vse... vse in še moja reva zraven... vse v zrak...«

Mislil sem, da se bo razjokal, toda on se je iznenada nečesa domislil. Hlastno se je postavil na noge in me je prijel za roko.

»Pojdite! Pojdite z menoj! Boste videli!«

Odvedel me je v tretje nadstropje in je na koncu hodnika na široko odprl balkonska vrata.

»Poglejte... sami pogledajte, kaj so storili!«

Toliko da nisem stopil v praznino, kajti balkona ni bilo več. Nagnil sem se ven in pogledal v globino. Se nikoli se mi ni zdelo mesečina tako pošastno tuja in nezemska, kakor to noč. Ali pa je bil mogoče tak samo svet, ki se mi je pokazal v luči meseca. Pod temnim obokom neba je bil ves prostor preplavljen s skrivnostno višnjevo svetlobo in mesto pod menoj se mi je zazdelo kakor v plamenih. Hladen višnjev žar se je vnel po zidovju in po tlaku in čeprav je bil zrak poln

dima in prahu, so bili vsi predmeti jasno vidni. S pročelij hiš so viseli na pol odtrgani balkoni, ponekod so črne luknje razbitih oken zijale v noč. Ulice so bile zatrpane z raznovrstno navlako in

tam, kjer so še včeraj stale bahate visoke hiše, je zevala zdaj praznina nad ogromnimi kupi kamenja in opeke. Po ulici so se ob še stoječem zidovju drug za drugim oprezno pomikali neki ljudje. Po motnem blesku bajonetov sem sklepal, da prodira vojska v naselje.

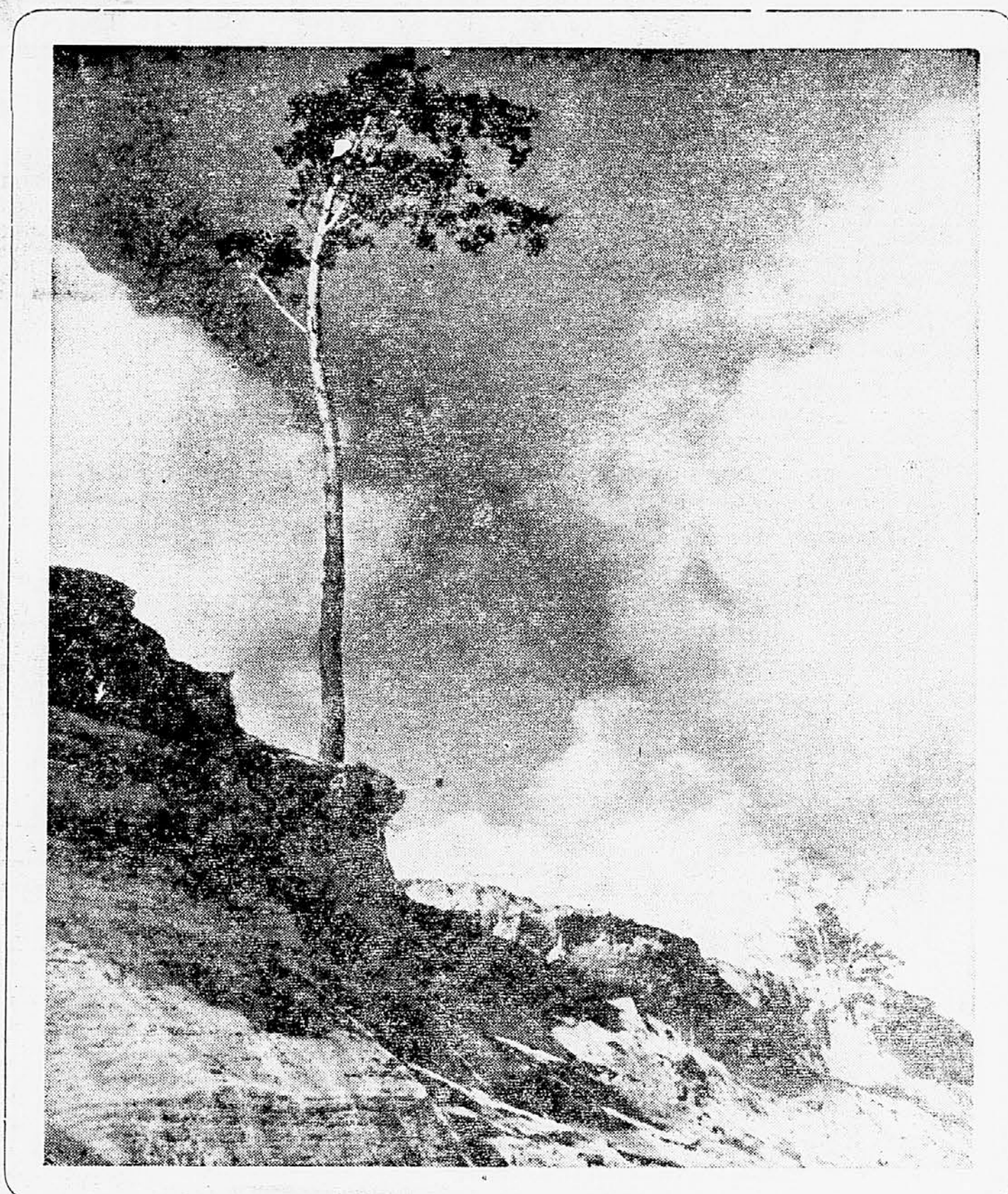
Ko sem se razgledoval po razdejani pod seboj, sem skoraj pozabil na moža, ki me je privedel sem gor. Ozrl sem se po njem, toda v tistem hipu je v daljavi zagrmelo in že se je vsula na mesto ploha granat. Obstreljevanje z angleške strani se je pričelo znova, čeprav tega nisem mogel razumeti, ker je bilo čitno, da so se Nemci že umaknili iz kraja. Spet je vse hitelo nazaj v klet in zbrala se je tam bolj ali manj ista družba kakor poprej. Zunaj je pokalo in treskalo, čulo se je žvenketanje razbitih šip, nekajkrat je zadelo tudi hotel nad nami. V našem podzemlju pa nismo preveč občutili tega viharja. Presedeli smo spet nekaj ur na kladah in deskah. Bledi, mrzli svit dneva se je že prikazal v okviru odprtih vrat, ko so ljudje začeli odhajati. Utrujen sem stopal za njimi. Kar sta se dva pred menoj ustavila in se obrnila k meni. Bila je ženska z živo pisano svilen o. uto okrog ramen in z njo možakar v svileni spalni halji.

»Stopite z nama, lahko se boste pri nas naspali!« me je on povsem nepričakovano nagovoril.

Gledal sem njegov zaliti, polni luni podobni poslovi obraz z drobnimi očmi, ki so nekako z višine gledale na svet, in nisem v prvem hipu vedel, kaj bi mu odgovoril. Prehitel me je in me je povabil znova:

»Mislil sem... oba sva mislila, da vam bo dobro delo. Zdeli ste... pri nas je ena postelja prazna.«

Čeprav je bila njegova ponudba vabljiva, se mi je zazdelo, da nimam v tujih stanovanjih kaj iskati. Zahvalil sem se in sem poiskal prostore naše bolnišnice v prvem nadstropju. Toda tam ni bilo žive duše. V steni je bila precejšnja luknja, tla so bila razdejana in z odpadlim ometom posuta, odtrgan okenski okvir je visel v sobo. Vrnil sem se v klet. Hodil sem kakor v rahli vročici in v vsem telesu živa nestrpnost želja po spanju mi je očitala,



zakaj se nisem poprej z obema rokama oklenil prilike, ki se je ponujala. Toda komaj sem se posadil na deske v kotu, je zopet zabobnelo. Hip nato sta planila v klet mož v spalni halji in ženska z živopisno ruto okrog ramen. Bila sta bleda kot zid, skoraj malo smešna zaradi svoje brezglave groze. Čim me je on zagledal, se je nameril k meni. Nekam čudno je skakal pred menoj, lovil je sapo in me je stresal za ramena:

»Vaš nos! Čudovit nos! Samo ta vas je rešil!«

Brez pravega razumevanja sem strmel vanj, oziroma v njegovo lepo svilen haljo, ki je bila od vrha do tal raztrgana. Zraven sem se komaj toliko zbral, da se mi niso oči kar same od sebe zaprle.

»Da, čudovit nos!« je on govoril dalje. »Zdajle bi bili kaša... kepica mesa. Strašno, vam rečem, strašno! Priletole je skozi okno ravno na tisto posteljo, ki sva jo namenila vam... Tresk, ogenj in zbogom postelja... zbogom oprava... Komaj, komaj sva ušla.«

Čutil sem, da so se mi usta razlezla v nasmešek, potem sem pa na vsem lepem zadremal. Svet okrog mene se je z neznansko naglico nekam

odmikal, glasovi so se izpreminjali v daljino, prjetno šumotanje in v sklepah sem čutil sladko ugodje. Imel sem občutek, da tonem v temno praznino, kjer me je nedopovedljivo prijazen, brezdanji nič vsesaval vase, v svoje črno molčanje. Ko sem tonil zmeraj globlje vanje, sem zaznal od neke z onstran sunke, ki so rahlo trkali na vrata zavesti, pa so bili preslabotni, da bi jo predramili. Iznena pa je nekje v meni ostro in boleče trznilo in odprl sem oči, kakor bi me bil kdo pahnil iz globoke vode. Vsi, ki so bili takrat v kleti, so se gnetli okrog nekoga, ki ga nisem mogel videti. Pač pa sem slišal njegov povzdignjeni glas, ki je zbranim zelo prizadevno nekaj razlagal.

»Zdaj je zletela že peta hiša v zrak.« je govoril. »V tej ulici je ni bajte, kjer bi ne bil nekje skrit peklenjski stroj. Svabski lopovi so to dobro preračunali. Tudi v našem hotelu je nekje ta svinjarija, ki ga bo poslala k hudiču. Zaradi tega takoj ven! Vsi ven! Poberite, kar morete vzeti s seboj, pa v jamo! Ljudje vam pokažejo, kam!«

(Odlomek iz novele
»Naskok na Atešo«.)

SIJ IZ DAVNINE

Sam ne vem, kako se je zgodilo in kdaj, da je v čisti studenec mojih otroških let kanila kaplja strahu in groze. Morda je bilo prvič v cerkvi, morda ob strogih besedah jezuita, ki je prihajal kakor temna senca vsak teden k nam, morda ob knjigah, ki jih je oče prebiral družini tiste čase, ko so ljudje sredi noči postajali po cestah, se bledli ozirali proti zvezdam in čakali, kdaj završi

čez nebo ognjena repatica, ki da bo razbila zemljo. Morda, toda danes se ne spominjam več. Samo to vem, da je iz vsega, kar sem slišal od staršev in od drugih, zrasla v meni zavest, da pride nekoč dan, ko bo konec mene in sveta in bo treba stopiti v neznani kraj, ki so mu odrasli rekli večnost. Tedaj je padlo vame, kakor bi se lačna zver lotila moje duše. Umikal sem se iz družbe in se

zatekal kamor koli, kjer sem se mogel v samotni prijetni s to neusmiljeno muko v sebi, se ji skušal približati, jo zgrabiti in doumeti. O, kako živo mi je pred očmi pozno popoldne, ko sem zapustil vesele igre in se vtihtal v hišo. Vsa vrata so bila na stečaj odprta, z dvorišča je odmeval krik otrok, jaz sem se pa pod posteljo skrit priuč v duhu nagnil nad to večnost, kakršno je ustvarila moja domišljija: V kotu jesenskega travnika rhtel plot, na oni strani še ravnino, polno drevesca, potem pa siva praznina brez konca in kraja, umazan in žalosten nič... Solze so mi zalile oči in zdelo se mi je, da bom umrl od groze. Mati me je slišala in me je vzela v naročje. Razjokal sem se na njeni rami, toda podobe, ki sem jo gledal, nisem mogel izklopiti iz srca. Ostala je v meni in še dolgo me je preganjala z brezsrčno tegobo, kakor bi se vsakokrat, kadar sem se je v mislih zavedel, dotaknil smrti.

Kadar se je nagnil dan, so se zvrstile mimo naše hiše procesije delavcev, ljudje so se vračali v predmestja in med njimi večkrat tudi dekle, ki sem jo videl na odru, ko sem bil z očetom prvič v gledališču. Visoka je bila in sloka, sinjih oči — dekle, ki sem jo slišal govoriti o željah srca in je nekemu roke položila okrog vratu ter se stisnila k njemu, dekle, ki je razdajala drugim meni tako nedoumljivo tajnost ljubezni. Kolikokrat sem stekel za njo, da sem ji še enkrat pogledal v obraz, potem pa kakor v sanjah obstal na vegastem tlaku, ko je z znano kretnjo zavila v hišo. Trpek je bil spomin na jahajočo iz cirkuza. Na podstrežju nad hišvomo, kjer je presun-

ljivo dišalo seno, sem lica zakopal v dlani in mislil nanjo. Ženska brez krila in z razgaljenimi rameni — bila je za mojo dušo greh in vendar resnica, ki me je trpinčila in ogrevala hkrati.

Pri igrah nisem bil iznajdljiv. Zato se tudi ne spominjam nikogar izmed tovarišev, ki bi se mi bil približal bolj kot le mimogrede. In vendar je v meni živela strastna želja, da bi bil ljubljen, ne od domačin, pač pa od kogar koli, od vseh. Prav zato sem menda nosil vse preveč srce na dlani okrog, da se je zadelo ob vsak pogled in ga je zasklela že sama misel. Tako sem se znašel med tovariši — nekam preveč občutljivo, ljubezni željno otroče, dokler se nisem vznemiril nad vsem, kar se je dogajalo v meni in z menoj. Včasih — dobro še vem — mi je kakor rezilo preblisnilo dušo sovražstvo, ki pa je bolelo le mene in je bilo pravzaprav samo obup in bridkost. Potem sem se sam sebi zdel grd otrok in bil sem žalosten nad tem, da ne bom najbrže nikdar boljši. Postajal sem samotarski in vase zaprt. Pozneje nekoč so mi pravili, kako je mater nekaj ur pred smrtjo zaskrbelo zame in kako da bom živel, ko je ne bo več. Mati vidi pot svojega otroka daleč naprej, zato je vedela tudi za mojo, za moj boj z okolico. Toda kaj — to je našo lastno slehernemu na ramena. Rasti med ljudmi je težavna stvar, življenje ti ugnete srca in duše obraz in vsaka narava opravi po svoje to nalogo in dolžnost.

Ampak vse to — ko se danes oziram nazaj — vse to so bili vsakdanji dnevi, iskanje in tipanje nevednega srca, spopadi s skrivnostmi, ki ti stopijo nasproti že v svetlem jutru

življenja. Počeneš se za njimi, skušaš jim strgati tendico z lic in se mučiš, danes si premagan in si tiščiš rano, ki tako skeli, jutri naskočiš znova, dokler se pozneje, ko dozoriš, ne zaveš, da so ostale — te skrivnosti — iste, kot prvi dan, da se je le sonce ta čas nagnilo na drugo stran, in tedaj jih začutiš, kako ti — prijateljske — podajo roko, da v njihovi tihi družbi kreneš tja, kamor drže vse poti. Toda nad vsemi temi spomini pa sije — kakor sem že dejal — spomin, ki ga ne kale ne solze ne kri, ves je ena sama luč, praznična jasnina, razpet nad dnevi mladosti — angelska nedelja.

To angelsko nedeljo je oče izbral za svoj poseben praznik. Vse leto se je ubijal po kupčijah, po klavnicah in mesnici, mati je prezebala z njim, vse leto so bila naš otroški svet le temna podstrešja in prah za vodo, skrite muke in podobe prezgodaj zrele domišljije — na ta dan pa smo se drgnili, čisti, praznični in umiti ter odšli, kot bi se ne mislili vrniti nikdar več. Vstali smo zgodaj, v kuhinji je bilo že vse pripravljeno, mati si je nadevala čipkasto ruto, oče nas je priganjal in se je glasno pogovarjal s hlapi in deklariral. Bil je mračen v obraz, čeprav se mu je videlo, da komaj zadržuje veselje. Potem tisto umito nedeljsko lice pometenih ulic in jutranji hlad in sonce in vlaki! Ko smo se premaknili s postaje, sem se obesil na okno in ježen pil z očmi široki svet, ki se je odpiral pred menoj.

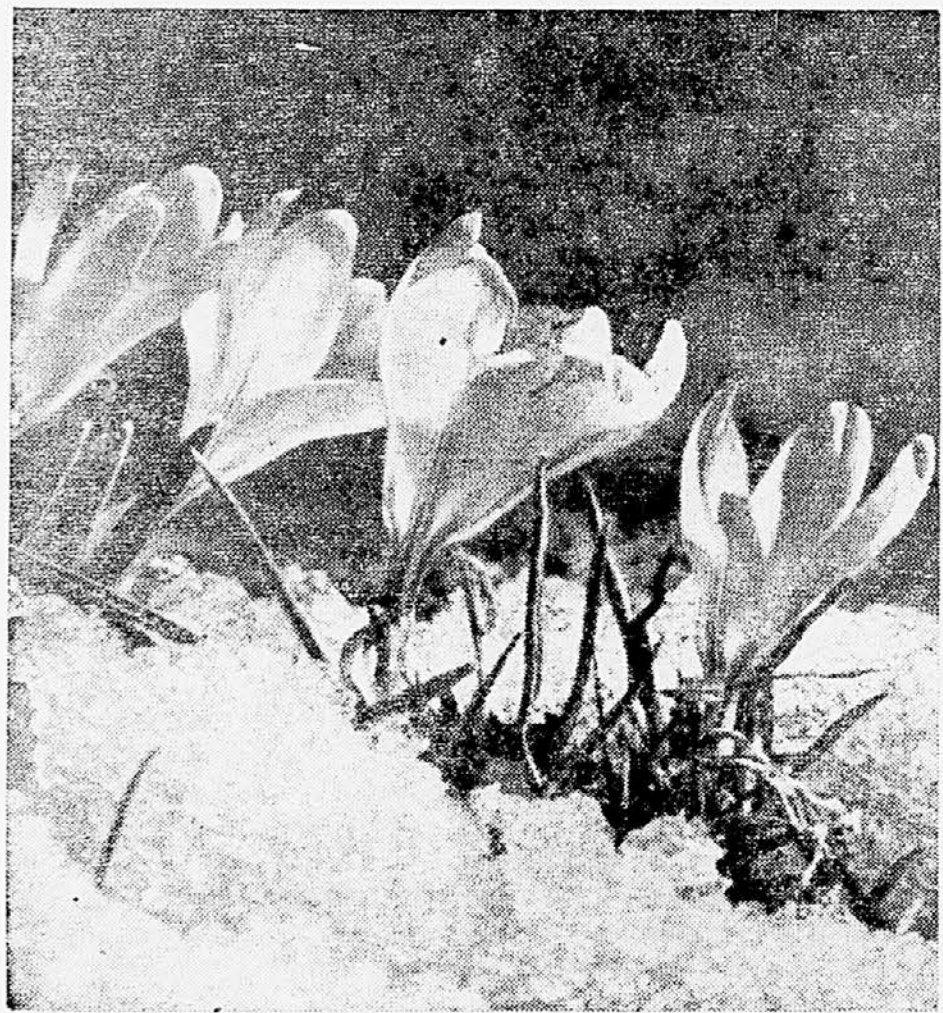
V Otočah smo izstopili in oče je najel koleselj. Široko se je usedel kraj matere, si potisnil klobuk na oči, vtaknil palico med kolena in položil težke roke nanjo. Voznik je počil z bičem in zdrdrali smo po trdi gorenjski cesti proti Savi. Veseli klopot konjskih podkev je potrkaval v čisto jutro, cesta je kakor voda tekla pod nami. Iz gozda je dahnil hlad, veter se je poigral z materino ruto, poskočil v breg in se spreletel po grmovju. Resne, zamišljene smreke so stale na obeh stra-

neh, pred nami se je drgnil leni hrbet klanca. Tam je stalo znamenje, voznik je čknil in z bičem v roki razkladal, kdo in kako se je ubil na tem kraju. Berač je stegnil roko in odkril odrezano nogo, nekje so prepevali romarji, vrh klanca je vzblesel pred nami sijaj gora. Na ravnicah me je obšlo, kakor da sem se drgnil nekam v višave in da se mi je nasmehnil ves svet. Tedaj mi je zapelo srce, toda čisto drugače kakor cerkveni zvon.

Tam je stal oče, tam sta stala mati in brat, bele ceste so tekale na vse strani in vse oblike sveta, ki se je razgnilo pred menoj, je bilo kakor en sam prijazen nasmehek. Hiša pod kostanje, sito zelene trate, rjave njive in gozdovi, ki so se pregibali v soncu. Gledal sem pred seboj širino in daljine, pele so z menoj in njih glas je bil kakor nepopisna radost, ki se je z vseh strani natekala vame. V ozadiju so stale gore — bele, zame prečudne pokrajine visoko pod stropom neba: mladi negovci na njih, grebeni kot konji, ki so se pogladi čez obzorje, temno skalovje in vase zagledani tihi vrhovi, podobni očetu, ki je vedel stvari, katerih ni nikoli povedal. Pol v oblakih pol v soncu so se mi zdele, da se drže za roke — zbori pevcev na mogočnem koru. Videl sem njih pesem, čutil sem jo, kako je slavnostna drla skozi moje srce.

Davni spomin — zakaj mi danes stoji pred očmi kakor prikazen, ki je duša vsa svetla od nje? Zakaj mi je tako neizrekljivo drag, čeprav drami v meni tesnobo in žalost? Zdaj mi je ves svet kakor temen obraz, sence so se zgrnile do tal in luč kalnih dni je polna strupa, sovraštva in zlobe. Kdo ve, ali se še kdaj vrne ta »angelska nedelja?« Morda je to, kar sije iz davnine, la mrtva mladost, pesem otroka, ki je utihnila za zmeraj? Ali pa je zemlja bolna na smrt, da se najdemo več poti, ki bi nas povedla v sproščeno lepoto življenja, kjer bi duša napila radosti in svetlobe?

(Odlomek iz novele »Angelska nedelja«.)



HAD VSE JIH JE LJUBIL

DNEVNE VESTI

KOLENDAR
Nedelja, 15. decembra: Kristina

Na današnji dan leta 1848 je izšla v Ljubljani drobna knjižica Prešernovih "Poezij", ki jih je napisala Blažnikova tiskarna v 1200 izvodih. Toda vse do pesnikove smrti tri leta kasneje je bilo prodanih le 33 izvodov. Resnično vrednost Prešernovih pesni so spoznale šele poznejše generacije.

Med univ. dr. A. Grahor, specialista dermatovenerolog, se je vrnil z dopusta. Sprejema od 11 do 13. Levstikova ulica 8 (za Mladiko).
Na naravoslovni fakulteti Univerze v Ljubljani je diplomiral Andrej Kralj iz Brezice. Čestitajo prijatelji-ka.

Dr. Milju Bartenev, zobozdravnik, čestitamo k dokončanju studija. — Znanec.
Cvetičarica Simena Ančka, Na Zalah št. 1 ima novo telefonsko številko 30-224.

Dr. med. stom. Mihi Bartenev čestitamo h končanemu studiju na Medicinski fakulteti. — Znanec in sorodnik.
Na Ekonomski fakulteti sta diplomirala Dušan Japelj, doma iz Logatec in Metod Puntič iz Ljubljane. K uspehu iskreno čestitajo prijatelji-ka in prijateljice!

NOČNA ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA ZA NOČNE OBISKE NA BOLNIŠKOVEM DOMU OB 20. URU ZAJTRAJ OB NEDELJAH IN PRAZNIH VES DAN
Zdravstveni dom VIČ:
Dr. Grapar Stane, Kogejeva 8, tel. 23-372. V službi od 20. do 22. ure. V odložitveni ambulanci zdravniška služba v ambulanti Mirje, Rimska 31, telefon 21-797 od 8. do 14. ure.

Zdravstveni dom BEŽIGRAD:
Zdravstveni dom Bežigrad, Lavričeva 2, tel. 31-296. V odložitveni ambulanci zdravniška služba v ambulanti Mirje, Rimska 31, telefon 21-797 od 8. do 14. ure.

Zdravstveni dom SISKI:
Dr. Pečovnik Božo, Cernetova 31, telefon 22-631, 22-681.
Zdravstveni dom CENTER:
Dr. Kozak Vlasta, Poljanški nasip 14, tel. 31-153. V odložitveni ambulanci zdravniška služba v ambulanti Mirje, Rimska 31, telefon 21-797 od 8. do 14. ure.

Zdravstveni dom MOSTE:
Zdravstveni dom Moste, Krekova 3, tel. 23-399. V odložitveni ambulanci zdravniška služba v ambulanti Mirje, Rimska 31, telefon 21-797 od 8. do 14. ure.

Zdravstveni dom RUDNIK:
Dr. Slanovec Sasa — ambulanta, Ljanska c. 3, tel. 20-167. V odložitveni ambulanci zdravniška služba v ambulanti Mirje, Rimska 31, telefon 21-797 od 8. do 14. ure.

Pediatrična zdravniška služba: za obiske otrok na domu tel. 32-722 — Ulica Stare pravde.
Doktorsko dispartito bo branil v ponedeljek, 16. dec. 1. o. 10. uri v prostorih Zoološkega inštituta univerze v Ljubljani tov. Rakovec Rajko, uslužbenec Veterinarskega znanstvenega zavoda v Ljubljani.

Naslov teme je: »Doprinos k poznavanju naseljevanja, plodovitosti, embriologije in postembriologije razvoja ter brstenja pri korajskih Parazitozooxaxiellae Schmidt. Vstop prost.
23. do 24. številka ugankarske lista »Kaj veš — kaj znaš« bo izšla na 23 straneh okrog 25. decembra.

Uredništvo je odslej v prostorih »Tovariša v Tomšičevi 3, I. nadstropje levo.
Sahiste prosimo, da popravilo napake pri 37. in 38. nagradnem šahovskem problemu. Oba morata biti 8-pozniška in ne 2-pozniška.
Pri 39. težavi (veter. glaticelec, vnetje) deluje zelo uspešno to goški »DONAT« vrecel Vprašajte zdravniška. — »DONAT« zahtevajte v trgovinah v Ljubljani pri »Ekonomski« »Stereotipiji« in »Preharni«.

Nameste venca na grob svojega ustanovnega člana Rajka Kokalja je poklonilo Turistično društvo Polhov Gradec 1.000 din za slepo mladino.

GOSPODINJE! PRIJETNO PRESENEČENJE
ISOL
CISTRO ZA KOVINE IN STERILNO
MARIBOR
Nedelja, 15. decembra
DEŽURNA LEKARNA
»Melje«, Meljska cesta 2
NARODNO GLEDALIŠČE
Ob 13: Lorcet: »Dom Bernarda Albea«. Zgodnja izven.
Ob 15: Mozart: »Figarova svatba«. Gostovanje na Ravnan.

KINO
PTUJ: italijanski barvni film »ODISEJ«.
MURSKA SOBOTA: amer. barvni film »POSLEDNJIČE AMER. VIDEL PARIZ«. Predstave ob 10, 15, 17.30 in 20.

PO POVESTI
J. OLIVERA
CURWOODA
RIŠE:
M. MUSTER

217. Kazan in Siva se nista mogla v miru veseliti svojega plena. Nečisto komaj slišnih šumov v bližnjem gozdu ju je opozarjalo, da je vonj svežega mesa privabil številne sestranske goste: Kazanovo grozeče renčanje pa jim ni dovolilo, da bi se priplazili k jeleni in se pogostili. Slep Siva je z izostrenim sluhom prestrzel vsak šum in nanj opozarjala Kazana.

247. Kazan in Siva sta se združila. To je bil glas volka, vodnika lačnega krdela, ki je v daljavi zavohal duh svežega mesa. Kazan je obstal. To je bil klic lačnih tovarišev, z njimi je moral deliti svoj plen. Čez nekaj trenutkov je zadonel njezov zmagoslavni, mogočno lajajoče vabljajoč.

Nameste venca na grob Nartnikovi mami je poklonilo Turistično društvo Polhov Gradec 1.000 din za slepo mladino. Razvaljevala Zavoda za slepo mladino se za dar najlepše zahvaljuje!

Nameste venca na grob dragi S. Tinci Hodič roj. Potokar je poklonila Dr. Mita Šiž roj. Stegaj 1.000 din za slepo mladino. Najlepša hvala!

Nameste venca na grob pokojnemu podpredsedniku Ljudske skupščine LRS in članu izdajateljskega sveta Casopisnega podjetja »Slovenski poročevalci«, dr. Ferdin Kozaku, je kolektiv »Slovenskega poročevalca« daroval 20.000 dinarjev Glavnemu odboru Zveze borcev Slovenije za otroke padlih borcev.

Nameste venca na grob pokojnega dr. Ferda Kozaka so darovali: Hrovat Mojmir 1000 dinarjev Zavodu za gluho mladino; Tovarniški kolektiv »Rodo« 5000 din. Okrajnemu odboru Združenja slepih Slovenije; Streliška zveza Slovenije 6000 dinarjev Glavnemu odboru Zveze borcev Slovenije.

Slovensko geološko društvo vaši na razgovor o načrtih za novo ureditev geoloških in mineraloških zbirk v Prirodoslovnem muzeju v Ljubljani. Pregled dosedanjega razvoja ten zbirsk bosta podala E. Faninger in F. Cimerman. Razgovor bo v sredo, 16. 12. 1957, ob 17. uri v matematični predavalnici Ljubljanske Univerze.

ZAHVALA
Dr. Brevskvarju za uspešno operacijo in vso skrb po njej iskreno zahvaljuje. Steža Bukovec Krulj, Ljubljana-Sentvid.

Nove interese za revijo »Sodobna pisarna« vabimo, da nam pošlete čimprej naročilnico, ker revije pozneje ne bo mogoče dobiti v prosti prodaji zaradi omejenih naklade kamo za stalne naročnike. — Uprava, Ljubljana, Gosposka 12.

Sindikala podružnica Poliklinike v Ljubljani se prisočno za hvaljuje instrumentalnemu kvintetu »ZADOLJOLNI KRAJCI« in pevčemu Branki STERGAR, Greti LOZAR in Stojanu VENE za nesebično sodelovanje pri proslavi Dneva republike.

Jutri v ponedeljek ob 18. uri se bo zbral nov začelni družabni plesni tečaj v CENTRALNI PLESNI ŠOLI Petkovskovo namreč 35 (Zavod Zmajskoga motu). Za študente in učence znižana učenja. Nova nadaljevalna tečaja s poukom latinske ameriških plesov in četvrtke se bosta pa začela v torek, 17. 12. m., ob 19.30 in v petek, 20. dec., ob 19.30. Vsa sredo ob 19.30 je nadaljevalni družabni plesni večer s poukom letosnjim novit »Cha-cha-cha«, »Calypso« in »Jive« in »JAZZ« CPS. Poučitelj mojster Jenko. — Vpisovanje, informacije vsak dan od 17. do 21. Telefon 21-381.

Ljubljani! Tudi letos boste lahko kupili noveletno jeklo na gospodarskem razstavu v dnevi od 27. do 31. decembra. Za ustanove, podjetja in sindikate pa bomo izdajali jekle že od 20. decembra naprej v našem skladišču, Viharska cesta. Prinesite naj s seboj pisarno naročilo. Obratujte se na telefon 31-753.

Trgovsko podjetje »KURIVO« Ljubljana, Masarykova c. 15.
Zavod za varjenje LRS opozarja na večer tečaja za plesarstvo (avtogeno) in občno varjenje. — Prijave in informacije: Zavod za varjenje LRS, Ljubljana, Erjavčeva c. 15, tel. 23-318. Decembra 1957 bo na Zavodu za varjenje LRS, Ljubljana, Ptuska ul. 11 — nasproti Stadiona — enodnevni seminar za zaščito in varnost pri delu. Vstop prost. — Vpisovanje, informacije vsak dan od 17. do 21. Telefon 21-381.

Sekelja brivcev in frizerjev pri Obrtni zbornici za okraj Ljubljana obvešča vse svoje člane, da bo redna letna konferenca (občni zbor) dne 12. dec. 1957 ob 20. uri v dvorani Obrtniškega gledališča, Komenskega ul. Vabimo vse člane molstre ter pri njih zaposlene osebe, da se konference udeležijo v čimvečjem številu. Odbor.

Najboljši prirodni med dobite vedno v specialni trgovini med podjetja MEDEX na Miklošičevi c. 30, pa tudi v vseh boljših živilih trgovinah.
Zahtevajte vedno in povsod garantirano kvaliteten prirodni med z etiketo MEDEX.

UPORABLJAJTE TUDI VI
»Pour Vous«
KLINIČNO PREIZKUŠENO KREMO!
Tudi Ti boš prihranila mnogo časa, ako boš čistila s »HINKO« okoliščilcem!
RUZ za ustnice, TUS za trepalnice, HOLLWOOD prapravnostne kvalitete, dobite v vseh drogerijah.
»FLEX« je najboljšo sredstvo za čiščenje madežev. To je vsak otrok. Zahtevajte »FLEX«, kjer kupujete milo!
Kolkor plašč — toliko dobite! Če hočeš prvovrstno masno kremo, potem zahtevaj ULTRAGIN-sport kremo.
Negovana žena uporablja hormone (nočne) in vitaminske (dnevne) kreme »EVELINE« za suho ali masno kožo, katero so dobile vse drogerije!

247. Kazan in Siva se nista mogla v miru veseliti svojega plena. Nečisto komaj slišnih šumov v bližnjem gozdu ju je opozarjalo, da je vonj svežega mesa privabil številne sestranske goste: Kazanovo grozeče renčanje pa jim ni dovolilo, da bi se priplazili k jeleni in se pogostili. Slep Siva je z izostrenim sluhom prestrzel vsak šum in nanj opozarjala Kazana.

248. Tedaj pa je nočno tišino presekalo zateglo tuljenje. Kazan in Siva sta se združila. To je bil glas volka, vodnika lačnega krdela, ki je v daljavi zavohal duh svežega mesa. Kazan je obstal. To je bil klic lačnih tovarišev, z njimi je moral deliti svoj plen. Čez nekaj trenutkov je zadonel njezov zmagoslavni, mogočno lajajoče vabljajoč.

249. Kazan je čakal, dokler se tuji vodnik s svojim krdom približal robu jase. Zagledal je pot sene, ki so polegale v sneg in se niso več zganile. Siva je zarenčala. Kazan se je nemirno ogledoval. Kje je njegova slepa družica zautila nevarnost? Zakaj se volkovi ne približajo? Korak za korakom se je začel bližati sencam ob robu gozda.

247. Kazan in Siva se nista mogla v miru veseliti svojega plena. Nečisto komaj slišnih šumov v bližnjem gozdu ju je opozarjalo, da je vonj svežega mesa privabil številne sestranske goste: Kazanovo grozeče renčanje pa jim ni dovolilo, da bi se priplazili k jeleni in se pogostili. Slep Siva je z izostrenim sluhom prestrzel vsak šum in nanj opozarjala Kazana.

248. Tedaj pa je nočno tišino presekalo zateglo tuljenje. Kazan in Siva sta se združila. To je bil glas volka, vodnika lačnega krdela, ki je v daljavi zavohal duh svežega mesa. Kazan je obstal. To je bil klic lačnih tovarišev, z njimi je moral deliti svoj plen. Čez nekaj trenutkov je zadonel njezov zmagoslavni, mogočno lajajoče vabljajoč.

GLEDALIŠČE

DRAMA
Nedelja, 15. dec. ob 15: Golia: »Juroček«. Mladinska predstava. Izven in za podelje.

Ob 19.30: Axelrod: »Sedem let skomile«. Izven in za podelje. (Vstopnice so se na razpolago). Ponedeljek, 16. dec.: zaprto. Torek, 17. dec.: zaprto. Sreda, 18. dec. ob 19.30: Goodrich-Hackett: »Dnevnik Ane Frank«. Abonma A. (Sedeži tudi v prodaji).

Cetrtek, 19. dec. ob 19.30: Shakespeare: »Ukročena trgovačica«. Premiera. (Katarina igra Vika Grilova). (Vstopnice so v prodaji od ponedeljka od 16. ure dalje).

Petek, 20. decembra ob 15: Golia: »Juroček«. Nastop Dedka Mraza. Zaključena predstava za osnovno šolo »Tone Tomšič«.

Ob 19.30: O'Neill: »Doigega dneva potovanje v noč«. Abonma B. (Sedeži tudi v prodaji). Sobota, 21. dec. ob 19.30: Shakespeare: »Ukročena trgovačica«. Izven in za podelje. (Katarina igra Duša Počkajeva). (Vstopnice v prodaji od srede 18. dec. od 16. ure dalje).

Nedelja, 22. dec. ob 15: Golia: »Juroček«. Nastop Dedka Mraza. Izven in za podelje. (Vstopnice v prodaji od srede, 18. dec. od 16. ure dalje).

Ob 19.30: Shakespeare: »Ukročena trgovačica«. Izven in za podelje. (Vstopnice od srede, 18. dec. od 16. ure dalje).

V četrtek, 19. decembra bo v Drami premiera Shakespeareove komedije »Ukročena trgovačica« v prevodu Otona Zupančiča. Režiserstvo vodstvo uprizoritve ima ing. arch. Viktor Molka, ki je prispeval tudi osnutke za sceno. Kostumograf je akad. slikar Alenka Bari-Serša, sceno glasbo je komponiral Marjan Vodopivec. Katarina igra izmenoma Vika Grilova in Duša Počkajeva. Petrucciola igra Borja Kralj, Baptista Franci, Presetnik, Vincentina Janez Cesar, Lucetia Danilo Benedičič, Gremia Maks Furijan, Hortensija Kuren, Biondella Branko Miklavc, Curcija Polde Bibič, Grumila Drago Makuc, solmista Aleksander Valič, Blanka Majda Potokarjevo vlogo Helena Erjavčeva. Vloga Anthon Homar, Lepotičarja Rudi Kosmač, Natanjelja Lojze Rozman, Filipa Marjan Benedičič, Joža Vinko Podgoršek, Miklavža Branko Starč, slugo Albert Ranev. V okvirni zgodbi nastopajo Jurij Souček kot kottičar, Kristof Suk, Jože Zupan knez, Mileva Ukmarjeva krmčarica, Dušan Skledj, na France Presetnik prvi lovec, Rudi Kosmač drugi lovec, Lojze Rozman prvi sluga, Polde Bibič drugi sluga, Vinko Podgoršek tretji sluga.

OPERA
Nedelja, 15. dec. ob 19.30: Verdi: »Trubadur«. Izven in za podelje. (Vstopnice so se na razpolago). Ponedeljek, 16. dec.: zaprto. Torek, 17. dec. ob 19.30: M. Kogoj: »Črne maske«. Abonma red F. (Sedeži so tudi v prodaji).

Sreda, 18. dec. ob 19.30: Giordano: »Andre Chénier«. Abonma red H. (Sedeži tudi v prodaji). Četrtek, 19. dec. ob 19.30: Baletni večer — Chopin: »Sfide«, von Einem: »Rondo o zlatem telutcu«, Rossini: »Respiro«. (Vstopnice v prodajalnicah). — Abonma red K. (Sedeži tudi v prodaji).

Petek, 20. dec. ob 19.30: M. Kogoj: »Črne maske«. Abonma red Petek popoldanski.

MESTNO GLEDALIŠČE
Ljubljana — Gledališka pasaza
Torek, 17. dec. ob 20: Nušič: »Dr. Andre Chénier«. Abonma red H. (Sedeži tudi v prodaji).

Sreda, 18. dec. ob 20: Evreinov: »Komedija o sreči«. — Abonma red Sreda. Vstopnice so tudi v prodaji.

SENTJAKROBSKO GLEDALIŠČE
Ljubljana, Mestni dom
Nedelja, 15. dec. ob 18: Nestroy: »Nič ni tako skrito, da ne bi postalo očito«. Vstopnice z go.

Abonente prosimo, da se v tem mesecu poravnajo pri in drugi obrok abonmaja. Obiskovalcem iz Portoroža je zagotovljen prevoz iz Pirana po predstavi z avtobusom Zavoda »Primorske prireditve« Koper.

KPD gluhih »VITA ZUPANČIČ« priredi »večer narodnih plesov in kol, baleta, ritmike, pantomime in recitacij«.

V Izoli v nedeljo, 15. dec. ob 16 v Sindikalni dvorani.
V Piranu v nedeljo, 15. dec. ob 20 v Gledališki dvorani.

Sodeluje tamburšaki kvintet Akademsko folklorne skupine Franc Marolt iz Ljubljane. Vabljeni!

MESTNO GLEDALIŠČE
JESSENICE
Nedelja, 15. dec. ob 19.30: George Axelrod: »Sedem let skomile«. Zvez z vlakom so udne.

OKRAJNO GLEDALIŠČE PTUJ
Nedelja, 15. dec. ob 15: E. Frelih: »Vrnil se je«. Gostovanje v Veliki Nedelji.

bo in petem. — Popoldanska predstava. Izven.
Ob 20: Scheinpluigova: »Okence« (zgodba profesorja Johaneke) — Vstopnice: Zgodnja večerna uprizoritev izven.
Prodaja vstopnic v Mestnem domu, rezerviranje telefon 32-860.

MLADINSKO GLEDALIŠČE
Ljubljana — Križanke
Nedelja, 15. dec. ob 10: E. Kaskner: »Pikica in Tonček«. Razprodano.

MLADINSKO GLEDALIŠČE
Ljubljana — Križanke
Nedelja, 15. dec. ob 10: Erich Kästner: »Pikica in Tonček«. — Premiera.

Ob 15: D. Gorinsk-F. Roš: »Desetnica Alencica« (pravilnica igra v 4 dejanjih).

Ob 15: D. Gorinsk-F. Roš: »Desetnica Alencica« — Pravilnica igra v 4 dejanjih.

Vstopnice za vse predstave so v prodaji v soboto od 18 do 20. V nedeljo od 8.30 do 12. od 14 do 15 in od 18 do 20 DEDEK MRAZ.

Vsem sindikatom, šolam, društvom prijateljem mladine, podjetjem in drugim družbenim organizacijam, spetkamo, da lahko naroče za svoj kolektiv obisk Dedka Mraza pri našem gledališču. — Dedek Mraz bo obiskoval kolektive po naročilih, bo v torek, 17. decembra ob 20. uri v prirodoslovnemu predavalnici na Univerzi, vhod z Gosposke ulice, P.

Podjetja lahko naroče zaključno predstavo Gorinsk-F. Rošova »Desetnica Alencica« — pravilnico igra v 4 dejanjih.

Dedek Mraz bo na željo posameznikov obiskal tudi zasebne domove.

Za vsa naročila in informacije se obrabite na upravo Obrtniškega gledališča Ljubljana, Komenskega 12, vsak dan od 10 do 12 in od 18 do 20. Obisk Dedka Mraza lahko naročite ustno ali pisмено.

Posebno sporočilo Uprava Obrtniškega gledališča opozarja vse interese, da se za najemanje dvorane obračajo na Upravo gledališča in ne več na zbornico LRS ker je od 1. decembra dalje predala dvorane v upravljanje Obrtniškega gledališča, Ljubljana, Komenskega ul. 12.

DPD »SVOBODA«, Dolenska cesta Nedelja, 15. dec. ob 17: Pri lelem konjkušču, Opereta v 3 dej.

MESTNO GLEDALIŠČE
LUTKOVO GLEDALIŠČE
MARJONJE
Levstikov (Sentjakovski) trg št. 2
Nedelja, 15. dec. ob 11: V. Cinybulik-Dezman: »Igrarice na cestah«.

Ob 15: V. Cinybulik-Dezman: »Igrarice na cestah«.

ROČNE LUTKE
Resljeva c. 36
Nedelja, 15. dec. ob 17: A. Papler: »Hrček in baba«.

Prodaja vstopnic pol ure pred pričetkom predstave pri gledališki blagajni.

PRIMORSKE PRIREDITVE
KOPER
Nedelja, 15. dec. ob 16 — v Izoli. Ob 20: v Piranu.

KONCERT SLOVENSKEGA OKTETA
Nedelja, 15. dec. ob 17 — v Sežani. Ob 20 — v Ilirski Bistrici.

Ob 20 — v Ilirski Bistrici. Vstopnice v predprodaji v Koprni na dan predstave od 10 do 12 in uro pred pričetkom v gledališču, v Piranu pa v knjigarni »LIPA«.

Ob 20: E. Frelih: »Vrnil se je«. Abonma in izven. Gostovanje v Središču.
Ponedeljek, 16. dec. ob 12: J. Zigon: »Svojeiglavček«. Predstava DPD Svoboda Ptuj.
Ob 20: J. Zigon: »Svojeiglavček«. Predstava DPD Svoboda Ptuj. — Prireditev v gledališču.

KONCERT
Koncertni nastop solista Vladimir Škerlika in orkestra Srednje glasbene šole pod vodstvom prof. Vinka Šušteršiča bo 18. decembra t. l. v veliki dvorani Slovenske filharmonije. Na programu je: Lalojeva španska simfonija, Beethovnova I. simfonija in uvertura Emmond.

Vstopnice so na razpolago v ponedeljek, 16. dec. ob 10.30. Oddaja za tužno (prenos iz Beograda, dirigent Božo Lešković. — Spored: Petrassi: »IV. koncert za godala«, Jacob Gordin: »Koncert za fagot in orkester«, Ravnov: »III. simfonija«.

PREDAVANJA
Geografsko društvo vabi na predavanje prof. Mavricija Zgonika o »III. mednarodnem zborovanju profesorjev geografije in o polu po južnoslovenski Evropski. Predavanje bo v ponedeljek, 16. decembra ob 20. uri v Balkonski dvorani na univerzi.

Prirodoslovno društvo v Ljubljani vabi na poljudnoslovnemu predavanje prof. dr. V. Petkovskaja: »Zemljepisni običaji med rastlinstvom«. Predavanje, spremljeno z barvnimi diapozitivi, bo v torek, 17. decembra ob 20. uri v prirodoslovnemu predavalnici na Univerzi, vhod z Gosposke ulice, P.

SOLISTVE
RAZPIS
za I. letnik Dopolne ekonomske srednje šole Slovenije, ki se bo pričel 15. februarja 1958.

Kdor že obiskuje pripravljatelj tečaj za to šolo pri našem zavodu, mu ni treba vlagati nove prošnje, ker bo po opravljenem izpitu avtomatično postal kandidat za študij.

Razpis je namenjen tistim, ki so tečaj zamudili. Vsi taki tovariši naj se prijavijo za sprejemni izpit do 1. januarja 1958.

Obenem razpisujemo natečaj
za II. letnik ESS, ki se bo prav tak prišel 15. februarja. Rednim dopisnikom se za II. letnik ni treba prijavljati, to velja za tiste tovariše, ki so doslej študirali izven šole in se pripravljali za vstop v II. letnik. Vsi tisti tovariši naj se takoj prijavijo k izpitu čez I. letnik.

Prav tako se lahko v II. letnik vpisujejo tovariši, ki imajo 2. razred ESS ali predlovene trgovske akademije oziroma dvorazredno trgovsko šolo. Sprejemali bomo tudi takšne kandidature, ki imajo 6. razredov gimnazije, če bodo opravili diferencialni izpit iz trgovskih predmetov.

Oba razpisa veljata samo za štane ZR. Vse prijave bodo sprejemali okrajni odbor ZR do vključno 1. januarja 1958.

Uprava Šole.
SPORED ZA NEDELJO
Poročila: 6.05, 7.00, 13.00, 15.00, 19.30, 22.00, 22.55.

6.00—7.00 Veseli nedeljski jutranji pozdrav! Izven domačih napovedi — vmes ob 7.15 Reklame, 7.30 Radijski kolektor in prireditve dneva, 7.35 Strausovski valčki, 8.00 Sportna reportaža, 8.15 Zabavni potpuri, 8.45 Mladinska radijska igra ali Medved Pu reši pujska b) Ekspedicija na severni pol, 9.15 Kar radi poslušate 10.00 Se pomnite, tovariši! — Ivan Bertin, 10.30 Pokaži, kaj znaš — (glavna oddaja v dvorani Mestnega gledališča v Ljubljani) 12.00 Pogovor s poslušalci 12.10 Priljubljeno naš zabavni album 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame 13.30 Za našo vas 14.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo I. 15.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo II. 16.00 Milan Merčun: Teden dni v Varšavi 16.30 Glasbeni mozaič 17.30 Radijska igra — Milivoj Gaži — Juraj Padjen: »Petova nlija« (ponovi) 18.15 Veseli nedeljski jutranji 18.30 Slovenska pesem od romanke do danes — X. Skladbe Josipa Ivapca 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame 19.30 Radijski dnevnik 20.00 Malo od tu in malo od

7.00—7.00 Veseli nedeljski jutranji pozdrav! Izven domačih napovedi — vmes ob 7.15 Reklame, 7.30 Radijski kolektor in prireditve dneva, 7.35 Strausovski valčki, 8.00 Sportna reportaža, 8.15 Zabavni potpuri, 8.45 Mladinska radijska igra ali Medved Pu reši pujska b) Ekspedicija na severni pol, 9.15 Kar radi poslušate 10.00 Se pomnite, tovariši! — Ivan Bertin, 10.30 Pokaži, kaj znaš — (glavna oddaja v dvorani Mestnega gledališča v Ljubljani) 12.00 Pogovor s poslušalci 12.10 Priljubljeno naš zabavni album 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame 13.30 Za našo vas 14.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo I. 15.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo II. 16.00 Milan Merčun: Teden dni v Varšavi 16.30 Glasbeni mozaič 17.30 Radijska igra — Milivoj Gaži — Juraj Padjen: »Petova nlija« (ponovi) 18.15 Veseli nedeljski jutranji 18.30 Slovenska pesem od romanke do danes — X. Skladbe Josipa Ivapca 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame 19.30 Radijski dnevnik 20.00 Malo od tu in malo od

7.00—7.00 Veseli nedeljski jutranji pozdrav! Izven domačih napovedi — vmes ob 7.15 Reklame, 7.30 Radijski kolektor in prireditve dneva, 7.35 Strausovski valčki, 8.00 Sportna reportaža, 8.15 Zabavni potpuri, 8.45 Mladinska radijska igra ali Medved Pu reši pujska b) Ekspedicija na severni pol, 9.15 Kar radi poslušate 10.00 Se pomnite, tovariši! — Ivan Bertin, 10.30 Pokaži, kaj znaš — (glavna oddaja v dvorani Mestnega gledališča v Ljubljani) 12.00 Pogovor s poslušalci 12.10 Priljubljeno naš zabavni album 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame 13.30 Za našo vas 14.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo I. 15.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo II. 16.00 Milan Merčun: Teden dni v Varšavi 16.30 Glasbeni mozaič 17.30 Radijska igra — Milivoj Gaži — Juraj Padjen: »Petova nlija« (ponovi) 18.15 Veseli nedeljski jutranji 18.30 Slovenska pesem od romanke do danes — X. Skladbe Josipa Ivapca 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame 19.30 Radijski dnevnik 20.

MAJGLASI

VAŽNO OPOZORILO: Naročniki malih oglasov lahko naročijo oglede v naših poslovalnicah oziroma pri vseh poštinih uradih v Sloveniji.

CENA MALIH OGLASOV: do 10 besed stane beseda 20 din. vsa nadaljnja beseda 15 din. Za oglede, ki je naslov v oglasnem oddelku, 30 din. Cena za izdajene oglase je 30 din. beseda. Za vse nedeljske objave +220%.

OPOZORILO: Stranke, ki zahtevajo pisno naslovno izpolnjen ali kakršnokoli informacijo, naj priložijo za odgovor znamko za 15 din. v nasprotnem primeru ne bomo odgovorili. Naslovni oglasov, ki so namenjeni izdajam, so poslani denar v navadnih pislih ne odgovorjamo.

ZAPOSLITEV

PEKOVSKEGA POMOČNIKA — sprejemno s 1. jan. 1958. Celje, S. Pekarske ulice 15. 26531-1

SPREJMEMO POMOČNIKA KURJACE v postev pridejo upokojeni kurjaci, ki so imeli v preteklosti uspešno delo. 26531-1

UPOKOJENEGA MOŠKEGA SPREJMEMO pomoč v gospodarstvu. Hrana, stanovanje zagotovljeno. Belhar, Trzin, Gorenjska. 26531-1

Za vsako gospodinjstvo, najlepše darilo — »RIO« — Zlatorog

SLUŽBO DOBI brivsko-frizerska pomočnica z močnim izpitom za samostojno vodenje salona na deželi. Plača po dogovoru. Ponudbe v ogl. odd. pod »RIO« — Zlatorog. 26531-1

REVIZIJSKO TEHNIČNI ZAVOD Ljubljana, potrebuje za svoje redno poslovanje finančnega revizorja, zainteresiranega za predložitev pisne ponudbe. Upravi. Mestni trg 21-11. 26531-1

»GLOBUS« — SPEDICIJA, Ljubljana sprejme v službo 2 avtomobilista, ki imajo voznice, vozila in avtomobile. R 26531-1

GOSPODINSKO POMOČNICO s 1. januarjem 1958 ali po dogovoru sprejemamo. Stanovanje, hrana, plača po dogovoru. Naslov v ogl. odd. pod »RIO« — Zlatorog. 26531-1

FOTOGRAFSKO DELAVCO, vpešano v vsa dela, pripravi za S. Pekarske ulice 15. 26531-1

V SLUŽBO SPREJMEMO 2 poslovne, ki bodo vodili račune, ki bodo tudi odzvali kmetijskih pridelavcev. Nastop službe v poslovalnici Buča s 1. jan. 1958. Ponudbe oddajate do 1. febr. 1958. Družinsko ali samostojno stanovanje je preskrbljeno. Plača po tarifnem pravilniku. Ponudbe, ki ne bodo prilegle, ne bodo posredovane. 26531-1

ADMINISTRATIVNO MOŠ — znanjem strojepljasa — honorarno ali za stalno sprejme takoj. Tehniška sredstva šola v Ljubljani, Askerčeva 7. 7418-R

STROJNEGA KLJUČAVNICARJA in honorarnega finančnega knjigovodje sprejme takoj industrijsko podjetje v Mostah. Pisarne ponudbe z navedbo izkušenj, razpisne službovanja pošljite v ogl. odd. pod »Industrijsko podjetje v Mostah«. R 26531-1

POSLOVNO DOBI deželno poslovalnico za poslovanje s kmetijskimi proizvodi. Posojil: visoko-kvalificiran trgovski pomočnik, versen v tekstilni stroji. S. Pekarske ulice 15. 26531-1

POSLOVNO DOBI deželno poslovalnico za poslovanje s kmetijskimi proizvodi. Posojil: visoko-kvalificiran trgovski pomočnik, versen v tekstilni stroji. S. Pekarske ulice 15. 26531-1

POSLOVNO DOBI deželno poslovalnico za poslovanje s kmetijskimi proizvodi. Posojil: visoko-kvalificiran trgovski pomočnik, versen v tekstilni stroji. S. Pekarske ulice 15. 26531-1

POSLOVNO DOBI deželno poslovalnico za poslovanje s kmetijskimi proizvodi. Posojil: visoko-kvalificiran trgovski pomočnik, versen v tekstilni stroji. S. Pekarske ulice 15. 26531-1

POSLOVNO DOBI deželno poslovalnico za poslovanje s kmetijskimi proizvodi. Posojil: visoko-kvalificiran trgovski pomočnik, versen v tekstilni stroji. S. Pekarske ulice 15. 26531-1

POSLOVNO DOBI deželno poslovalnico za poslovanje s kmetijskimi proizvodi. Posojil: visoko-kvalificiran trgovski pomočnik, versen v tekstilni stroji. S. Pekarske ulice 15. 26531-1

POSLOVNO DOBI deželno poslovalnico za poslovanje s kmetijskimi proizvodi. Posojil: visoko-kvalificiran trgovski pomočnik, versen v tekstilni stroji. S. Pekarske ulice 15. 26531-1

POSLOVNO DOBI deželno poslovalnico za poslovanje s kmetijskimi proizvodi. Posojil: visoko-kvalificiran trgovski pomočnik, versen v tekstilni stroji. S. Pekarske ulice 15. 26531-1

POSLOVNO DOBI deželno poslovalnico za poslovanje s kmetijskimi proizvodi. Posojil: visoko-kvalificiran trgovski pomočnik, versen v tekstilni stroji. S. Pekarske ulice 15. 26531-1

POSLOVNO DOBI deželno poslovalnico za poslovanje s kmetijskimi proizvodi. Posojil: visoko-kvalificiran trgovski pomočnik, versen v tekstilni stroji. S. Pekarske ulice 15. 26531-1

POSLOVNO DOBI deželno poslovalnico za poslovanje s kmetijskimi proizvodi. Posojil: visoko-kvalificiran trgovski pomočnik, versen v tekstilni stroji. S. Pekarske ulice 15. 26531-1

MEZDNEGA MATERIALNEGA KNJIGOVODJO

sprejme takoj ali po dogovoru večje industrijsko podjetje v Ljubljani.

Ponudbe v ogl. odd. pod »Knjigovodja«. 7418-R

ADMINISTRATIVNA URADNICA, stenodaktilografinja s 17-letno prakso na samostojnih delovnih mestih, želja zamenjati zaposlitev zaradi potrebne klimatske spremembe. Pogoj: udobno samsko neopremljeno stanovanje. Ponudbe pod »Gorenjska« na poslovalnici SP Kranj. 26531-1

POSTREŽNICO V KOPRUTSKO odd. 8. do 14. ure. 26531-1

GOSPODINSKO POMOČNICO — večjo kuharico, takoj sprejemamo. Ponudbe: Radiotelefon, Cankarjeva 3, dopolnilo. 26531-1

GOSPODINSKO POMOČNICO, ki zna nekoliko kuhariti, ishem. Ing. Grum, Levstikova 5. 26531-1

GOSPODINSKO POMOČNICO — upokojenko ali starejšo žensko, sprejemamo v ljubljansko hišo. Ponudbe v ogl. odd. pod »Zanesljiva«. 26531-1

GRADBENEGA DELAVCA z lastnim stanovanjem sprejme takoj za zaposlitev. Curk, Ljubljana, Mirje 1. 26531-1

GOSPODINSKO POMOČNICO — žensko, sprejemamo v ljubljansko hišo. Ponudbe: Radiotelefon, Cankarjeva 3, dopolnilo. 26531-1

KOMERCIJALIST z večletno prakso in šoferskim izpitom zamejamo. Vzememo najraje zastopstvo ali mesto. Ponudbe v ogl. odd. pod »Zanesljiva«. 26531-1

DOBR KUHARICO ishem. Stanovanje, udobno. Gostinja, Cankarjeva 3, dopolnilo. 26531-1

KLEPARJA in vodovodnega instalatorko sprejme. Naslov v oglasnem oddelku. 26531-1

Zlat cekin — zapesna ura — »RIO« — Zlatorog

GOSPODINSKO POMOČNICO, pošteno, vajeno, v vseh kmetijskih delih. Naslov v ogl. odd. pod »RIO« — Zlatorog. 26531-1

KURJACA — HISNIKA, ki opravlja dela, delavca, ki opravlja dela sprejemamo. Naslov v ogl. odd. pod »RIO« — Zlatorog. 26531-1

POLKVALIFICIRAN IN KVALIFICIRAN ELEKTROMONTIER ishem. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Naslov v ogl. odd. pod »RIO« — Zlatorog. 26531-1

»KURVOPRODAJA« — LJUBLJANA, Celovška cesta 3, sprejme pomožno knjigovodnjo. Pogoj: ekonomska sredstva šola ali nje sorodna šola ter vsaj eno leto prakso v računovodstvu. Ponudbe na gornji naslov. 26531-1

ORTOPEDSKO PODJETJE »SOCA« LJUBLJANA, Linhartova ulica 47, sprejme večletno, četverletno, petletno in večletno. 26531-1

VEČJE OBRTNO PODJETJE V LJUBLJANI sprejme naslednje delovne moči: meznega knjigovodja, finančnega knjigovodja, material, knjigovodja, skladišničarja, strojepljasa in sekretarja podjetja (pravnika). Ponudbe pod »1. januar 1958«. v ogl. odd. 26531-1

OSKRBNICA, upokojenka, ki bi skrbela hišo v vseh kmetijskih in obmojskih krajih, ishem za takojšen nastop. Šola za stanovanje na razpolago. Plača 6000 din. Ponudbe pod »1. januar 1958«. v ogl. odd. 26531-1

AVTOKLEPAR — MOJSTER sprejme službo s 15. jan. Ponudbe pod »Vesela ulica«. 26531-1

POMOČNIKE ALI POMOČNICE sprejme specializirano podjetje v Ljubljani s 1. jan. ali 1. febr. 1958. V postev pridejo samo stanujoči v Ljubljani ali bližnji okolici. Pismene ponudbe pod »Večje sprejemne podjetje« v oglasni odd. 26531-1

PREDSTAVNIŠTVO ali drugo komercialno delo prevzam. Dopolnilo: »Agilno komercialiste« v oglasni odd. 26531-1

PRUCNEGA MIZARJA in vajenca sprejme. Mizarstvo, Cankarjeva 3. 26531-1

HONORARNEGA DELAVCA (upojkojenka) za delo v trgovini sprejme. Mizarstvo, Cankarjeva 3. 26531-1

TRGOVSKEGA POMOČNIKA — skladiščnega, specializiranega sprejemamo za naše skladišče Lesce. Interesenti naj se pisмено ali osebno zglasijo pri Grosištinskem podjetju »Ekonomska« pod »1. januar 1958«. 26531-1

SPREJMEMO 3 polkvalificirane transportne delavce, ambalažne knjigovodje, polkvalificirane strojepljase in 2 delavce, ki bodo sortirali ambalažo. Ponudbe: »Zlato moka«, Ljubljana-Cankarjeva 3. 26531-1

SLATKARSKO PODJETJE sprejme radenice ishe kvalificirane vinarja za vodenje ekonomije in zdravilskih parkov. Plača po tarifnem pravilniku. Ponudbe pod »1. januar 1958«. 26531-1

BRIVSKO-FRIZERSKO POMOČNICO sprejme Pirc, Gornji trg 6. 26531-1

CEVLJARSKA POMOČNICA za popravila, v postev pridejo upokojenci ali invalidi, ishem. Plačam oddano. Naslov v ogl. odd. 26531-1

DEKLE Z DEZELE, lahko začelna, pridno pošteno in vestno. Staro od 16-20 let, sprejemamo takoj za gospodinsko pomočnico. Bilec, Cankarjeva 3, dopolnilo. 26531-1

NATAKARICO pridno in pošteno, sprejme: Gost. »Na vasi«, Vodnikovova 105. 26531-1

GOSPODINSKO POMOČNICO — sprejme: Gost. »Na vasi«, Vodnikovova 105. 26531-1

INDUSTRIJSKO PODJETJE v Ljubljani sprejme meznega knjigovodja, strojepljasa (strojne in stavbene), strugarje, varilce za električno in plamensko varjenje, strugarje, kotlarje in kovinodarje. Plača po tarifnem pravilniku. Ponudbe pod »Pridnost« v ogl. odd. 26531-1

ZRAVSTVENA POSTAJA Podčetrtje razpisuje mesto, baje, Materinski posvetovalni Prištava. Pogoj: dovršena babiška šola, potrebna praksa. Plača po dogovoru. 26531-1

GOSPODINSKO POMOČNICO — sprejme: Gost. »Na vasi«, Vodnikovova 105. 26531-1

FINANČNO SAMOSTOJNO ZAVOD v Ljubljani sprejme v službo 1. referenta za propagando, 2. aranzirja, 3. administrativno moč za vodenje skladiščne kartoteke, 4. honorarnega ključavničarja, 5. vratarja-telefonista. 26531-1

POSREDOVATEL sprejme v službo 1. referenta za propagando, 2. aranzirja, 3. administrativno moč za vodenje skladiščne kartoteke, 4. honorarnega ključavničarja, 5. vratarja-telefonista. 26531-1

POSREDOVATEL sprejme v službo 1. referenta za propagando, 2. aranzirja, 3. administrativno moč za vodenje skladiščne kartoteke, 4. honorarnega ključavničarja, 5. vratarja-telefonista. 26531-1

POSREDOVATEL sprejme v službo 1. referenta za propagando, 2. aranzirja, 3. administrativno moč za vodenje skladiščne kartoteke, 4. honorarnega ključavničarja, 5. vratarja-telefonista. 26531-1

POSREDOVATEL sprejme v službo 1. referenta za propagando, 2. aranzirja, 3. administrativno moč za vodenje skladiščne kartoteke, 4. honorarnega ključavničarja, 5. vratarja-telefonista. 26531-1

POSREDOVATEL sprejme v službo 1. referenta za propagando, 2. aranzirja, 3. administrativno moč za vodenje skladiščne kartoteke, 4. honorarnega ključavničarja, 5. vratarja-telefonista. 26531-1

POSREDOVATEL sprejme v službo 1. referenta za propagando, 2. aranzirja, 3. administrativno moč za vodenje skladiščne kartoteke, 4. honorarnega ključavničarja, 5. vratarja-telefonista. 26531-1

POSREDOVATEL sprejme v službo 1. referenta za propagando, 2. aranzirja, 3. administrativno moč za vodenje skladiščne kartoteke, 4. honorarnega ključavničarja, 5. vratarja-telefonista. 26531-1

POSREDOVATEL sprejme v službo 1. referenta za propagando, 2. aranzirja, 3. administrativno moč za vodenje skladiščne kartoteke, 4. honorarnega ključavničarja, 5. vratarja-telefonista. 26531-1

POSREDOVATEL sprejme v službo 1. referenta za propagando, 2. aranzirja, 3. administrativno moč za vodenje skladiščne kartoteke, 4. honorarnega ključavničarja, 5. vratarja-telefonista. 26531-1

POSREDOVATEL sprejme v službo 1. referenta za propagando, 2. aranzirja, 3. administrativno moč za vodenje skladiščne kartoteke, 4. honorarnega ključavničarja, 5. vratarja-telefonista. 26531-1

POSREDOVATEL sprejme v službo 1. referenta za propagando, 2. aranzirja, 3. administrativno moč za vodenje skladiščne kartoteke, 4. honorarnega ključavničarja, 5. vratarja-telefonista. 26531-1

POSREDOVATEL sprejme v službo 1. referenta za propagando, 2. aranzirja, 3. administrativno moč za vodenje skladiščne kartoteke, 4. honorarnega ključavničarja, 5. vratarja-telefonista. 26531-1

POSREDOVATEL sprejme v službo 1. referenta za propagando, 2. aranzirja, 3. administrativno moč za vodenje skladiščne kartoteke, 4. honorarnega ključavničarja, 5. vratarja-telefonista. 26531-1

POSREDOVATEL sprejme v službo 1. referenta za propagando, 2. aranzirja, 3. administrativno moč za vodenje skladiščne kartoteke, 4. honorarnega ključavničarja, 5. vratarja-telefonista. 26531-1

POSREDOVATEL sprejme v službo 1. referenta za propagando, 2. aranzirja, 3. administrativno moč za vodenje skladiščne kartoteke, 4. honorarnega ključavničarja, 5. vratarja-telefonista. 26531-1

POSREDOVATEL sprejme v službo 1. referenta za propagando, 2. aranzirja, 3. administrativno moč za vodenje skladiščne kartoteke, 4. honorarnega ključavničarja, 5. vratarja-telefonista. 26531-1

POSREDOVATEL sprejme v službo 1. referenta za propagando, 2. aranzirja, 3. administrativno moč za vodenje skladiščne kartoteke, 4. honorarnega ključavničarja, 5. vratarja-telefonista. 26531-1

POSREDOVATEL sprejme v službo 1. referenta za propagando, 2. aranzirja, 3. administrativno moč za vodenje skladiščne kartoteke, 4. honorarnega ključavničarja, 5. vratarja-telefonista. 26531-1

POSREDOVATEL sprejme v službo 1. referenta za propagando, 2. aranzirja, 3. administrativno moč za vodenje skladiščne kartoteke, 4. honorarnega ključavničarja, 5. vratarja-telefonista. 26531-1

POSREDOVATEL sprejme v službo 1. referenta za propagando, 2. aranzirja, 3. administrativno moč za vodenje skladiščne kartoteke, 4. honorarnega ključavničarja, 5. vratarja-telefonista. 26531-1

POSREDOVATEL sprejme v službo 1. referenta za propagando, 2. aranzirja, 3. administrativno moč za vodenje skladiščne kartoteke, 4. honorarnega ključavničarja, 5. vratarja-telefonista. 26531-1

POSREDOVATEL sprejme v službo 1. referenta za propagando, 2. aranzirja, 3. administrativno moč za vodenje skladiščne kartoteke, 4. honorarnega ključavničarja, 5. vratarja-telefonista. 26531-1

POSREDOVATEL sprejme v službo 1. referenta za propagando, 2. aranzirja, 3. administrativno moč za vodenje skladiščne kartoteke, 4. honorarnega ključavničarja, 5. vratarja-telefonista. 26531-1

POSREDOVATEL sprejme v službo 1. referenta za propagando, 2. aranzirja, 3. administrativno moč za vodenje skladiščne kartoteke, 4. honorarnega ključavničarja, 5. vratarja-telefonista. 26531-1

POSREDOVATEL sprejme v službo 1. referenta za propagando, 2. aranzirja, 3. administrativno moč za vodenje skladiščne kartoteke, 4. honorarnega ključavničarja, 5. vratarja-telefonista. 26531-1

POSREDOVATEL sprejme v službo 1. referenta za propagando, 2. aranzirja, 3. administrativno moč za vodenje skladiščne kartoteke, 4. honorarnega ključavničarja, 5. vratarja-telefonista. 26531-1

POSREDOVATEL sprejme v službo 1. referenta za propagando, 2. aranzirja, 3. administrativno moč za vodenje skladiščne kartoteke, 4. honorarnega ključavničarja, 5. vratarja-telefonista. 26531-1

POSREDOVATEL sprejme v službo 1. referenta za propagando, 2. aranzirja, 3. administrativno moč za vodenje skladiščne kartoteke, 4. honorarnega ključavničarja, 5. vratarja-telefonista. 26531-1

POSREDOVATEL sprejme v službo 1. referenta za propagando, 2. aranzirja, 3. administrativno moč za vodenje skladiščne kartoteke, 4. honorarnega ključavničarja, 5. vratarja-telefonista. 26531-1

POSREDOVATEL sprejme v službo 1. referenta za propagando, 2. aranzirja, 3. administrativno moč za vodenje skladiščne kartoteke, 4. honorarnega ključavničarja, 5. vratarja-telefonista. 26531-1

POSREDOVATEL sprejme v službo 1. referenta za propagando, 2. aranzirja, 3. administrativno moč za vodenje skladiščne kartoteke, 4. honorarnega ključavničarja, 5. vratarja-telefonista. 26531-1

POSREDOVATEL sprejme v službo 1. referenta za propagando, 2. aranzirja, 3. administrativno moč za vodenje skladiščne kartoteke, 4. honorarnega ključavničarja, 5. vratarja-telefonista. 26531-1

POSREDOVATEL sprejme v službo 1. referenta za propagando, 2. aranzirja, 3. administrativno moč za vodenje skladiščne kartoteke, 4. honorarnega ključavničarja, 5. vratarja-telefonista. 26531-1

POSREDOVATEL sprejme v službo 1. referenta za propagando, 2. aranzirja, 3. administrativno moč za vodenje skladiščne kartoteke, 4. honorarnega ključavničarja, 5. vratarja-telefonista. 26531-1

POSREDOVATEL sprejme v službo 1. referenta za propagando, 2. aranzirja, 3. administrativno moč za vodenje skladiščne kartoteke, 4. honorarnega ključavničarja, 5. vratarja-telefonista. 26531-1

POSREDOVATEL sprejme v službo 1. referenta za propagando, 2. aranzirja, 3. administrativno moč za vodenje skladiščne kartoteke, 4. honorarnega ključavničarja, 5. vratarja-telefonista. 26531-1

POSREDOVATEL sprejme v službo 1. referenta za propagando, 2. aranzirja, 3. administrativno moč za vodenje skladiščne kartoteke, 4. honorarnega ključavničarja, 5. vratarja-telefonista. 26531-1

POSREDOVATEL sprejme v službo 1. referenta za propagando, 2. aranzirja, 3. administrativno moč za vodenje skladiščne kartoteke, 4. honorarnega ključavničarja, 5. vratarja-telefonista. 26531-1

POSREDOVATEL sprejme v službo 1. referenta za propagando, 2. aranzirja, 3. administrativno moč za vodenje skladiščne kartoteke, 4. honorarnega ključavničarja, 5. vratarja-telefonista. 26531-1

POSREDOVATEL sprejme v službo 1. referenta za propagando, 2. aranzirja, 3. administrativno moč za vodenje skladiščne kartoteke, 4. honorarnega ključavničarja, 5. vratarja-telefonista. 26531-1

POSREDOVATEL sprejme v službo 1. referenta za propagando, 2. aranzirja, 3. administrativno moč za vodenje skladiščne kartoteke, 4. honorarnega ključavničarja, 5. vratarja-telefonista. 26531-1

POSREDOVATEL sprejme v službo 1. referenta za propagando, 2. aranzirja, 3. administrativno moč za vodenje skladiščne kartoteke, 4. honorarnega ključavničarja, 5. vratarja-telefonista. 26531-1

POSREDOVATEL sprejme v službo 1. referenta za propagando, 2. aranzirja, 3. administrativno moč za vodenje skladiščne kartoteke, 4. honorarnega ključavničarja, 5. vratarja-telefonista. 26531-1

POSREDOVATEL sprejme v službo 1. referenta za propagando, 2. aranzirja, 3. administrativno moč za vodenje skladiščne kartoteke, 4. honorarnega ključavničarja, 5. vratarja-telefonista. 26531-1

POSREDOVATEL sprejme v službo 1. referenta za propagando, 2. aranzirja, 3. administrativno moč za vodenje skladiščne kartoteke, 4. honorarnega ključavničarja, 5. vratarja-telefonista. 26531-1

POSREDOVATEL sprejme v službo 1. referenta za propagando, 2. aranzirja, 3. administrativno moč za vodenje skladiščne kartoteke, 4. honorarnega ključavničarja, 5. vratarja-telefonista. 26531-1

POSREDOVATEL sprejme v službo 1. referenta za propagando, 2. aranzirja, 3. administrativno moč za vodenje skladiščne kartoteke, 4. honorarnega ključavničarja, 5. vratarja-telefonista. 26531-1

POSREDOVATEL sprejme v službo 1. referenta za propagando, 2. aranzirja, 3. administrativno moč za vodenje skladiščne kartoteke, 4. honorarnega ključavničarja, 5. vratarja-telefonista.

LEP VELIK LOKAL v središču kraja za 2-osebno stanovanje v Ljubljani, dam v najem, tudi za menjavo. Ponudbe v oglasni listini pod št. 26799-9.

DVOBNO PODPRITILNO STANOVANJE 60 m² v Savičevu, priključeno na vodo, zamenjajo za sobo ali garsonjo. Ponudbe v oglasni listini pod št. 26799-9.

DVOBNO HINISKO STANOVAJE zamenjajo za enakovredno hinisko. Zanjekova 3. 26799-9.

STUDIJSKI oddom opremljeno sobo v centru mesta. Ponudbe v oglasni listini pod št. 26799-9.

MLADA ZAKONICA brez otrok išče skromno sobico, tudi izven Ljubljane. Naslov v oglasni listini pod št. 26799-9.

STUDENTKI sprejemna na stanovanju. 26799-9.

NA JENISKAH iscem sobo najraje s hrano do aprila. Plačam naenkrat vnaprej. Ponudbe na SP Jelenice pod št. 26799-9.

ZA SOBICO pomagam in izplačam dopolnila. Ponudbe pod št. 26799-9.

STUDENTKA - Visji letnik, isče opremljeno ali prazno sobo (lastna postelja). Dam visoko nagrado. Ponudbe pod št. 26799-9.

NAJEMO STANOVAJE v centru mesta. Ponudbe pod št. 26799-9.

DVOBNO KOMFORTNO stanovanje zamenjajo za dvoobno z malo kuhinjo ali pa večje enobno. Ponudbe v oglasni listini pod št. 26799-9.

USLUŽBENEC želi prijateljsko. Ponudbe pod št. 26799-9.

30-LETNA želi spoznati življenjskega prijatelja od 32-40 let starosti. Ponudbe pod št. 26799-9.

JUGOSLOVANSKA FOTOKAMERKA Sombor-Radičeva ul. 10, Milan Stanišić in sinovi, izdeluje porcelanske slike za nagrobne spomenike. R 3569-11.

28-LETNA akademsko izobrazba, isče primerno delo, manjše plače, z vsaj srednjo izobrazbo. Pošljite sliko, ki jo na željo vrnem. Diskretnost z jamčena. Ponudbe v oglasni listini pod št. 26799-9.

42-LETNA VDOVA mirna, visoke plače, želi spoznati dobrosrčnega treznega tovariša do 52 let. Ponudbe v oglasni listini pod št. 26799-9.

IZOBRAZBA, prikupna, isče poznavanje in inteligenčno na 38 let. Ponudbe pod št. 26799-9.

INTELEKTUALEC, neporočen, želi poznavanja z dekletom 20-26 let. Ponudbe pod št. 26799-9.

39-LETNA PREPROSTA DELAVKA z domom v okolici Ljubljane želi spoznati poštenega, dobrosrčnega fanta ali vdova brez otrok do 42 let. Samo resne ponudbe v oglasni listini pod št. 26799-9.

BOKA - BOKA - BOKA - Dite tudi vi cigarete odlične kvalitete, dobite jo v vseh prodajalnah. Tobak, Ljubljana. R 3569-11.

RAZPISI

Na podlagi 90. člena Uredbe o ustanavljanju podjetij in obrotov razpisuje Komisija za razpis mest direktorjev Občinskega ljudskega odbora Ljubljana Center mesto upravnika gostinjskega restavracije "RIO", Ljubljana, Titova c. 4.

Pogoji: kvalificiran gostinjski delavec ali uslužbenec s popolno srednjo strokovno šolo in 5-letno prakso v vodenju gostinjskega podjetja.

Kolkovane prošnje z obširnim življenjepisom ter opisom strokovne usposobljenosti, potrdilo o neizpolnitvi ter prepis zadnjega šolskega spričevala ter potrdilo o sedanjih zaposlitvi dostaviti Občinskemu ljudskemu odboru Ljubljana Center, Kreslija, soba št. 24-1, najkasneje do 31. dec. 1957.

RAZPIS

Na podlagi 90. člena Uredbe o ustanavljanju podjetij in obrotov razpisuje Komisija za razpis mest direktorjev Občinskega ljudskega odbora Ljubljana Center mesto upravnika buffeta "POD GRADOM", Ljubljana, Vodnikov trg št. 2.

Pogoji: kvalificiran gostinjski delavec z najmanj 5-letno prakso v gostinstvu.

Kolkovane prošnje z obširnim življenjepisom ter opisom strokovne usposobljenosti, potrdilo o neizpolnitvi ter prepis zadnjega šolskega spričevala ter potrdilo o sedanjih zaposlitvi dostaviti Občinskemu ljudskemu odboru Ljubljana Center, Kreslija, soba št. 24-1, najkasneje do 31. dec. 1957.

RAZPIS

Komisija za volitve in imenovanja pri ObLO Kostanjevica razpisuje razpisne delovna mesta v upravi občinskega ljudskega odbora:

1. VETERINARJA
2. DAVČNEGA KNJIGOVODJE
3. DAVČNEGA REFERENTA
4. ADMINISTRATORJA STENO-DAKTILOGRAFA (-INJE)

Pogoji:

1. višja strokovna izobrazba s 5-letno prakso
2. srednja strokovna izobrazba s 3-letno prakso v davčni službi
3. srednja strokovna izobrazba s 3-letno prakso v davčni službi
4. srednja strokovna izobrazba s 3-letno prakso v davčni službi

Osnovna plača po uredbi, položaj po odloku občinskega ljudskega odbora.

Pravilno kolkovane prošnje s priloženim življenjepisom, skričevali in podatki o prejšnjem službovanju vložiti najkasneje do 25. decembra 1957 na Tajništvo Občinskega ljudskega odbora Kostanjevica.

Komisija za volitve in imenovanja pri ObLO Kostanjevica razpisuje razpisne delovna mesta v upravi občinskega ljudskega odbora:

RAZPIS

Komisija za volitve in imenovanja pri ObLO Cerklje razpisuje razpisne delovna mesta v upravi občinskega ljudskega odbora:

1. pravnega referenta
2. referenta za gradbene in komunalne zadeve
3. referenta za narodno obrambo
4. stenodaktilografino

Pogoji:

1. pravnega fakulteta z 2 leti upravne prakse, za 2. gradbeni tehnik s 3 letno upravno prakso, za 3. nižja strok. izobrazba s 3 leti uprav. prakse, za 4. perfektno znanje strojepljiva in po možnosti stenografije.

Osnovna plača po uredbi, položaj po odloku občinskega ljudskega odbora.

Pravilno kolkovane prošnje s priloženim življenjepisom, skričevali in podatki o prejšnjem službovanju vložiti najkasneje do 25. decembra 1957 na Tajništvo Občinskega ljudskega odbora Cerklje.

Komisija za volitve in imenovanja pri ObLO Cerklje razpisuje razpisne delovna mesta v upravi občinskega ljudskega odbora:

RAZPIS

Na podlagi 41. člena statuta občine Kočevje razpisuje personalna mesta v Občinskem ljudskem odboru Kočevje.

1. pravnega referenta
2. referenta za gradbene in komunalne in
4. referenta za dohodke iz gospodarstva.

Pogoji: pod 1. višja izobrazba, 1. leto prakse, pod 2. in 3. gradbeni tehnik s 3 letno prakso, pod 4. gradbeni tehnik s 3-letno prakso, pod 4. srednja izobrazba s 3 leta prakse v finančni stroki.

Osnovna plača po uredbi, stanovanje zagotovljeno.

Kolkovane prošnje z obrazložitvijo dosežanj dela in poslasti najkasneje do 15. januarja 1958 na Občinski ljudski odbor Kočevje.

RAZPIS

Komisija za razpis direktorjev pri ObLO Sliv. Konjice razpisuje na podlagi 89. člena Uredbe o ustanavljanju podjetij in obrotov (Uradni list FLRJ št. 51-53) mesto gostilne "Pri pošti" v Slovenskih Konjicah.

Pogoji: kvalificiran gostinjski delavec s 5-letno prakso na vodilnih mestih v gostinskih podjetjih, poznamo 10-letno prakso kot gostinjski delavec.

Pisemne ponudbe naj intereso vložijo do 27. dec. 1957 na Občinski ljudski odbor Slovenske Konjice s kratkim življenjepisom.

RAZPIS

Komisija za razpis mesta direktorja pri ObLO Ribnica razpisuje razpisne delovna mesta v upravi občinskega ljudskega odbora Ribnica na Dolenjskem:

1. tajnika ObLO
2. referenta za gradbene in komunalne in
4. referenta za dohodke iz gospodarstva.

Pogoji: pod 1. višja izobrazba, 1. leto prakse, pod 2. in 3. gradbeni tehnik s 3 letno upravno prakso, za 4. perfektno znanje strojepljiva in po možnosti stenografije.

Osnovna plača po uredbi, položaj po odloku občinskega ljudskega odbora.

Pravilno kolkovane prošnje s priloženim življenjepisom, skričevali in podatki o prejšnjem službovanju vložiti najkasneje do 25. decembra 1957 na Tajništvo Občinskega ljudskega odbora Ribnica.

RAZPIS

Občinski ljudski odbor Ljubljana na Siska oddaja skladno s čl. 31 Uredbe o ustanavljanju podjetij in obrotov podjetij (Ur. l. FLRJ št. 5-54) v KOLEKTIVNO UPRAVLJANJE OBROTNO DELAVNIKO ELEKTRO-MECHANICNE STROKE

Obrotni delavci, ki prevzamejo delavnico v kolektivno upravljanje, bodo po določilih Uredbe o obrtnih delavcih in obrtnih podjetjih razpolagali po plačilu pavšalnih obveznosti prosto z vsem ustvarjenim dohodkom delavcev.

Interesenti naj naslovijo pisemne ponudbe na ObLO Ljubljana Siska, Zupančičeva ul. 6, najkasneje do 31. dec. 1957. Podrobne informacije se dobijo pri oddelku za gospodarske zadeve ObLO Ljubljana Siska, Zupančičeva ul. 6-III, soba 46.

RAZPIS

Komunalno podjetje Idrija sprejme v službo

VODJO RACUNOVODSTVA

Pogoji: Srednja ekonomska šola z najmanj 3-letno prakso v knjigovodstvu ali v strokovni izobrazbi s 5-letno prakso v računovodstvu. Plača po tarifnem pravilniku ali dogovoru.

Prijave sprejemamo do 31. januarja 1958.

RAZPIS

Bombažna industrija "MAKEDONKA" Štip razpisuje sledeča delovna mesta:

1. nadmojstra tkalnice
2. mojstra priprave v tkalnici
3. več tkalških mojstrov
4. mojstra za oddelek pregled in čistilno
5. tehnika tkalske stroke s prakso in brez prakse
6. inženirja strojnega za oplemenitilno
7. mojstra za belilnico
8. mojstra za barvanje na aparatih in žigih (Jiggerih)
9. mojstra aparature
10. mojstra opreme (adjustirne)
11. več tehnikov tekstilno-kemijske stroke s prakso in brez prakse
12. mojstra ovčarja za oplemenitilno

Za tkalskega mojstra in nadmojstra je potrebno poznavanje "Riti" avtomatov in najmanj 10-letna praksa v stroki mojstra.

Za ostale mojstre 10-letna praksa v službi mojstra v iskani fazi dela.

Za inženirja-technologa: 5-letna praksa.

Družinska stanovanja za družine so zagotovljena, za samske pa sobe. Plača po dogovoru. Nastop službe možen takoj. Pisemne ponudbe s kratkim opisom dosežanj dela in prepsom dokumentov pošljite na upravo podjetja do 31. decembra 1957.

RAZPIS

Geološki zavod v Ljubljani, Par-mova 33, razpisuje

natečaj za strojepljivo.

Pogoji: obvladanje desetprstnega sistema in pravilna ter vsaj pasivno znanje enega tujega jezika. Plača po tarifnem pravilniku ali po dogovoru.

Pisemne prijave s kratkim življenjepisom pošljite do 15. decembra 1957 na naslov, ki ga navajamo.

RAZPIS

Kmetijska zadruga Lanišče, p. Skofljica, razpisuje mesto

UPRAVNIKA IN SAMOTOJNEGA KNJIGOVODJE

Nastop službe 1. jan. 1958. Plača po kolektivni pogodbi. Interesenti naj se osebno javijo ali pošljijo pisemne ponudbe na upravo KZ Lanišče, pošta Skofljica.

RAZPIS

Poligalan Gorica na Volčji dragi razpisuje mesto

šefa računovodstva

Pogoji: srednješolska izobrazba z večletno samostojno prakso na vodilnem mestu računovodstva. Plača po tarifnem pravilniku in po dogovoru.

Nastop službe takoj ali po dogovoru.

Interesenti naj vložijo pisemne ali ustne ponudbe na upravo podjetja do 31. dec. 1957.

IZGUBIŠČENO

NAPROŠAM POSTEŽNEGA NAJDETELJA, da vrne denarnico, ki je bila izgubljena na centralni pošti dne 8. XII. od 12-13 ure, proti nagradi. Naslov v oglasni listini pod št. 26799-9.

V TOREK, 10. t. m. popoldne sem na poti proti ob Elinspiherje, po Ravbarjevi in Samovi ulici do stadiona v Siski izgubila žensko ročno uro z zapetostjo. Ker ura je bila draga, prosim da jo vrne v Planico, pošto Ljubljana, 7. ali sporoči na tel. 32-713.

IZGUBIL SE JE PES črna, sivi, sliki na ime "Aris". Priprolježi, proti nagradi na naslov: Dvorak, Medvedova 6 - za kinom Siska.

ZAPESTILO URO "ZENITH" sem izgubil ob bolnici do Celovške 30. Oddaji proti nagradi. Naslov v oglasni listini pod št. 26799-9.

KDOR IZSLEDI pa nemškega ovčarja črnoglavca, starega 2 leti, pogostnega 2 meseca, sliki na ime "Aco" dobi 5.000 nagrađe. Naslov v oglasni listini pod št. 26799-9.

TISKARNA

"JOZE MOŠKRIČ", Ljubljana, Nazorjeva 6 sprejme

visokokvalificiranega fotografa,

2 pomožna delavca, knjigovodske delavke, uslužbenko z znanjem strojepljiva s srednjo oz. nižješolsko izobrazbo.

7437-R

IZDELUEM originalne palčke (kipe) za okras vsakega vrta. Naslov v oglasni listini pod št. 26799-9.

POZORI! Se januarjem pričnem izdelovati zamaške z navoji iz trdega polivinila v vseh barvah in velikostih. Se pripravite.

ZETA - ZETA - ZETA odlične kvalitete, cigarete za dobrega kadilca, prodajalca DUVANSKI KOMBINAT "TITOGRAD". Dobite jo v vseh prodajalnah "Tobak", Ljubljana. R 3569-11.

28-LETNI FANT s srednjo izobrazbo, nekaj imenja, želi spoznati dekle do 27 let. Dopise v oglasni listini pod št. 26799-9.

RAZPIS

Dekanat fakultete za rudarstvo, metalurgijo in kemijsko tehnologijo Univerze v Ljubljani razpisuje pisarniških moči

na oddelku za rudarstvo in metalurgijo in na oddelku za kemijo.

Pogoji: gimn. matura ali dovršena ekonomska srednja šola z nekaj let prakse.

Pravilno kolkovane prošnje z življenjepisom naj prosilci vložijo v 14 dneh od objave v Slov. poročevalcu na dekanatu fakultete v Ljubljani, Tomšičeva 7.

RAZPIS

Komisija za volitve in imenovanja Občinskega ljudskega odbora Ljubljana razpisuje razpisne delovna mesta v upravi občinskega ljudskega odbora za:

1. Referenta za imovniško pravne zadeve
2. Referenta za industrijo in obrt
3. Referenta za invalidsko varstvo
4. Pravnega referenta v oddelku za gospodarstvo
5. Finančnega inšpektorja

Pogoji: Pod 1., 2. in 3. srednja strokovna izobrazba, pod 4. pravna fakulteta, pod 5. ekonomska fakulteta.

Osnovna plača po uredbi, stanovanje zagotovljeno.

RAZPIS

Komisija za volitve in imenovanja pri ObLO Litijski razpisuje razpisne delovna mesta v upravi občinskega ljudskega odbora Litijski:

1. Referenta za imovniško pravne zadeve
2. Referenta za industrijo in obrt
3. Referenta za invalidsko varstvo
4. Pravnega referenta v oddelku za gospodarstvo
5. Finančnega inšpektorja

Pogoji: Pod 1., 2. in 3. srednja strokovna izobrazba, pod 4. pravna fakulteta, pod 5. ekonomska fakulteta.

Osnovna plača po uredbi, stanovanje zagotovljeno.

RAZPIS

Komisija za volitve in imenovanja pri ObLO Kostanjevica razpisuje razpisne delovna mesta v upravi občinskega ljudskega odbora:

1. VETERINARJA
2. DAVČNEGA KNJIGOVODJE
3. DAVČNEGA REFERENTA
4. ADMINISTRATORJA STENO-DAKTILOGRAFA (-INJE)

Pogoji:

1. višja strokovna izobrazba s 5-letno prakso
2. srednja strokovna izobrazba s 3-letno prakso v davčni službi
3. srednja strokovna izobrazba s 3-letno prakso v davčni službi
4. srednja strokovna izobrazba s 3-letno prakso v davčni službi

Osnovna plača po uredbi, položaj po odloku občinskega ljudskega odbora.

Pravilno kolkovane prošnje s priloženim življenjepisom, skričevali in podatki o prejšnjem službovanju vložiti najkasneje do 25. decembra 1957 na Tajništvo Občinskega ljudskega odbora Kostanjevica.

RAZPIS

Komisija za volitve in imenovanja pri ObLO Cerklje razpisuje razpisne delovna mesta v upravi občinskega ljudskega odbora:

1. pravnega referenta
2. referenta za gradbene in komunalne in
4. referenta za dohodke iz gospodarstva.

Pogoji: pod 1. višja izobrazba, 1. leto prakse, pod 2. in 3. gradbeni tehnik s 3 letno upravno prakso, za 4. perfektno znanje strojepljiva in po možnosti stenografije.

Osnovna plača po uredbi, položaj po odloku občinskega ljudskega odbora.

Pravilno kolkovane prošnje s priloženim življenjepisom, skričevali in podatki o prejšnjem službovanju vložiti najkasneje do 25. decembra 1957 na Tajništvo Občinskega ljudskega odbora Cerklje.

RAZPIS

Na podlagi 41. člena statuta občine Kočevje razpisuje personalna mesta v Občinskem ljudskem odboru Kočevje.

1. pravnega referenta
2. referenta za gradbene in komunalne in
4. referenta za dohodke iz gospodarstva.

Pogoji: pod 1. višja izobrazba, 1. leto prakse, pod 2. in 3. gradbeni tehnik s 3 letno upravno prakso, za 4. perfektno znanje strojepljiva in po možnosti stenografije.

Osnovna plača po uredbi, položaj po odloku občinskega ljudskega odbora.

Pravilno kolkovane prošnje s priloženim življenjepisom, skričevali in podatki o prejšnjem službovanju vložiti najkasneje do 25. decembra 1957 na Tajništvo Občinskega ljudskega odbora Ribnica.

RAZPIS

Občinski ljudski odbor Ljubljana na Siska oddaja skladno s čl. 31 Uredbe o ustanavljanju podjetij in obrotov podjetij (Ur. l. FLRJ št. 5-54) v KOLEKTIVNO UPRAVLJANJE OBROTNO DELAVNIKO ELEKTRO-MECHANICNE STROKE

Obrotni delavci, ki prevzamejo delavnico v kolektivno upravljanje, bodo po določilih Uredbe o obrtnih delavcih in obrtnih podjetjih razpolagali po plačilu pavšalnih obveznosti prosto z vsem ustvarjenim dohodkom delavcev.

Interesenti naj naslovijo pisemne ponudbe na ObLO Ljubljana Siska, Zupančičeva ul. 6, najkasneje do 31. dec. 1957. Podrobne informacije se dobijo pri oddelku za gospodarske zadeve ObLO Ljubljana Siska, Zupančičeva ul. 6-III, soba 46.

RAZPIS

Komunalno podjetje Idrija sprejme v službo

VODJO RACUNOVODSTVA

Pogoji: Srednja ekonomska šola z najmanj 3-letno prakso v knjigovodstvu ali v strokovni izobrazbi s 5-letno prakso v računovodstvu. Plača po tarifnem pravilniku ali dogovoru.

Prijave sprejemamo do 31. januarja 1958.

RAZPIS

Bombažna industrija "MAKEDONKA" Štip razpisuje sledeča delovna mesta:

1. nadmojstra tkalnice
2. mojstra priprave v tkalnici
3. več tkalških mojstrov
4. mojstra za oddelek pregled in čistilno
5. tehnika tkalske stroke s prakso in brez prakse
6. inženirja strojnega za oplemenitilno
7. mojstra za belilnico
8. mojstra za barvanje na aparatih in žigih (Jiggerih)
9. mojstra aparature
10. mojstra opreme (adjustirne)
11. več tehnikov tekstilno-kemijske stroke s prakso in brez prakse
12. mojstra ovčarja za oplemenitilno

Za tkalskega mojstra in nadmojstra je potrebno poznavanje "Riti" avtomatov in najmanj 10-letna praksa v stroki mojstra.

Za ostale mojstre 10-letna praksa v službi mojstra v iskani fazi dela.

Za inženirja-technologa: 5-letna praksa.

Družinska stanovanja za družine so zagotovljena, za samske pa sobe. Plača po dogovoru. Nastop službe možen takoj. Pisemne ponudbe s kratkim opisom dosežanj dela in prepsom dokumentov pošljite na upravo podjetja do 31. decembra 1957.

RAZPIS

Geološki zavod v Ljubljani, Par-mova 33, razpisuje

natečaj za strojepljivo.

Pogoji: obvladanje desetprstnega sistema in pravilna ter vsaj pasivno znanje enega tujega jezika. Plača po tarifnem pravilniku ali po dogovoru.

Pisemne prijave s kratkim življenjepisom pošljite do 15. decembra 1957 na naslov, ki ga navajamo.

RAZPIS

Kmetijska zadruga Lanišče, p. Skofljica, razpisuje mesto

UPRAVNIKA IN SAMOTOJNEGA KNJIGOVODJE

Nastop službe 1. jan. 1958. Plača po kolektivni pogodbi. Interesenti naj se osebno javijo ali pošljijo pisemne ponudbe na upravo KZ Lanišče, pošta Skofljica.

RAZPIS

Poligalan Gorica na Volčji dragi razpisuje mesto

šefa računovodstva

Pogoji: srednješolska izobrazba z večletno samostojno prakso na vodilnem mestu računovodstva. Plača po tarifnem pravilniku in po dogovoru.

Nastop službe takoj ali po dogovoru.

Interesenti naj vložijo pisemne ali ustne ponudbe na upravo podjetja do 31. dec. 1957.

RAZNO

IZJAVLJAM, da nisem plačnik dolgov Baznik Zofke - Baznik Henrik, Novi trg 2, Ljubljana. 26799-11

ISČEM UPKOJENKO staro 50-65 let za skupno družinsko življenje k obrotu gospodarskega v mestno hišo. Ostalo po dogovoru. Ponudbe z natančnim naslovom pošljite v oglasni listini pod št. 26799-9.

Mestni zavod "SNAGA", Ljubljana, Povšetova 12, **POZIVA**

vse lastnike in najemnike poslovnih prostorov, da si pravčasno preskrbe denarna sredstva za odvoz SMETI v letu 1958, in sicer 3 dni za vsak m² poslovnih površin. - Istočasno opozarjamo vse zgoraj navedene, kateri za leto 1957 še niso poravnali tarife za pobiranje smeti in odpadkov z zavoda "SNAGA", da najkasneje do 31. dec. 1957 poravnajo svoje obveznosti in se s tem izognejo stroškom sod. postopka.

ZAVOD "SNAGA", Ljubljana. 7427-R

INTELEKTUALEC 46-let si želi resno dopolniti z intelektualno, ljubiteljsko umetnostjo in ravne. Ponudbe v oglasni listini pod št. 26799-9.

OSAMLJENA, z lastnim stanovanjem želi spoznati inteligentnega srednjega let. Ponudbe pod št. 26799-9.

SLIKE ZA LEGITIMACIJE vam v DVEH URAH izdela FOTO GRAND, Miklošičeva 36, 26799-11

POSTENA, simpatična žena s premoženjem in dohodki želi spoznati nezvezanega intelektualca nad 50 let, ki se veruje v tihost. Dopisi pod št. 26799-9.

33-LETNI FANT, želi spoznati inteligentno, mirno in pošteno dekle za skupno življenje. Slika zašleha proti vrnitvi. Resne ponudbe v oglasni listini pod št. 26799-9.

BOLEZIN ZDRAVO IN CENEJŠE JE KUHANJE NA OLJU!

DOLOVNA inteligentna, stara 41 let, želi spoznati neodvisnega inteligentnega do 50 let, kateremu bi bila iskrena prijateljica. Ponudbe na področju Ljubljane, Titova c. 4.

DOBRO SITUIRAN fant z dežele želi v bližini Ljubljane spoznati žensko okrog 35 let, po možnosti z malim posestvom, pri kateri bi sodeloval. Dopise v oglasni listini pod št. 26799-9.

VDOVEC, upokojenec, isče pošteno, zdravo, dobro gospodinjico. Zavezanec mora biti. Ponudbe s sliko v oglasni listini pod št. 26799-9.

NUJNO POTREBUJEM 75.000 din (75000) za 1958. 15.000 din nagrađe. Ponudbe pod št. 26799-9.

ISČEM ZENSKO MODELE za akt. Naslov v oglasni listini pod št. 26799-9.

33-LETNA želi spoznati življenjskega prijatelja od 32-40 let starosti. Ponudbe pod št. 26799-9.

NOVO LETO in druge praznike lahko veselo preživite v svojem domu ob detektoru aparatu, s katerim poslušate brez baterij in brez toka domače in tuje radijske postaje. Prvo vrstni aparat 1.600, 1700, 2500 din, a za srednje in kratke valove 3.500 din. Slike 2000/3000 din, 2200/2200 din. Posredno obvestilni zvočnik (Phreischwinger) za detektorje 2000-2500 din. Perlinica sprejemljiv, kondenzatorji 250-500 din, 250-400 din. Rezervna vrstica za slušalke 200 din. Kristalno ohišje s fiks prejemom 275-350 din. Vtičaji (bana) 25 din. Puse 25 din in drug material. Pošiljamo tudi s posilnim posvetjem. "Detektor Blažič", Beograd, Majke Jevrejeve 2. R 3728-11

ISČEM SKOLIKO REZIKO, kuharico. Naslov v oglasni listini pod št. 26799-9.

RAZPIS

Na podlagi 90. člena Uredbe o ustanavljanju podjetij in obrotov razpisuje Komisija za razpis mest direktorjev Občinskega ljudskega odbora Ljubljana Center mesto upravnika gostinjske restavracije "RIO", Ljubljana, Titova c. 4.

Pogoji: kvalificiran gostinjski delavec ali uslužbenec s popolno srednjo strokovno šolo in 5-letno prakso v vodenju gostinjskega podjetja.

Kolkovane prošnje z obširnim življenjepisom ter opisom strokovne usposobljenosti, potrdilo o neizpolnitvi ter prepis zadnjega šolskega spričevala ter potrdilo o sedanjih zaposlitvi dostaviti Občinskemu ljudskemu odboru Ljubljana Center, Kreslija, soba št. 24-1, najkasneje do 31. decembra 1957.

RAZPIS

Na podlagi 90. člena Uredbe o ustanavljanju podjetij in obrotov razpisuje Komisija za razpis mest direktorjev Občinskega ljudskega odbora Ljubljana Center mesto upravnika buffeta "POD GRADOM", Ljubljana, Vodnikov trg št. 2.

Pogoji: kvalificiran gostinjski delavec z najmanj 5-letno prakso v gostinstvu.

Kolkovane prošnje z obširnim življenjepisom ter opisom strokovne usposobljenosti, potrdilo o neizpolnitvi ter prepis zadnjega šolskega spričevala ter potrdilo o sedanjih zaposlitvi dostaviti Občinskemu ljudskemu odboru Ljubljana Center, Kreslija, soba št. 24-1, najkasneje do 31. decembra 1957.

RAZPIS

Komisija za volitve in imenovanja pri ObLO Kostanjevica razpisuje razpisne delovna mesta v upravi občinskega ljudskega odbora:

1. VETERINARJA
2. DAVČNEGA KNJIGOVODJE
3. DAVČNEGA REFERENTA
4. ADMINISTRATORJA STENO-DAKTILOGRAFA (-INJE)

Pogoji:

1. višja strokovna izobrazba s 5-letno prakso
2. srednja strokovna izobrazba s 3-letno prakso v davčni službi
3. srednja strokovna izobrazba s 3-letno prakso v davčni službi
4. srednja strokovna izobrazba s 3-letno prakso v davčni službi

Osnovna plača po uredbi, položaj po odloku občinskega ljudskega odbora.

Pravilno kolkovane prošnje s priloženim življenjepisom, skričevali in podatki o prejšnjem službovanju vložiti najkasneje do 25. decembra 1957 na Tajništvo Občinskega ljudskega odbora Kostanjevica.

RAZPIS

Komisija za volitve in imenovanja pri ObLO Cerklje razpisuje razpisne delovna mesta v upravi občinskega ljudskega odbora:

1. pravnega referenta
2. referenta za gradbene in komunalne in
4. referenta za dohodke iz gospodarstva.

Pogoji: pod 1. višja izobrazba, 1. leto prakse, pod 2. in 3. gradbeni tehnik s 3 letno upravno prakso, za 4. perfektno znanje strojepljiva in po možnosti stenografije.

Osnovna plača po uredbi, položaj po odloku občinskega ljudskega odbora.

Pravilno kolkovane prošnje s priloženim življenjepisom, skričevali in podatki o prejšnjem službovanju vložiti najkasneje do 25. decembra 1957 na Tajništvo Občinskega ljudskega odbora Cerklje.

RAZPIS

Na podlagi 41. člena statuta občine Kočevje razpisuje personalna mesta v Občinskem ljudskem odboru Kočevje.

1. pravnega referenta
2. referenta za gradbene in komunalne in
4. referenta za dohodke iz gospodarstva.

Pogoji: pod 1. višja izobrazba, 1. leto prakse, pod 2. in 3. gradbeni tehnik s 3 letno upravno prakso, za 4. perfektno znanje strojepljiva in po možnosti stenografije.

Osnovna plača po uredbi, položaj po odloku občinskega ljudskega odbora.

Pravilno kolkovane prošnje s priloženim življenjepisom, skričevali in podatki o prejšnjem službovanju vložiti najkasneje do 25. decembra 1957 na Tajništvo Občinskega ljudskega odbora Ribnica.

RAZPIS

Občinski ljudski odbor Ljubljana na Siska oddaja skladno s čl. 31 Uredbe o ustanavljanju podjetij in obrotov podjetij (Ur. l. FLRJ št. 5-54) v KOLEKTIVNO UPRAVLJANJE OBROTNO DELAVNIKO ELEKTRO-MECHANICNE STROKE

Obrotni delavci, ki prevzamejo delavnico v kolektivno upravljanje, bodo po določilih Uredbe o obrtnih delavcih in obrtnih podjetjih razpolagali po plačilu pavšalnih obveznosti prosto z vsem ustvarjenim dohodkom delavcev.

Interesenti naj naslovijo pisemne ponudbe na ObLO Ljubljana Siska, Zupančičeva ul. 6, najkasneje do 31. dec. 1957. Podrobne informacije se dobijo pri oddelku za gospodarske zadeve ObLO Ljubljana Siska, Zupančičeva ul. 6-III, soba 46.

RAZPIS

Komunalno podjetje Idrija sprejme v službo

VODJO RACUNOVODSTVA

Pogoji: Srednja ekonomska šola z najmanj 3-letno prakso v knjigovodstvu ali v strokovni izobrazbi s 5-letno prakso v računovodstvu. Plača po tarifnem pravilniku ali dogovoru.

Prijave sprejemamo do 31. januarja 1958.

RAZPIS

Bombažna industrija "MAKEDONKA" Štip razpisuje sledeča delovna mesta:

RAZPIS

Ljudska skupščina LRS — Ljubljana razpisuje mesto **STROJNICA** naprav centralne kurjave na tehnološko gorivo v novi palači Ljudske skupščine LRS. Pogoji: visoka strokovna kvalifikacija in večletna praksa. Plača po dogovoru. Nastop službe takoj. Ponudbe sprejema administracija Ljudske skupščine LRS — Ljubljana, Trg revolucije št. 1. R.

RAZPIS

Zavod za varjenje LRS razpisuje mesto za: **VOĐIO DELAVNICE**: tehnika-varilca ali mojstra-varilca za ple-mensko in obično varjenje, po možnosti z daljšo prakso. **KVALIFIKACIJA**: s poznavanjem železnarske stroke. **KVALIFIKACIJA VARILCE** za obično in ple-mensko varjenje. Pogoji: splošno znanje varjenja LRS, Ljubljana, Erjavčeva št. 13. R.



Vsem sorodnikom in znanecm sporočamo žalostno vest, da je umrl po dolgi bolezni moj ljubi mož, očka, brat, stric

ALBIN ŽLINDRA
kvinobrusar
Pogreb nepozabnega pokojnika bo v nedeljo dne 15. decembra 1957, ob 15. uri iz Andrejeve mrliške ve-žice na pokopališče Zale. Zalujoča žena Boža, hčerka Vladka ter ostalo sorodstvo. Ljubljana, 14. decembra 1957.

Umrl je moj dragi mož, naš oče, stari oče in stric

FRANC HABJAN
Pogreb bo v nedeljo, 15. decem-bra ob 15. uri v Sečih nad Škofjo Loko. Zena Minka v imenu vsega sorodstva. Kropa, 14. decembra 1957.

Nenadoma nas je zapustil mož, brat, bratranec, stric, svak ter nečak

STANE BRATOK
postalni načelnik drž. žel. v pok. Pogreb nepozabnega pokojnika je bil 13. t. m. na pokopališče v Lekeniku. Zalujoči: žena Pavla, družine Bratek, Kuntner, Fichler, Zebal, Lipar in Serelli. Lekenik, Ljubljana, Litija, dne 13. decembra 1957.



ZAHVALA
Ob bridki izgubi našega nepo-zabnega dobrega očeta

ALOJZIJA SPACAPANA
žel. upokojenka
se iskreno zahvaljujem vsem, ki so z nami sočustvovali, izrazili so-žale, darovali vence in cvetje ter ga spremlili na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujem tov. dr. Orli za njegov požrtvovalni trud, pevecem društva Cankar in govorniku ter zdravnikom in ko-lektivni kirurškega oddelka bolni-šnice Gorica. Hčere, sinova in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA
Ob nenadni izgubi našega srčno-ljubljanskega sina, brata ter nečaka

FRANCITA MIHOVICA
ki se je pri delu smrtno ponesre-čil, nam ni moglo, da se vsake-mu posebej zahvalimo za tolikšno iskreno sočustvovanje v naši ne-izrekljivi boli. S tem se zato srčno zahvaljujem vsem darovalcem vencev in cvetja, posebno direk-torju elektrarne Medvode tov. Buncu in celokupnemu kolektivu tega podjetja, direktorju elektrarne Ljubi-ljana, oddelku za kovinsko stroko njegovim profesorjem in součencem, tovarni celuloze v Gorizanu, mlinskih organizaci-jah LRS, katere dan je bil pokopi-ni, in vsem sorodnikom in dobrih sosedom. Končno se vsem govornikom za poslovalne besede godbi »Srečode« iz Medvode za ganljive žalostinke in vsem žalnim gostom, ki so našega dragega Francita v tako velikem številu spremlili na njegovi poslednji poti. Neutolažljiva družina Golarjeva in sorodniki

ZAHVALA
Ob težki izgubi našega ljube-ga očeta

LENARTA FIRCA
se iskreno zahvaljujem vsem so-rodnikom, prijateljem in znan-cem, ki ste ga spremlili na zadnji poti, darovali vence in žalovali z nami. Zalujoči Firčevi.

Uprava civilnega zrakoplovstva FLRI

razpisuje **NATEČAJ** za dopolnitev delovnega mesta **UPRAVNIKA** civilnega zrakoplov-nega pristanišča v Ljubljani.

Pogoji: končana zrakoplovna akademija. Kandi-dat mora izpolnjevati vse pogoje iz čl. 50 Zakona o držav-nih uslužbencih.

Prejemki po odločbi, službena obleka.

Prosim, kolikovane s 30 din državne takse, pošljite na Upravo civil. zrakoplovstva, Beograd, Birčaninova 1/III, najpozneje do 30. dec. 1957. leta. 7415-R

PODJETJE »SLOVENIJALES« — LJUBLJANA

sprejme v službo s takojšnjim nastopom

2 SKLADIŠČNIKA

za skladišče s pohištvom v Vižmarjih, s srednjo strokovno izobrazbo in daljšo prakso

PRODAJALCA

za trgovino s pohištvom v Ljubljani in

KORESPONDENTKO

z znanjem stenodaktilografije in po možnosti an-gleškega jezika. Plača po tarifnem pravilniku. 7423-R

„R O G“

trgovsko podjetje na veliko **NOVO MESTO**

ohvešča svoje cenjene odjemalce, da bodo skla-dišča zaradi

INVENTURE ZAPRTA

in sicer:

oddelek: **TEKSTIL, GALANTERIJA**

od 23. do vključno 31. decembra 1957

oddelek **Z OSNOVNO IN OSTALO PREHRANO** (kolonialno in drugo špecerijsko blago)

pa 30. in 31. decembra 1957 zaprto.

Delovni kolektiv podjetja se svojim odjemalcem iskreno zahvaljuje za dosedanjo zvestost in jim želi

SREČNO IN USPEŠNO POLNO NOVO LETO 1958.

7360-R

Zunanje trgovinsko podjetje

„**DELAMARIS**“

export-import v i z o l l

sprejme v službo naslednje uslužbence:

ANALITICARJA za zunanjo trgovino

pomožne **KOMERCIJALNE REFERENTE**

STATISTIKA

ŠOFERJA osebnega avtomobila

STENODAKTILOGRAFINJO ozir. **STROJEPISKO**

Nastop službe po dogovoru.

Plača po tarifnem pravilniku.

Prijave sprejemamo osebno ali pismeno do 31. decembra 1957.

7361-R

Grosistično trgovsko podjetje s papirjem

v Ljubljani

sprejme v službo:

sposobnega REFERENTA za prodajo,

SKLADIŠČNIKA,

SALDAKONTISTA in

VEČ DELAVCEV.

Ponudbe v oglasni oddelk pod »Nastop takoj« — 7346-R

Gradbeno podjetje »NAPREDAK«

Umag, Istra

nujno išče:

INŽENIRJA ARHITEKTURE, po možnosti z opravljenim strokovnim izpitom, za čela v projektnem biroju

GRADBENEGA TEHNIKA s opravljenim strokovnim izpitom

GRADBENEGA POSLOVOODJO z 10 let prakse na visokih gradnjah.

Plača po dogovoru. — Pismene ponudbe dostavite upravi podjetja. 7345-R

Po dolgi in težki bolezni je umrl moj dragi mož, brat, stric in svak

IVAN ZALETEL
gostilničar

Pogreb dragega pokojnika bo v nedeljo, 15. dec. 1957 ob 15.30 iz hiše žalosti, Vižmarje 60, na pokopališče Sentvid nad Ljubljano.

Zalujoča ZENA in ostalo sorodstvo.

Vižmarje, 14. decembra 1957.

Nenadoma nas je po težki in kratki bolezni za vedno zapustil naš dragi in nepozabni sinko

BORIS ILIČ

Pogreb bo v ponedeljek, 16. decembra 1957 ob 15. uri iz Ahadijeve mrliške veže.

Globoko užaloščeni: tatca Rađe Ilič in mama Kati, brata Zoran in Janez ter ostalo sorodstvo. Prosimo tihega sožalja. Ljubljana, 14. decembra 1957.

Sporočamo žalostno vest, da je po dolgotrajni bo-lezni umrl

ALBIN ŽLINDRA
kvalificirani delavec

Dobrega in požrtvovalnega tovariša bomo ohranili v trajnem spominu.

Uprava in sindikalna podružnica Ortoped-skega podjetja »SOCA«, Ljubljana.

Umrla nam je naša draga, ljuba mama, babica in sestra

ANKA MEŠIČEK roj. ČERNEJ

učiteljica v pokouju

K zadnjemu počitku jo bomo spremlili v nedeljo, 15. decembra 1957 ob 15.30 iz kapelice na mestno pokopališče na Pobrežju pri Mariboru.

Zalujoči otroci, sestra in ostalo sorodstvo. Maribor, dne 13. decembra 1957.

Zahvala

Vsem, ki so ob smrti naše dobre mame

MARIJE BOŽIČ roj. ČESENJ

z nami sočustvovali, poklonili pokojni venci in cvetje ter jo spremlili na njeno zadnji poti — iskrena hvala.

Posebna zahvala zdravnikom dr. Jerebu in dr. Dimi-trijeviću z Nevrološke klinike v Ljubljani za vsa skrb in pomoč ter sestram te klinike za požrtvovalno nego v zad-njih dneh njenega življenja.

Ljubljana, 15. decembra 1957.

Zalujoči otroci

ZAHVALA. Vsem sorodnikom, prijateljem in znan-cem, ki so tako številno spremlili na zadnji poti naš-ega dragega ata, starega ata in brata

MARTINA COKANA

mu poklonili venci in cvetje, nam izrazili sožalje, se iskreno zahvaljujem. — Globoko zahvalo izrekamo g. dr. Rasiewiczu za njegov trud v času njegove težke bolezni. — Nadalje se zahvaljujem Občinski gasilski zvezi Zalec, gasilskemu društvu Griže ter vsem osta-lim gasilskim društvom za tako številno udeležbo na njegovi zadnji poti. Lepa hvala govornikom Občin-ske gasilske zveze Zalec in gasilskega društva Griže za globoke besede slovesa, kakor tudi vsem našim dobrim sosedom, ki so nam v teh težkih dneh bili v tako veliko pomoč.

COKAN-ovi

V GOSPODARSTVU SLOVENIJE
»POSLEDICE TUBERKULOZE

Tuberkulozo smo doslej orav-na-vali le kot socialno bolezen, ki trdo-ravno razjeda zdravje tiso-terih. Nismo se pa poglavitno v to, da je ta bolezen volka in zasu-perce družbeni problem, ki moč-no obremenjuje naše gospodar-stvo. Nedvomno je, da bo ta ve-lika pomankljivost odpravljena z brosur »Posledice tuberkulo-ze v gospodarstvu Slovenije«, ki je te dni izšla v založbi glavnega odbora RKS. Gradivo, objavljeno v njej, je zbral in obdelal Joško Nogrask, uslužbenec Centraci-za higienskiga zavoda v Ljubljani. Pri urejanju brosure so so-delovali: dr. Marjan Ahčin, di-rektor CHZ, predstojnik Fiziolo-ške klinike dr. Robert Neuhauer, inštitut za tuberkulozo na Golni-ku. Republiški zavod za socialno zavarovanje, Zavod za statistiko, Svet za zdravstvo in oddelk za socialno medicino pri CHZ. To sodelovanje je omogočilo obdelo-vanje perečega problema tuberku-lo-ze takšnega, kakršen je v resni-ci pri nas.

Brošura obsega 34 strani, na katerih so objavljeni zelo zanimi-vi podatki o razširjenosti in giba-nju tuberkuloze v Sloveniji. Na-belarni pregled tuberkuloznih bolnikov po posameznih okrajih, posebej za mestno in podeželsko prebivalstvo, starostna struktura bolnikov z aktivno pljučno tuber-kulozo v industrijskih krajih itd. Nadalje so v brošuri zajeti stroš-ki organiziranega boja proti tu-berkulni stroki. Navedena je preprečevanja bolezni, kakšni stroški nastanejo v povezavi z in-va-zičnostjo tuberkuloznih bolni-kov in kakšna so sredstva, ki jih daje skupnost, da bi preprečili širjenje tuberkuloze na zdrave člane naše družbe. Razen navede-nega je v brošuri še vrsto druge-ga, zelo zanimivega in poučnega gradiva, ki je v izvečkih objav-ljeno tudi v ruskem in angle-škem jeziku.

Brošura stane 400 dinarjev in se jo naroča pri Glavnem odboru Rdečega križa Slovenije, Ljublja-na. Resiljeva 14. Namenjena je predvsem gospodarstvenikom in zdravstvenim delavcem, ki bodo našli v njej dragocene misli, kakšne naj bodo metode dela za najbolj učinkovito preprečevanje tuberkuloze. E. K.

VPRASANJA IN ODGOVORI

K. S.

Vprašanje: Kako se ugotavlja, da naša osnova za plačilo promet-ne davka od prodanih nepremi-čnin?

Odgovor: Po predpisih uredbe o prometnem davku od nepremič-nin in pravice je davčna osnova kupna in prodajna cena prodane nepremičnine oz. prometna vred-nost te nepremičnine in sicer glede na to, katera od njih je večja. Davčno osnovo pa ugotovi občinska uprava za dohodke, kate-

ra v primeru, če misli, da dogo-vorjena kupna in prodajna cena ne ustreza prometu, vrednosti, imenuje komisijo za ocenitev prometne vrednosti nepremični-ne. Prometno vrednost pa je mo-góče določiti le na ta način, da se ugotovi cena zadavne nepremič-ne, ki bi se mogla doseči v prost-em prometu s prodajo katere-mukoli drugemu kupcu takrat, ko nastane davčna obveznost.

Vprašanje: Pri podjetju ste za-posljeni od 1. 9. 1957 dalje. Ali boste imeli pravico do deleža pri dokončni delitvi dobička za plače za letošnje leto?

Odgovor: Če boste na koncu le-ta še v delovnem razmerju pri podjetju boste imeli v smislu 2. odst. 6. čl. uredbe o plačah de-lavcev gospodarskih organizacij pravico do povečanja plače na plačo po tarini postavki. Po tem predpisu imajo namreč vsi de-lavci, ki so bili na koncu leta v delovnem razmerju z gospodar-sko organizacijo, pravico do tega povečanja plače po preteku leta vsaj tri mesece.

KUPON

Za PRAVNO POSVETO-VANICO SP. ODGO-VORI NA VPRASANJA.

Gozdovi se sušijo

Gozdarski strokovnjaki ugo-tavljajo, da se obširni bukoví gozdovi nad Miklarijo proti De-belemu in Sinjem vrhu nad Belo krajino in Poljansko do-lino ob Kolpi sušijo. Zaradi tega že dve leti načrtno izseka-vajo posamezna področja in jih nato takoj pogozdujejo. V teku so tudi priprave za gradnjo do-bre gozdne ceste v tem področ-ju. Po mnenju izvedencev ne gre za kako bolezen, temveč za naraven pojav. I. D.

Veliko industrijsko podjetje s sedežem v Ljubljani

sprejme v stalno službo

ADMINISTRATORKO za tajništvo

Nastop službe takoj ali po dogovoru. Lahko tudi začetnica. Plača po tarifnem pravilniku.

Ponudbe z osebnimi podatki in dosedanjim službovanjem pošljite v oglas. odd. pod »Vesten administrator« — 7436-R

Republiški svet Zveze sindikatov Jugoslavije za Slovenijo

sprejme

ADMINISTRATIVNEGA TAJNIKA

Pogoj: višja izobrazba.

STROJEPIŠKE I. razreda

Pogoj: popolno obvladanje stroje-pisja.

Nastop službe takoj. Plača po dogovoru.

Interesenti naj pošljejo pismene ponudbe z življenje-pisom ali se javijo osebno na Republiški svet Zveze sindikatov Jugoslavije za Slovenijo, Ljubljana, Miklošičeva 26. 7347-R

Komisija za natečaj Uprave civilnega zrakoplovstva je na svoji seji dne 22. novembra 1957. leta ocenila spre-jeta dela — idejni projekt za izdelavo pristanišne zgradbe na novem beograjskem letališču, in daje sledeče

OBVESTILO:

1. Sprejeto je 12 del.
2. Dodeljene so sledeče nagrade:

Prva nagrada 600.000 din. delu pod šifro 00001; avtorji: arh. Vesna Matičević, arh. Dušana Menegelo, arh. Vladislav Ivković, arh. Sofija Paligorić, vsi iz Beograda.

Druga nagrada ni podeljena.

Tretja nagrada, povišana na 400.000 din. delu pod šifro 22283; avtorji: inž. arh. Ivo Kurtović, inž. arh. Djordje Pi-varski, vsi iz Beograda.

Tretja nagrada, 350.000 din. delu pod šifro »Radar«; avtor: inž. arh. Jože Kranjčič iz Kranja.

Četrta nagrada, 250.000 din. delu pod šifro »Petak«; avtorji: arh. Krešimir Martinović, arh. Dragan Kut-lasić, arh. Radmila Filipović, arh. Miroslav Simović, vsi iz Beograda.

3. Za odkup so ocenjena dela pod šiframi: 51950, 28656 in 58367.

Ostala dela bomo vrnili avtorjem.

V Beogradu, 22. nov. 1957. leta.

UPRAVA CIVILNOG VAZDUHOPILOVSTVA

7439-R

KMETIJSKO GOSPODARSTVO V R B JE PRI ŽALCU

razpisuje

I. JAVNO RAZPRODAJO

ki bo v sredo, dne 18. decembra 1957, pri upravi gospodarstva s pričetkom ob 9. uri dopoldne.

NA RAZPRODAJI BODO:

razni plugi, vprežni in traktorski, mlatilnica »Zmaj«, preše za sadje, slamo-veznice, trosilce umetnega gnojja, kmečki vozovi raznih težin, krožne žage, sejalnice za žito, snopovezalnik ter drugi stroji za kmetijstvo in oprema.

Prednost imajo gospodarska podjetja, ustanove in zavodi. Predstavniki teh naj s seboj prinesejo virnanski nalog ali ček.

V primeru nezainteresiranosti od strani teh bomo stroje in opremo prodali pri-vatnikom. 7362-R

SGP »PIONIR« — NOVO MESTO

mekansko kovinski obrat

sprejme v službo

STROJNEGA TEHNIKA — za vodenje avtomehaničnega in elektro oddelka,

STROJNEGA TEHNIKA — za pripravo dela in tehnično dokumentacijo,

AVTOLICARJA,

AVTOKLEPARJA,

CRODJARJA,

večje število visokokvalificiranih ključavničarjev,

večje število visokokvalificiranih avtomehaničarjev,

večje število strojnih ključavničarjev,

VARNOSTNEGA TEHNIKA,

PISAIRNIŠKO MOČ za gradbišče v Ljubljani.

Ponudbe z opisom dosedanjega dela pošljite na gornji naslov.

7416-R

TRGOVSKO PODJETJE »PETROL«

sprejme takoj v službo

POSLOVODJO za bencinski servis na Bledu

POGOJ: izučen v trgovini z nekaj prakse.

VEČ PRODAJALCEV za bencin. servise v Ljubljani

POGOJ: izučen v trgovini.

Plača po tarifnem pravilniku.

Prošnje z navedbo dosedanjih zaposlitev pošljite na »Petrol«, Ljubljana, Cankarjeva 5-II, 7325-R

Uprava tekstilne tovarne

»MOTVOZ IN PLATNO« Grosuplje

razpisuje delovna mesta:

STENODAKTILOGRAFA - KORESPONDENTA

z znanjem nemškega in po možnosti angleškega ali italijanskega jezika, in

OBRAČUNOVODJO MEZD

Pogoji: za stenodaktilografa-korespondenta polna srednja ali vsaj nižja srednja šola in nekajletna praksa, za obračunovodjo mezd srednja ekonomska ali druga ustrezna šola z nekajletno prakso. - Nastop službe je možen takoj.

Plača po tarifnem pravilniku.

Pismene ponudbe pošljite na upravo podjetja najkasneje do 23. decembra 1957. 7321-R

»ISKRA«, tovarna elektrotehničnih in finomehaničnih izdelkov v Kranju

razpisuje

2 delovni mesti medicinskih sester

za novoustanovljeno industrijsko ambulanto. - Ponudbe z opisom dosedanje zaposlitve pošljite na naslov »ISKRA« KRAJ, personalni oddelk. 7281-R

Inserirajte v »Slov. poročevalcu«

Republiški svet Zveze sindikatov za Slovenijo
Časopisni oddelk »Delavske enotnosti«
Ljubljana

razpisuje delovna mesta za:

UPRAVNIKE

Pogoj: najmanj srednja ekonomska šola in praksa v upravno-komercialnih poslih

HONORARNEGA SAMOSTOJNEGA FINANČNEGA KNJIGOVODJO TAJNICO UREDNIŠTVA

Pogoj: samostojno vodenje administracije z znanjem strojepisja

STROJEPIŠKO prvega razreda

Nastop službe po dogovoru. Plača po dogovoru (v okviru predpisov). - Interesenti naj pošljejo ponudbe s kratkim življenjepisom na:

Upravo »Delavske enotnosti« Ljubljana, Čufarjeva 3 (poštni predal 284.)

Za občinski praznik občine

GORENJA VAS

nad Škofjo Loko

in okolice

19. december 1957

čestitajo vsem svojim občanom in delovnim ljudem ter jim želijo še nadaljnjih mnogo uspehov:



OBČINSKI LJUDSKI ODBOR
OBČINSKI KOMITE ZKS
OBČINSKI ODBOR SZDL
OBČINSKI SINDIKALNI SVET
OBČINSKI ODBOR ZRO
OBČINSKI ODBOR ZB NOV
OBČINSKI ODBOR RK
OBČINSKI KOMITE LMS
OBČINSKA GASILSKA ZVEZA

GORENJA VAS

Kolektivi podjetja:

»MARMOR HOTAVLJE«
Industrija naravnega kamna
GORENJA VAS

ELEKTRO-DELAVNICA
POLJANE nad Škofjo Loko

»KMETIJSKA ZADRUGA z o. j.
HOTAVLJE, p. Gorenja vas

Obrtna delavnica »MIZAR«
GORENJA VAS

Gostilna »NA VIDMU«
POLJANE nad Škofjo Loko

»KMETIJSKA ZADRUGA
POLJANE nad Škofjo Loko

»KMETIJSKA ZADRUGA z o. j.
GORENJA VAS

PEKARNA
GORENJA VAS

TRGOVSKO PODJETJE
POLJANE nad Škofjo Loko

HKRATI ČESTITAMO VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM USPEHA POLNO
NOVO LETO 1958.

7388-7407-R

Vsem prebivalcem in delovnim kolektivom

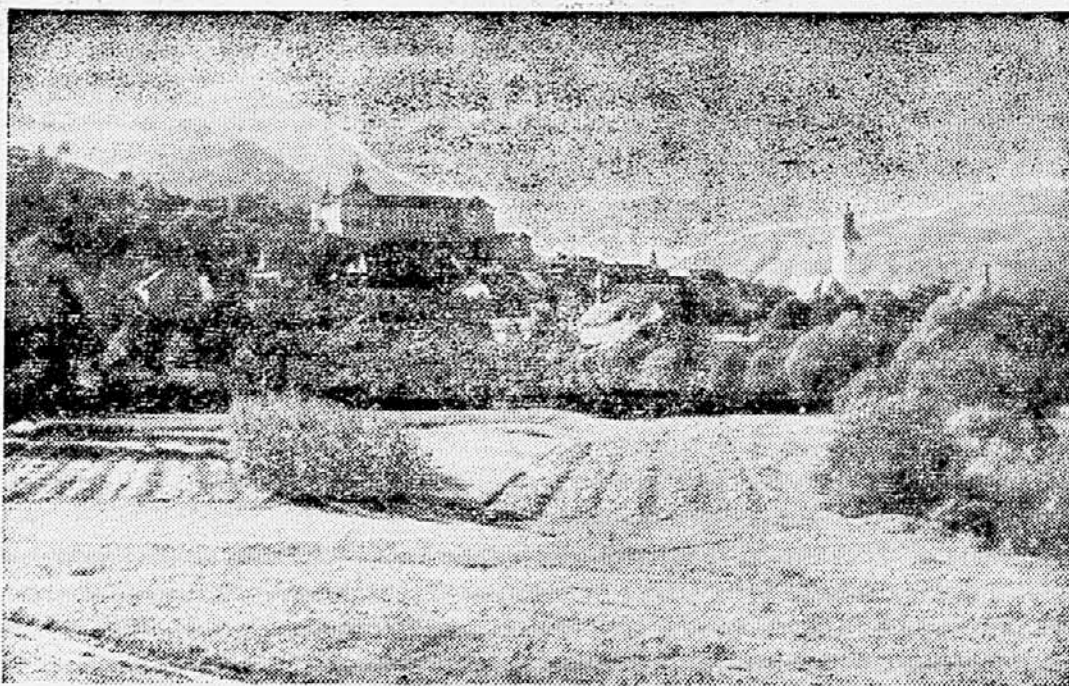
ŠKOFJE LOKE in okolice

čestitajo za

OBČINSKI PRAZNIK

18. december 1957

in jim želijo veliko uspehov pri
trudapolnem delu graditve naše
socialistične domovine:



OBČINSKI LJUDSKI ODBOR
OBČINSKI KOMITE ZKS
OBČINSKI ODBOR SZDL
OBČINSKI ODBOR ZB NOV
OBČINSKI SINDIKALNI SVET
OBČINSKI ODBOR ZRO
OBČINSKI ODBOR ZVVI
OBČINSKI ODBOR RK
OBČINSKI KOMITE LMS

ŠKOFJA LOKA

KOMUNALNA BANKA okraja KRANJ
Podružnica: ŠKOFJA LOKA
ZADRUŽNA HRANILNICA IN POSOJILNICA
61-ZŠ-7 — ŠKOFJA LOKA

Kolektivi industrijskih, obrtnih in ostalih podjetij:

»JELOVICA«,
medzadružni lesni kombinat
ŠKOFJA LOKA

Gradbeno Industrijsko podjetje
»GRADIS«, Ljubljana
Lesni obrat: ŠKOFJA LOKA

STROJNO PODJETJE ŠKOFJA LOKA
ŠKOFJA LOKA

»MOTOR«
električni hladilni stroji — gasilska oprema
ŠKOFJA LOKA

Gradbeno podjetje »TEHNIK«
ŠKOFJA LOKA

Tovarna prešitih odelj
»ODEJA«
ŠKOFJA LOKA

»TRANSTURIST«
ŠKOFJA LOKA

GORENJSKA PREDILNICA
ŠKOFJA LOKA

Gostilna »PRI KOLODVORU«
ŠKOFJA LOKA

KMETIJSKA ZADRUGA z o. j., TRATA-KOLODVOR
ŠKOFJA LOKA

MLINSKO PODJETJE IN TESTENINE
ŠKOFJA LOKA

Tovarna klobukov »ŠEŠIR«
ŠKOFJA LOKA

MESNINA
ŠKOFJA LOKA

SLIKOPLESKARSTVO
ŠKOFJA LOKA

Veletrgovina »LOKA«
ŠKOFJA LOKA

OBRTNO-KOVINSKO PODJETJE
ŠKOFJA LOKA

Trgovsko podjetje »LUBNIK«
ŠKOFJA LOKA

Trgovina »IZBIRA«
ŠKOFJA LOKA

Špecerija koloniale »PRI ZIHERLU«
ŠKOFJA LOKA

Restavracija »KRONA« — Tujske sobe
ŠKOFJA LOKA

Šivalnica »KROJ«
ŠKOFJA LOKA

PAULUS JANEZ, avtomehanična delavnica
ŠKOFJA LOKA

Trgovsko podjetje na veliko in malo
»ŽELEZNINA«
ŠKOFJA LOKA, Mestni trg 13

KMETIJSKA ZADRUGA z o. j.
ŠKOFJA LOKA

»KNJIGARNA«
ŠKOFJA LOKA

Trgovina »PRI LUKEŽU«
ŠKOFJA LOKA

»KEKEC«, trgovina z živili in gosp. potrebščinami
ŠKOFJA LOKA

Gostilna »PRI ANZELCU«
Kosmačin Danilo
ŠKOFJA LOKA — TRATA

ČEVLJARSKA ZADRUGA
ŠKOFJA LOKA in TRATA

Gostilna »PLEVNA«
Karlil Gašper
BUHA 2, p. ŠKOFJA LOKA

Hkrati čestitamo za novo leto
vsem delovnim kolektivom
FLR Jugoslavije

7388-7397-R

Igrišče, trener, tekme

Košarkarji študentske Olimpije in njihovi voditelji po osvojitvi letošnjega državnega prvenstva niso dolgo počivali; igralci so po kratkem odmoru spet začeli redno trenirati, klubovi odbojniki pa tako brez predhoda skrbijo za nemoten razvoj vseh ekip. Igralce in odbojnice tare več skrb. Olimpija je namreč edini zvezni klub v Jugoslaviji, ki ima samo peščno preprosto igrišče, torej takšno, na katerem po novih tekmovalnih pravilih v prihodnje eploh ne bodo mogli igrati več. Zveza je namreč sklenila, da bodo tekme za točke v sezoni 1958 igrali samo še na tleh igrišč. Olimpija bo torej prisiljena igrati prvenstvene tekme v Šiški, če ne bo pravočasno dobila preprotebnega novega igrišča v Tivoliju.

Ni manjših skrbi nimate v klubu s tujim trenerjem za prvo moštvo. Vsi poskušajo, da bi študentsko moštvo treniral kakšen

strokovnjak iz tujine, so za zdaj namreč padli v vodo. Moštvo bo zato do prihoda kakšnega tujega trenerja vadił Roman Ogrin, ki bo hkrati tesno sodeloval še z ostalimi klubskimi trenerji in skrbel s sodelavci za kvaliteten napredek in razvoj vseh ekip.

Za prvo bo morala v te namene posebna komisija pripraviti več domačih tekem, predvsem v Ljubljano na Taboru, hkrati pa tudi srečanja z moštvi iz tujine. Brez teh iger se letošnji prvak namreč ne bo mogel dodobra pripraviti za veliko tekmovalno evropsko košarkarsko šampionat. Tekmovalništvo za ta pokal bo namreč že po novih pravilih, in sicer v mesecu marcu. Olimpija, ki bo

zastopala Jugoslavijo v skupini s še petimi prvaki balkanskih držav, se bo na posebnem sestanku mednarodne košarkarske federacije potegovala za to, da bi bil ta kvalifikacijski turnir v Ljubljani. Takšna velika mednarodna prireditev bo seveda terjala mnogo truda vseh društvenih voditeljev, predvsem pa igralcev. Ti se že redno pripravljajo za ta turnir in bodo zaradi te posebne naloge potrební še posebne podpore — predvsem v kalorični hrani.

Igrišče, trener, tekme za treniranje doma in v tujini in sploh dobre možnosti za redne treninge — to so torej skrbí jugoslovanskega prvaka v košarki. (Uh)

Nerazumljiva odločitev

Te dni bi moralo biti v Trstu mednarodno bokarsko srečanje med reprezentancama Julijske Benečije in Slovenije. Pokrajinski odbor italijanske bokarske federacije v Gorici je odrekel pristavek za to mednarodno prireditev, pa čeprav so celo nadrejena mesta posredovala v prilog pozitivne rešitve. Triaski prireditelj so zaradi tega nerazumljivega ukrepa precej ostrovoljeni, ker tako nestrojno stališče ne more prispevati k čim tesnejšim medsebojnim sportnim vezem, ne glede na to, da je znano, da so športna tekmovanja med pripadniki raznih narodov najprikladnejša prilžnost za medsebojno spoznavanje, navezovanje prijateljskih stikov in poglobljanja težnj za mirno sožitje med narodi. Nerazumljiva odločitev pokrajinskega odbora italijanske bokarske federacije in njenega predsednika odvrača Pedronija prav gotovo ne more koristiti nikomur.

ZADNJE KOLO V ZVEZNI NOGOMETNI LIGI

Nepričakovana zmaga Veleža

Velež : Beograd 2:1 (0:1)

Beograd, 14. dec. Enajststorična mostarskega Veleža je danes nepričakovano premagala domače moštvo Beograda, in sicer z golom Radiljevića v zadnji minuti igre. Beograd je igral od 18. minute dalje samo z 10 igralci, ker je bil Mladenović v dvoboju poškodovan in je moral zaradi tega zapustiti igrišče. Gledalcev je bilo okrog 3000.

Mimo večerašnje tekme Beograd : Velež bodo danes od-

igrali še preostale igre zadnjega (XIII.) kola zvezne nogometne lige. Glede na veliko izenačenost moštvo bodo rezultati seveda odločilne važnosti že tudi za končni vrstni red. Radnikemu pa v tem kolu nihče več ne bo mogel odvzeti naslova jesenskega prvaka.

Spored je v podrobnem tak: v Beogradu: Partizan—Željezníčar; v Titogradu: Budućnost—

Crvena zvezda; v Splitu: Hajduk—Split; v Zagrebu: Dinamo—Spartak; v Novem Sadu: Vojvodina—Zagreb in v Skoplju: Vardar—Radnički.

Vse tekme se bodo začele ob 13.30 uri, razen srečanja v Titogradu, ki se bo začelo ob 13. uri. Crvena zvezda se namreč takoj po tekni vrača v Beograd in nato odpotuje na daljšo turnejo po Zahodni Evropi.

NOGOMETSKI VOJVODINE V KOPRU

Koprski ljubitelji nogometa bodo imeli praznik. V sredo 18. t. m. bo gostovala v Kopru enajststorična

novosadske Vojvodine. Zvezni ligasti so ponudili koprčanom tekmo zaradi tega, ker bo njihov zadnji trening, pred odhodom na težavno turnejo po Italijo. Vojvodina bo igrala tamkaj s Sampdorijem v Genovi, z Modeno v Modeni in z Napolijem v Neaplju.

Za tekmo med Vojvodino in Koprom je veliko zanimanje — ne le v Kopru samem, marveč tudi v Piranu, Izoli, Sežani, Ilirski Bistrici, Postoljnu, pa tudi v Trstu. Koprčani bodo kot jesenski prvaki primorske podvezne lige skušali nuditi rutiniranim gostom čimvečji odpor in predvsem vsaj enkrat ukaniti reprezentativnega vratarja Krivokučo. Vesel

TURNIR V DALLASU

Vodita Gligorić in Reshewsky

Dallas, 14. dec. Na mednarodnem šahovskem turnirju v Dallasu so odigrali prekinjene partije. Kanadčan Janowsky je izkoristil neznačilno materialno prednost in premagal Američana Reshevskya. Tudi Larsen je odpravil Olafsona, saj je imel ob prekinitvi dva kmet-prednosti.

Po XII. kolu je vrstni red tale: Reshevsky in Gligorić po 7, Szabo in Larsen po 6 in pol.

STUJENSKO POKLON

...da so organizatorji svetovnega smučarskega prvenstva v alpskih disciplinah v Badgasteinu doslej sprejeli prijave okrog 120 smučarjev in smučaric iz 27 držav.



Rabindranath Tagore

Znameniti indijski pesnik, leta kot prvi Azijec prejel Nobelovo nagrado za književnost, filozof in vizojitelj, ki je 1913



pridal svojim umetnostnim iz znanstvenim dejavnostim še slikarstvo. Ob korekturah svojih književnih del je ugotovil, da imajo energične poteze, s katerimi je popravljal in črtal tekst, neko svojsko moč, ki jo mora raziskati. Nato je postal slikar. Zapisali so njegove besede: »Jutro mojega življenja so zibale pesmi, da bi bil moj mrak napolnjen z barvami. Ko je umrl 1941 leta je stala njegova slikarska zapuščina skoraj 2000 umetniških del.

Njegova prva razstava v Galerije Pigalle v Parizu je vzbudila pozornost evropskih poznavalcev, pa tudi mnogih Indijcev. Tagore je dobro poznal tako indijsko in azijsko kot evropsko slikarstvo, bil je osební prijatelj mnogih slikarjev, toda v svojih slikah je popolnoma izviren. Delal je naglo, brez miru, dokler ni bila slika dokončana. Popravljal ni. Med njegovimi deli najdemo risbe s svincnikom in peresom, grafike in oljnaté podobe, ki pričajo o sigurni in energični roki. Sam pravi o svojih delih, da se sama izražajo in ni potrebna nobena razlaga, kajti v njih ni ničesar skritega, ne ostane ničesar, kar bi bilo treba dopolniti z mislijo in besedo. To je svet zase, ki je sam v sebi zaključen.

Uspešno zdravilo proti debelosti

Mlada Japonka Miki Klogami, visokošolka iz Kiota, visoka 155 cm, je tehtala 95 kg, kar je bilo očito preveč. Na svojo žalost se je dekla še dalje redila, kljub strogi dieti in sredstvom za hujšanje. Zdravniki so ugotovili nepravilno delovanje neke žleze, niso pa ji mogli veliko pomagati. Dekle je že obupalo in mislilo na samomor. V zadnjem hipu je prišel na pomoč dr. Tateisi, profesor patologije na univerzi v Kioto. Svetoval je dekletu, naj jemlje dnevno tri kreme rumenega praska nitrofenola. Nesrečna deklica je to storila in je po treh tednih izgubila 40 kg. Danes ima normalno težo. Profesor Tateisi: Za nekaj let eksperimenta z nitrofenolom in mami, da topi odvečne masčobe in da je neškodljiv.

BLIŽNJA BODOČNOST



V sedmih nebesih...

Cloveški glas kot pogonska sila

Ameriški inženir Brian je izdelal posebno miniaturno radijsko oddajno postajo. Napaja jo električni tok, ki ga proizvaja s svojim govorjenjem nosilec oddajne postaje. Generator električne energije je membrana, tresljaje pa povzroča človeški glas. Ta membrana premika tuljavo v magnetnem polju in tako nastajajo električni tokovi, ki pa so zelo šibki. Neko predstavo o moči teh tokov nam da naslednja primerjava: potrebno bi bilo vsaj milijon ljudi, ki bi istočasno glasno govorili, da bi ustvarili tok, ki bi lahko napajal svetovno žarnico.

Trenutni doseg tega miniaturnega radijskega oddajnika, ki ga je možno nositi v žepu, znaša 180 m pri normalnem govorjenju, ta razdalja pa se podvoji pri glasni govorici. Iznajditelj upa, da se mu bo kmalu posrečilo izdelati napravo z dossegom kilometra in pol.

Raketna oborožitev

Posebna komisija ameriškega senata, ki proučuje vprašanje raketnega orožja, je ugotovila, da ima SZ 20.000 raket, medtem ko jih imajo v ZDA »neprimerno manj«. Koliko manj jih imajo, pa niso povedali...

Nova tehnika razvijanja slik

V Veliki Britaniji, uvažajo novo tehniko razvijanja fotografskih posnetkov — reprodukcijo z električnim poljem. Nova tehnika razvijanja se imenuje kseroigrafija.

Nevsakdanje številke o coní

Branik. Odred in Ljubljana so se torej uveljavili v zgornjo polovico lestvice. Četrto, peto in sedmo mesto je uspeh, ki smo z njim lahko zadovoljni.

In kaj povedo številke. Če jih pogledamo podrobneje.

Na domačem igrišču je dosegel največ točk Odred. Razvrstitev bi bila taka:

Odred	7	5	0	1	14:4	12
Branik	7	5	1	1	26:10	11
Ljubljana	6	5	0	1	19:8	10

Ali nekoliko drugače. Izračunamo smo »skoficient moči« moštva, ki so gostovala na slovenskih igriščih. Kako smo to storili? Moštvom smo po plasmanu v jesenskem delu pripisali točke (Lokomotivi za prvo mesto 14 točk, Riječki za drugo 13, ... Ulianku za trinajsto 2 in Jadranu za štirinajsto 1 točko). »Povprečni« koeficient moči klubov, ki so gostovali pri Odredu je najmanjši — 5,7 (Odred je dosegel v teh tekmah 55,1 odstotka točk), za Ljubljano sta številki 6,3 in 63,3 odstotkov, za Branik pa 6,4 in 78,5 odstotkov. Ta razvrstitev kaže, da je uspeh vseh treh slovenskih enastorice na domačem igrišču približno enak.

Drugača je stvar pri gostovanjih. Tam je sicer Branik imel večje nasprotinke (povprečni koeficient 8,1) zato pa je bil tudi nižev odstotek uspešnosti (63,3 odstotkov) precej večji, kakor pri Ljubljani (63,3 in 63,3 odstotkov) in Odredu (62 — 83,3 odstotkov). Lestvica gostovanj:

Branik	6	3	0	4	14:4	4
Ljubljana	7	1	1	1	23:21	2
Odred	6	0	1	6	6:12	1

Ti podatki kažejo, da lahko vse tri slovenske enastorice v splošnem delu prvenstva naberejo še več točk. Z relativno močnejšim nasprotnikom bodo namreč igrali doma, gostovali pa bodo pri šibkejših. Lokomotiva bo n. dr. gostovala z vsemi slovenskimi zastopniki pri nas, pa tudi Trešnjevci. Elektrotraj in Sibenik imajo po dve tekmi v Sloveniji. Izjema je le Rieka, ki je že jeseni gostovala v Mariboru in Ljubljani.

NAPREDOVALI SO...

Sestavili smo še drugo zanimivo lestvico. Le-ta kaže napredovanje oziroma nazadovanje moštvev glede na lanske letošnje razvrstitve v conki ligi. Po tem vrstnem redu je izmed starih članov conke lije najboljši Odred, ki je napredoval za pet mest. Sledijo Trešnjevci za 2, Reka in Ljubljana za po 1 mesto. Nazadovali pa so: Tekstilac za 1 mesto, Metalac in Jadran za 6 mest, Sibenik in Ulianku pa kar za 7 mest.

Se večji je uspeh novih članov conke lige, predvsem Branika, ki se je v višjem razredu takoj uveljavil na četrto in Elektrotraja ki je pristal na šestem mestu. Za pomlad so torej perspektive dobre. Vsekakor pa ni dovolj, če smo jih izračunali samo na papirju — nogometaši jih bodo morali potrditi še na igrišču.

ODRED A : GRAFIČAR A

Nogometaši Odreda bodo danes ob 10.30 uri igrali prijateljsko tekmo z najboljšo ekipo Grafičarja iz Ljubljane. V Odredovem dresu bosta prvi igrala vratar Možetič in srednji napadalec Rojnik.

Vodita Gligorić in Reshewsky

Dallas, 14. dec. Na mednarodnem šahovskem turnirju v Dallasu so odigrali prekinjene partije. Kanadčan Janowsky je izkoristil neznačilno materialno prednost in premagal Američana Reshevskya. Tudi Larsen je odpravil Olafsona, saj je imel ob prekinitvi dva kmet-prednosti.

Po XII. kolu je vrstni red tale: Reshevsky in Gligorić po 7, Szabo in Larsen po 6 in pol.

STUJENSKO POKLON

...da so organizatorji svetovnega smučarskega prvenstva v alpskih disciplinah v Badgasteinu doslej sprejeli prijave okrog 120 smučarjev in smučaric iz 27 držav.

Naš novi roman

Pepel in diamant

JERZY ANDRZEJEWSKI:

Jerzy Andrzejewski spada med vidnejše predstavnike novejšje poljske književnosti. Za »Pepel in diamant« je prejel literarno nagrado tednika Odrodzenie (Preporod), v katerem je roman najprej izhajal. Poglavitna snov romana je borba podtalnih elementov z ljudmi, ki ustvarjajo novo Poljsko. Delo je prvi pogumen poizkus, ki naj pokaže novo poljsko stvarnost. Odlikuje se po realističnem prijemu, po živem, napetem podajanju snovi ter po bogastvu nastopajočih oseb, tako da pomeni nadvse mikavno in privlačno čtivo. Slovenski prevod, za katerega je dal pisatelj posebno dovoljenje, je narejen po zadnji izdaji iz leta 1956.

FRANCE KLOPČIČ:

Novi dokumentarni podatki iz sovjetskih arhivov

(O udeležbi Jugoslovancev pri revolucionarnih dogodkih v Rusiji od leta 1917—1920)

»Institut slavjanovedenja« v Moskvi, ki pripada Akademiji znanosti ZSSR, je pred kratkim izdal knjigo pod naslovom »Oktohrska revolucija in zamejski slovenski narodi«. Ta knjiga — izdana ob 40-letnici oktohrske revolucije — predstavlja zbornik člankov in razprav, ki opisujejo razna vprašanja revolucionarnega gibanja na Poljskem, v Bolgariji, v Češkoslovaški in Jugoslaviji v letih 1917—1921. Tako piše J. Pisarev o »Veliki oktohrski socialistični revoluciji in revolucionarnih bojih narodov Jugoslavije leta 1917—1920«. Toda mnogo bolj zanimiv je članek nekoga I. Očarka »Kako so se Jugoslavlani udeležili bojev za zmago sovjetske oblasti v Rusiji (1917—1920)«. Ta članek prinaša podatke, ki doslej niso bili znani.

Pomembnost članka je zlasti v tem, da so v njem prvič zagledali svet podatki iz sovjetskih arhivov. Pisec je uporabil neobjavljeno gradivo iz sledečih virov: arhiva Instituta marksizma-leninizma, centralnega državnega vojnog-zgodovinskega arhiva, centralnega državnega arhiva oktohrske revolucije in centralnega državnega arhiva Rdeče armade. Istočasno se je posluževal letakov in časnikov, ki so izhajali v Rusiji in jugoslovanskih

jezikih. Uporabil je tudi nepriobčene spornice posameznih Jugoslovancev.

Članek je sestavljen zelo skromno in za vsako trditve utemeljuje dokumentni vir. Poleg glavne teme — udeležbe Srbov, Hrvatov in Slovencev v bojih za sovjetsko oblast — se dotika organizacije Jugoslovancev v Rusiji.

Iz obširnega članka (56 strani), povzemam nekaj najvažnejših podatkov.

Usoda vojnih ujetnikov v Rusiji, ki se jih je med prvo svetovno vojno nabralo nekaj milijonov, je za oktohrske revolucije doživela velike izpremembe. Sovjetska vlada je priznala njihovo enakopravnost in svobodo ter poskrbela, da so se lahko vrnili v domovino vsi, ki so to želeli. Konec leta 1917 je ljudski komisarjat za zunanje zadeve organiziral poseben oddelek, ki je za vojne ujetnike izdal časnik in letake, a kasneje, aprila 1918. leta je na podlagi odloka sovjetske vlade nastal centralni kolegij za vojne ujetnike in begunce.

Za Jugoslovane je omenjeni ljudski komisarjat kratko dobo izdal začetkom leta 1918 časnik »Zemlja i sloboda«, ki je prinašal informacije o delovanju sovjetske vlade. Čas-

nik je precej pripomogel k pojasnjevanju reenične vloge kraljevske srbske vojaške misije v Rusiji, ki je leta 1915—1917 organizirala dobrovoljaški korpus v Odesi in ki je leta 1917—1918 zaradi revolucionarnega razkrajanja tega korpusa pričela s protisovjetsko dejavnostjo, dasi se je ponekod tudi posluževala agitacije »za nevtiralnost«, »proti vmešavanju v ruske notranje zadeve«.

Vojni ujetniki so medtem živahno reagirali na razvijajoče se politične dogodke. Med njimi so močno rasle revolucionarne težnje. Aprila leta 1918 se je v Moskvi sestel kongres vojnih ujetnikov-revolucionarjev, na katerega je prišlo 400 delegatov, ki so zastopali pol milijona revolucionarnih vojnih ujetnikov raznih narodnosti. Kongres je priznal, da se interes proletarskih vojnih ujetnikov skladajo z interesi ruskega delovnega ljudstva in je sklenil, da se vojni ujetniki udeležijo bojev na strani rdeče armade.

Po kongresu so vojni ujetniki organizirali svoje narodnostne komunistične sekcije in sicer nemško, jugoslovansko, češkoslovansko, madžarsko in druge. Te sekcije je konec maja združil Federacija inozemskih komunistov pri Ruski komunistični partiji (bolševikov), ki je delovala v letih 1918—1920. Njen organizator in prvi predsednik je bil Bela Kun, znani madžarski delavski voditelj.

Jugoslovanski komunisti so ustvarili svojo sekcijo 16. maja 1918, ko se v Moskvi sestali na svoje prvo zborovanje. Sprejeta resolucija pravi:

»Ker je jugoslovansko komunistično gibanje razdrobljeno in primanjkuje enotnega središča za vse, ki so iskreno vdani revoluciji, smo mi, jugoslovanski komunisti v Moskvi, organizirali »Jugoslovansko komunistično emigrantsko partijo«, da bi na ta način združili vse Jugoslovane, ki priznavajo ko-

munistični program in branijo sovjetsko oblast.«

16. julija 1918 je bil sestavljen statut Jugoslovanske sekcije Ruske komunistične partije (bolševikov).

Pisec navaja Vukašina Markovića (iz Črne gore) in Vladimir Copicća (iz Hrvatske) med voditelje te sekcije.

Jugoslovanska sekcija RKP(b) je izdajala v Moskvi brošure in knjige v slovensčini in srbohrvaščini. Leninova dela so na ta način prvič izšla v slovensčini.

Obenem je izdajala svoje centralno glasilo v Moskvi, ki je izhajalo od aprila do junija leta 1918 pod naslovom »Revolucija«, a od junija 1918 do spomladi leta 1919 pod naslovom »Svetovna revolucija« (Sovjetska revolucija). Prinašalo je gradivo v srbohrvaščini in slovensčini. Tiskali so jo včasih v 20 tisoč izvodih in jo širili po vsej Rusiji. Urejeval ga je Ivan Ferentak.

Kasneje so jugoslovanske komunistične skupine izdajale še druge časnike: »Komunov« v Irkutsku, vzhodna Sibirija, »Jugoslovanski revolucionar« v Kijevu (urednik S. Landikušić) in »Crveni barjak« v Taškentu, srednja Azija.

Med aktivnimi jugoslovanskimi komunisti pisec navaja na podlagi arhivnih podatkov: Nikolaja Grulovića, Ivana Šiposa, Franca Korosca, Lazarja Manojlovića, Lazarja Rajkovića, Mihaela Gerbanova, K. N. Godino, M. Milkića, F. Drobnička, Gustava Barabaša, M. Čanaka, D. Serdića, S. Lapajnetu, Savo Nikitića, Uroša Konkića, Kovačevića, Gregorića, Bajda, E. Coppa, Dimitrijevića, Nikolaja Irića (Hlavati), I. Brkića, G. Pušića, Ljubomira Mojina, Milana Glumca, Kragujevića, Tabakovića, Keljačkina, Mariona, Vekoslava Smoljana, Roberta Valgonija, S. Landikušića, M. N. Andrejeva, M. Pavlova in druge.

Pisec poroča tudi, da se v arhivu Instituta marksizma-leninizma nahaja pismo znanega našega primorskega komunističnega voditelja Jožeta Srebrničja, ki je 2. avgusta 1918 pisal iz Kazana, da se vsi bivši vojni ujetniki izrekujejo za sovjetsko oblast, da vsi berejo rusko časopise in dobro poznajo revolucionarne dogodke v Rusiji in da razen tega dobivajo tisk v jugoslovanskih jezikih.

Kakšno je bilo število komunistov med Jugoslavlani v Rusiji? Pisec ne daje končnege števila, pač pa prinaša posamezne podatke, kakor jih je zasledil v dokumentih: septembra 1918 je jugoslovanska sekcija pri CK RKP(b) štela 112 članov in 320 simpatizerjev. Konec 1918 so obstojale jugoslovanske skupine v Petrogradu, Caricinu, Astrahanu, Saratovu, Samari (27 članov), Črnem Jaru (34 članov) i. dr. Komunistične skupine so bile v vseh jugoslovanskih četah Rdeče armade. Prvi jugoslovanski komunistični polk je imel 293 partijcev. V Ukrajini je leta 1919 nastala Jugoslovanska skupina pri CK KP(b) Ukrajine. V Sibiriji je delovala Jugoslovanski sibirski biro, a v srednji Aziji so se živahno uveljavljali jugoslovanski krajevni odbori pri ustreznih partijskih komitetih RKP(b). Na podlagi arhivskih dokumentov je pisec sestavil tabelo Jugoslovancev — članov in kandidatov partije v Sibiriji in Kazahstanu leta 1920. Med 2412 Jugoslovani je bilo 182 partijcev.

Med največje organizacije jugoslovanskih komunistov je spadala partijska skupina v Omsku. O njej pisec pripominja, da je v spiskih komunistov našel ime Matveja Broza ter pravi: »Ker se biografski podatki ujemajo, lahko smatramo, da gre pri tem za Josipa Broza-Tita, sedanjega predsednika FLRJ.«

(Konec jutri)